

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Felsőegerszeg község

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	45
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	59
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	67
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	75
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	84
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	86
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	87
1. A HEP IT részletei.....	87
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	87
Jövőképünk.....	89
3. Megvalósítás	101
3.1 A megvalósítás előkészítése	101
3.2 A megvalósítás folyamata	101
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	105
3.4 Nyilvánosság	105
3.6 Érvényesülés, módosítás	106
4. Elfogadás módja és dátuma	107

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló, **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Felsőegerszeg Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban (a továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott HEP-el összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a HEP elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés a HEP megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A Baranya-csatorna völgye melletti lankák között megbúvó, Sásdtól alig másfél kilométerre fekvő település, Felsőegerszeg a Hegyhát viszonylag kedvező adottságokkal rendelkező kistelepülései közé tartozik. Neve az égerfa név és a szeglet, zug jelentésű szög összetételéből adódik. A felső előtag megkülönböztető szerepű.

A dombokra Y alakban felkúszó falu már az őskorban is lakott volt, amit késő bronzkori, vaskori feltárt sírok is tanúsítanak. Felsőegerszeg nevét első írásos említések Egörszeg néven írták.

A török hódoltság idején többször települt újra. A 18. században székesegyházi birtok volt. A nagy kiterjedésű erdők irtása növeli a tájék eltartó-képességét, lakossága azonban a XIX. század végén is csak 162 lélek volt. Neve 1904 óta Felsőegerszeg, már akkor a sásdi jegyzőség része.

A két világháború között népkönyvtár, 1946-tól földműves szövetkezet működik a faluban. 1960-ban alakult meg a termelőszövetkezet, amely 1965-ben egyesült a sásdival. Nevezetességeink:

- Mária szobor: 1997-ben készült, turisztikai látványossággként emlegetik. Egyre gyakrabban látogatnak ide a művészeti élet jeles képviselői, kortárs alkotóművészek. Bocz Gyula szobrászművész carrarai márványból alkotta meg az „Áldott Madonna” alakját.
- Templom: 2000-ben, négy hónap alatt, Szonner Ádám (1927–2007) sásdi kanonok munkája és közreműködése nyomán közösségi munkával épült. A templomot Dipl.-Ing. Franz Wesinger németországi építész tervezte. A templom oltárképét („Et resurrexit...” – secco) az akkor 24 éves joghallgató, Sáska Zoltán Attila festette.

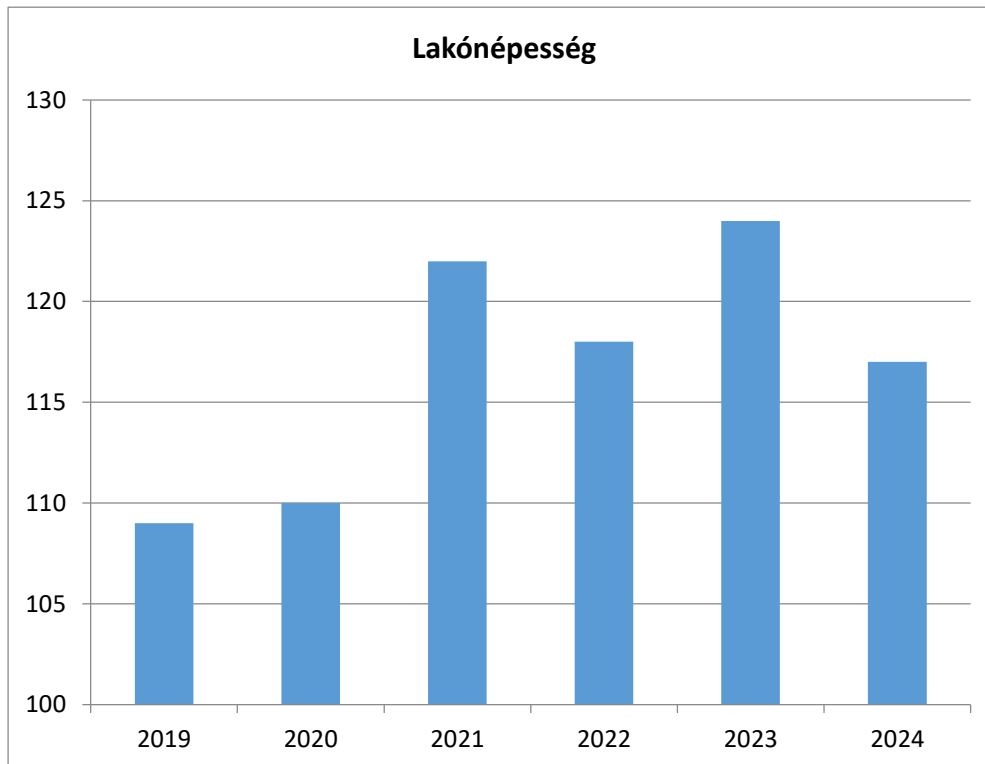
Felsőegerszeg a Sásdi Közös Önkormányzati Hivatalban társult települések egyike.

¹ Költségvetési rendeletek, Gazdasági program, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

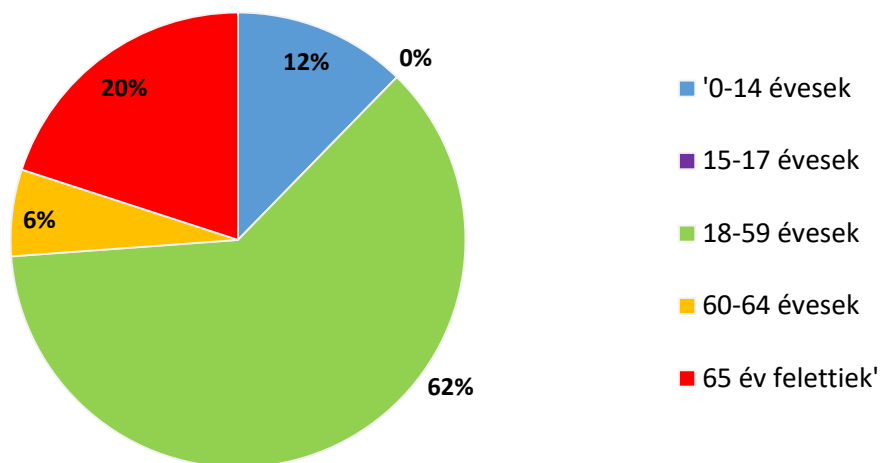
A település lélekszáma 1970 óta folyamatosan csökkent. Az 1970-es adatok szerint Felsőegerszeg még egy 260 fős település volt, az 1990-es népszámlálás már csupán 216 állandó lakost talál. A népességsökkenés azóta is drasztikus. Az utóbbi 10 évben a település lélekszáma több mint 10 %-kal csökkent, az utóbbi 5 év vonatkozásában inkább stagnál a lakosság száma.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2019	109	bázis év
2020	110	100,92%
2021	122	110,91%
2022	118	96,72%
2023	124	105,08%
2024	117	94,35%

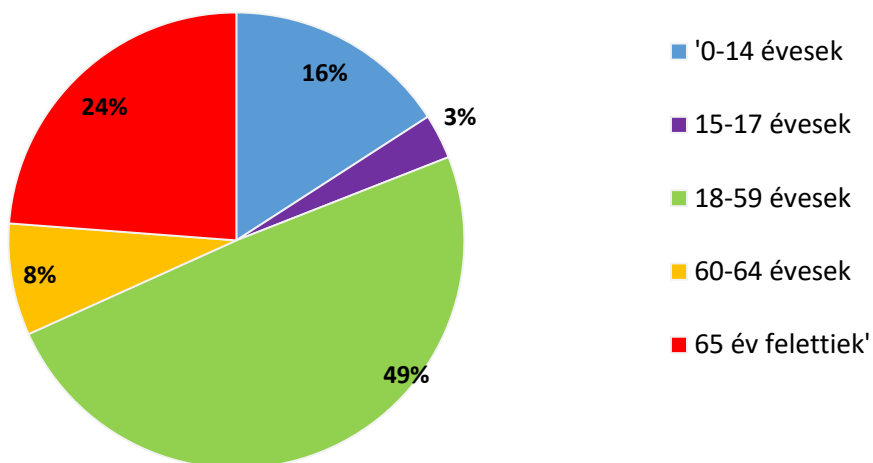
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

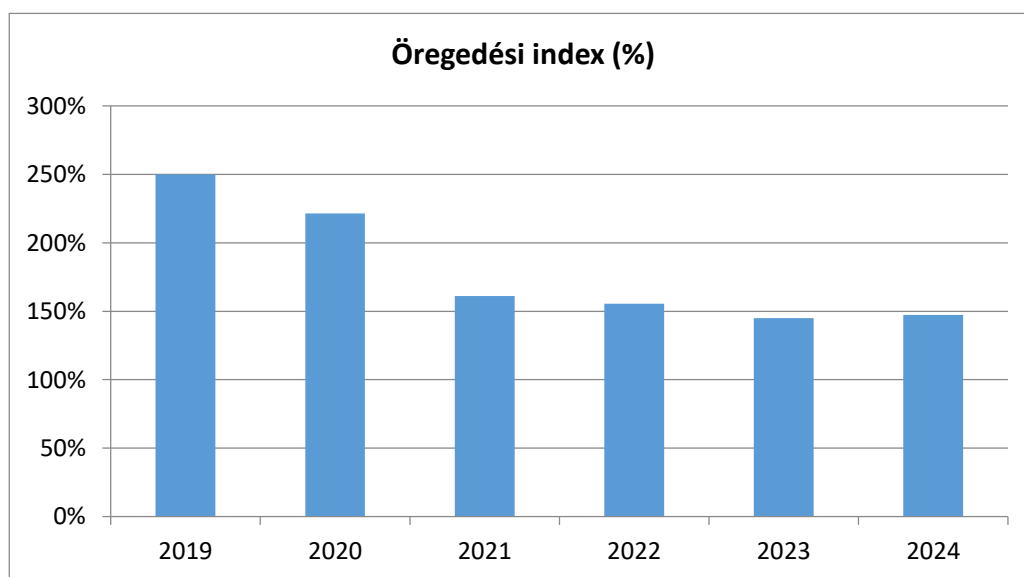

Az országos statisztikáknak megfelelően Felsőegerszegen a nők száma némiképp alacsonyabb, mint a férfiaké. Míg a fiatalok között a nők vannak többségben, az aktív korúak esetében a férfiak, majd az idősebb korosztályban inkább a nők aránya jelentősebb. A férfiak rövidebb várható élettartama, mint általános tendencia községünkben is megjelenik. Ezért a községnek mindenképpen figyelmet kell fordítania a férfi lakosság sajátos problémáira, az idősebb férfi lakosságot érintő szűrővizsgálatok szervezésére és a lakónépesség minél nagyobb számú bevonására.

A lakosság több mint fele az aktív korosztályból kerül ki, ezért igen fontos feladat a községben a munkalehetőségek megteremtése.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	65	63	128	50,78%	49,22%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			5	3,91%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	8	10	18	6,25%	7,81%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	0	2	2	0,00%	1,56%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	40	31	71	31,25%	24,22%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	4	5	9	3,13%	3,91%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	13	15	28	10,16%	11,72%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A mutatók szerint Felsőegerszeg az előregedő települések közé tartozik, előrehaladott a folyamat a községben. A megfigyelt időszakban a gyermekek száma végig meghaladta, méghozzá kétszeresen vagy háromszorosan meghaladta az idősebb korosztály létszámát. A gyermekvállalási hajlandóság ösztönzése mellett az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítania az időskorú népesség

egészségi állapotának javítására, az idős korosztályban a szociális ellátások iránti igény kielégítésére.

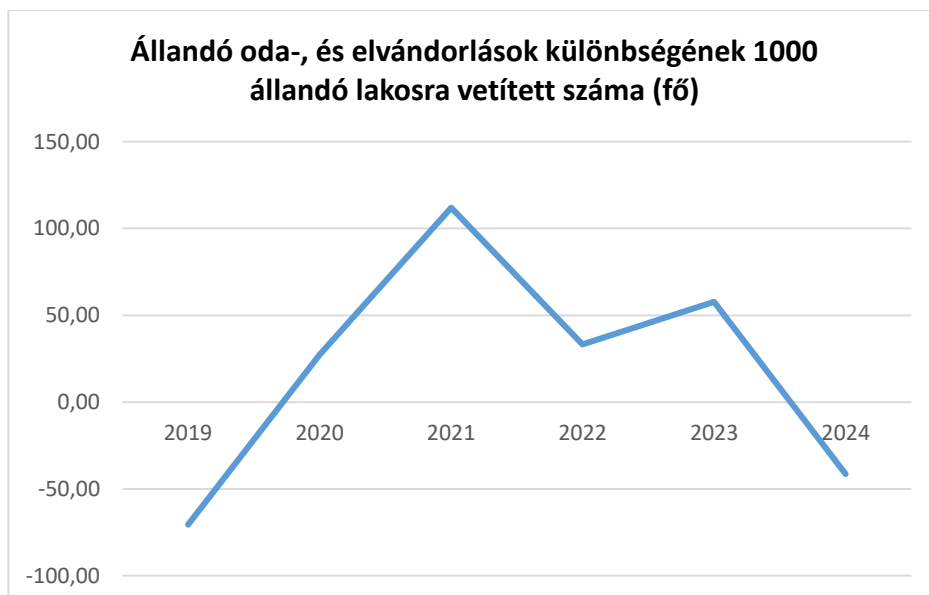
3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2019	30	12	250,00%
2020	31	14	221,43%
2021	29	18	161,11%
2022	28	18	155,56%
2023	29	20	145,00%
2024	28	19	147,37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Leszögezhetjük, hogy a népességsökkenésnek a vizsgált időszakban kevésbé oka a negatív vándorlási egyenleg.

Az elmúlt tíz évet vizsgálva ugyan az egyenleg inkább negatív, az utolsó 5 évben pedig kiegyenlítődt, megállni látszik az elköltözés.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2019	-70,48
2020	27,40
2021	112,07
2022	33,33
2023	57,85
2024	-41,49

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2019	-8,81
2020	-27,40
2021	-17,24
2022	-25,00
2023	0,00
2024	-8,30

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Önkormányzatunk az elkészített településfejlesztési stratégiai dokumentumokban nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a település minden családja megtalálja helyét és szerepét az évszázados hagyományokra építő, a jelen kihívásaira korszerű választ adni tudó közösségében. Alapvető cél, hogy az önkormányzat az általa biztosított szolgáltatások révén hozzásegítse a lakosságot egy minőségi, az egyén és közössége számára egyaránt értékes élethez, s lehetővé tegye a szükségletek kielégítésével a szolgáltatások magas színvonalon történő elérését. A társadalmi integráció megteremtése érdekében, elengedhetetlen a civil szervezetek és egyházak szorosabb bevonása a közszolgálati feladatok ellátásába, a pályázati lehetőségek kihasználása, a társadalom periferiájára szorult csoportok, így különösen az idősek, egyedülállók, a több gyermeket nevelők, a nehéz anyagi helyzetben lévő családok számára olyan segítő, hátránykompenzáló programok indítása, amelyek révén biztosítható lesz a település hosszú távú fejlődése.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Felsőegerszeg Község Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP átfogó célja a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemzésből (HE) és intézkedési tervből (IT) áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el, jelen dokumentum 2013. óta, az első program elkészítése óta a második ilyen jellegű kezdeményezés. Az elemzés öt területre koncentrál: lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy, oktatás, szociális- és közszolgáltatások. A HEP elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelten figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését is. Célunk, hogy a programmal felmérjük a településen élő marginalizálódott csoportok helyzetét, egyben meghatározzuk azokat a fejlesztési irányokat, melyek e célcsoportok életminőségében jelentős változásokat érnek el:

- az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében a kötelezettségek meghatározása;
- a kötelezettségek teljesítéséért felelős személyek kijelölése, akiknek fő feladata:
 - a) a program megvalósításának koordinálása,
 - b) a program végrehajtásának nyomon követése,
 - c) az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása;
- a Program nyilvánosságának biztosítása;

- a Program megvalósításában érintett intézmények vezetőinek tájékoztatása;
- esélyegyenlőségi kockázatok kezelése, intézkedési tervek készítése, értékelése, folyamatos korrekciója;
- fejlesztési célok időrendi prioritásának kialakítása, a mérhetőséget lehetővé tevő indikátorok meghatározása;
- az esélyegyenlőség javításához kapcsolódó prioritási sorrend meghatározása;
- az eredmények nyilvánosságra hozásakor a személyes adatok védelmének maximális érvényesítése;
- a település döntéshozóinak két évente történő tájékoztatása a megvalósításról.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
 - A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól, különös figyelmet fordítva a
- a) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
 - b) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
 - c) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
 - d) a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
 - e) az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
 - f) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
 - g) a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A program figyelembe veszi Felsőegerszeg Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Felsőegerszeg Község Önkormányzata költségvetése, 2023-2028.
- Felsőegerszeg Község Önkormányzatának Gazdasági Programja (2024–2028)
- A Hegyháti Járás Esélyteremtő Programterve 2015.

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket jelen program nem tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

2015-ben az együttműködő önkormányzatok aktív közreműködésével készült el a Hegyháti Járás Esélyteremtő-programterve, pályázati forrásból - ÁROP-1..3-2014 -2014-0120 „Együtt egymásért-Területi összefogás a hegyháti járásban az esélyegyenlőség biztosítás érdekében”.

A járási szintű együttműködés javítja a feladatok szervezésének, ellátásának minőségét és koordinációját, ésszerű költségfelhasználást tesz lehetővé, így jelentősen javulhat a költséghatékonyság és a problémakezelés színvonala. A Sásd város kezdeményezésére elkészült programterv a Hegyháti járás 25 települése közül 16 településre terjed ki. Ezek Alsómocsolád, Bakóca, Baranyajenő, Baranyaszentgyörgy, Felsőegerszeg, Gödre, Kisbeszterce, Kishajmás, Mágocs, Mekényes, Meződ, Mindszentgodisa, Nagyhajmás, Palé, Sásd, Tormás, Varga és Váznok. A programterv legfőbb célja egy olyan koncepció kidolgozása a Hegyháti járás érintett települései számára, amely megvalósíthatja a további „esélyteremtés” alapját, folyamatát, kijelöli a főbb fókuszpontokat, stratégiai irányokat, rámutat ezek előnyeire, és elemzi az előnyök kiaknázásához szükséges alapvető feltételeket. Az Esélyteremtő-programterv elkészítésének további célja, hogy a járásnak legyen egy egységesen kidolgozott és elfogadott programterve az esélyegyenlőségi kérdésekre.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TeIR adatbázis valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett Felsőegerszeg Község Önkormányzata, illetve a Sásdi Közös Önkormányzati Hivatal is rendelkezett megfelelő adatokkal. Közfeladatot ellátó más intézmények, civil szervezetek és egyéb szervezetek is szolgáltattak adatokat. Vannak azonban olyan területek, amelyről az információszerzés továbbra is nehézkes. Az adatok gyűjtése, elsősorban a nehéz anyagi helyzetben lévő családokról, a fogyatékos személyekről, az ő foglalkoztatásukról, iskolai végzettségükről, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről, volt problémás.

A romákra vonatkozó adatok szenzitív adatnak minősülnek, ezért azokat nyilvántartani nem lehet. A települési önkormányzat nem gyűjtött és nem elemzett adatokat a romákkal, nőkkel és a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

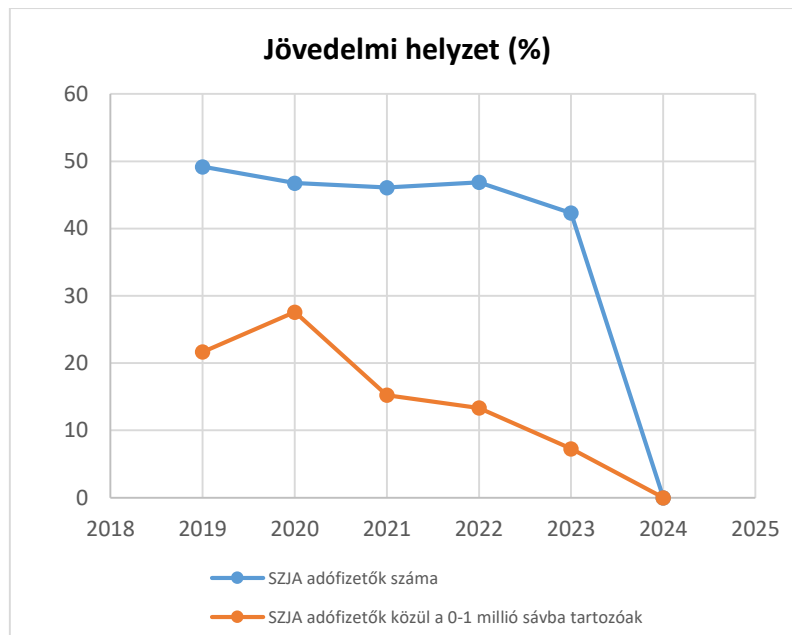
A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal (etnikai és szociális dimenzió összemosása). Mi abból indulunk ki, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2019	49,18	21,67
2020	46,77	27,59
2021	46,09	15,25
2022	46,88	13,33
2023	42,31	7,27
2024	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településre korábban kevésbé volt jellemző a nagyobb arányú nemzetiségi lakosság. A faluban néhány évtizede megjelent a roma nemzetiség, mint a település közösségét nagyobb arányban alkotó népcsoport. 2001-ben 14 lakos nyilatkozott úgy, hogy a cigány nemzetiséghez tartozik. Ehhez képest a 2011. évi népszámlálás során 8 felsőegerszegi lakos vallotta magát a cigány nemzetiséghez tartozónak. Azt leszámítva, hogy a két népszámlálás között a népesség összlétszáma is jelentősen csökkent, 153-ról 137 főre, különösen érdekes ez az adat. Országosan inkább jellemző a roma nemzetiség számának, arányának növekedése a két népszámlálás között, abból kiindulva, hogy az érzékeny nemzetiségi kötődést vélhetően egyre nagyobb arányban merik megvallani az érintettek.

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén illetve a háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettség figyelembe vételével készítünk elemzéseket.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

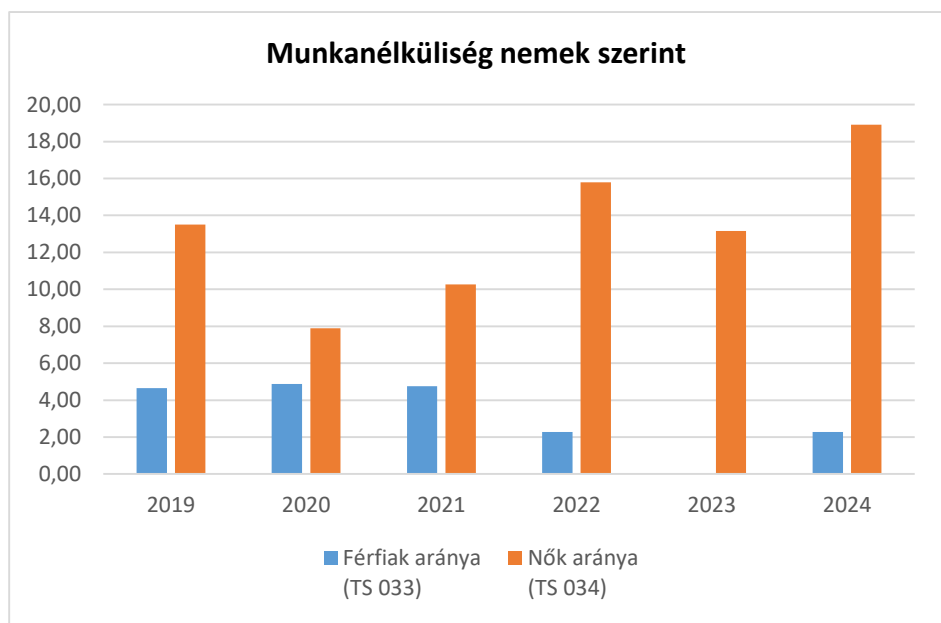
A 290/2014. (XI.26.) kormányrendelet a Hegyháti járást a komplex programmal fejlesztendő járások közé sorolja, a járások fejletlenségi rangsorában a Hegyhát a 23. a 197 járás közül. Az aprófalvas településszerkezetből adódóan, az elzárt, rossz közlekedési helyzetben lévő kistelepüléseken nincsenek munkahelyek, rosszak a munkajövedelemhez jutás esélyei.

A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet rendelkezései szerint a többszörös hátrány továbbra is fennáll. Felsőegerszeget az új kormányrendelet továbbra is a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett, továbbá a jelentős munkanélküliséggel sújtott települések közé sorolja.

A legfrissebb folyamatokat vizsgálva megállapíthatjuk, hogy bár országosan a nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan csökken, Felsőegerszegen is megjelent ez az élénkülés, de a munkaerőpiaci kedvező fordulat még nem hozott látványos eredményeket. Különösen a leghátrányosabb helyzetben lévő munkatapasztalat nélküli fiatalok, az alacsony iskolai végzettségűek, a nők és a korosabb munkavállalók aránya nőtt, az ő elhelyezkedési esélyeik romlottak. A javuló tendenciák mellett is egyre nő az országos átlaghoz viszonyítottan az elmaradásunk: az ország javuló foglalkoztatási mutatóit Felsőegerszeg nem követi.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott állásukban a 15-64 évesek körében		
	Férfiak (TS 033)	Nők (TS 034)	Összesen
2019	4,65	13,51	9,08%
2020	4,88	7,89	6,39%
2021	4,76	10,26	7,51%
2022	2,27	15,79	9,03%
2023	0,00	13,16	6,58%
2024	2,27	18,92	10,60%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A veszélyeztetett csoportokkal kapcsolatos adatok hiányosak, nem állnak rendelkezésre. Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.

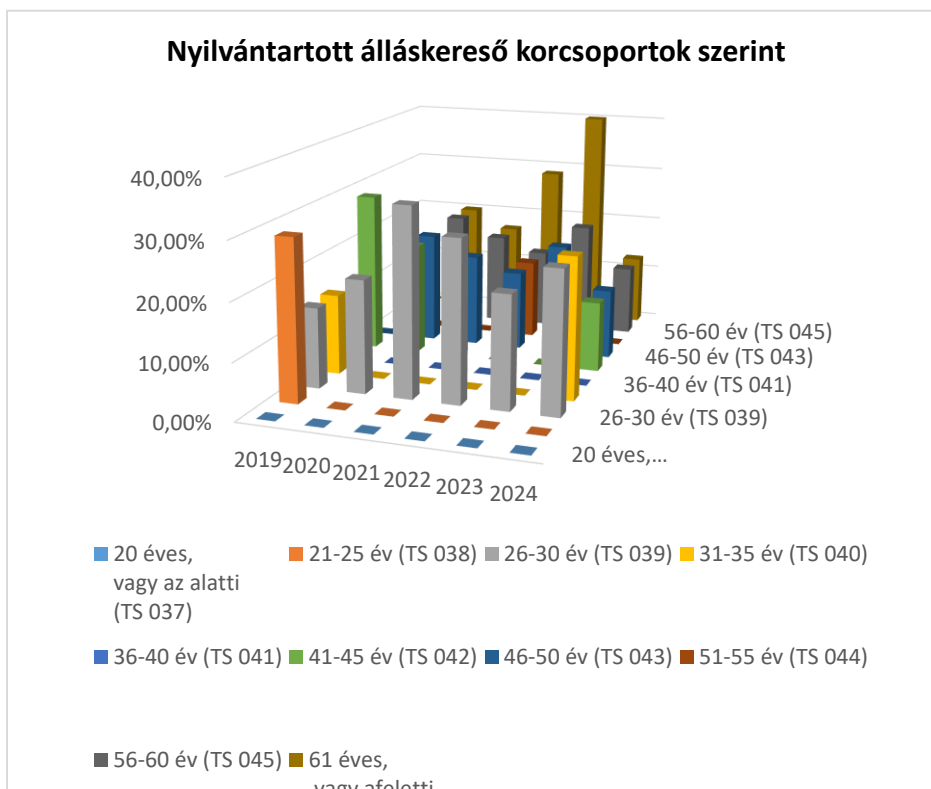
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen	7	5	6	7	5	8
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	28,57%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00
	%	14,29%	20,00%	33,33%	28,57%	20,00%	25,00%
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00
	%	14,29%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	25,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	2,00	1,00	1,00	0,00	0,00	1,00
	%	28,57%	20,00%	16,67%	0,00%	0,00%	12,50%
46-50 év (TS 043)	Fő	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	%	0,00%	20,00%	16,67%	14,29%	20,00%	12,50%
51-55 év (TS 044)	Fő	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	14,29%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	%	14,29%	20,00%	16,67%	14,29%	20,00%	12,50%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
	%	0,00%	20,00%	16,67%	28,57%	40,00%	12,50%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Községünkben a 45 évnél idősebb munkavállalókat sújtja leginkább munkanélküliség. A 45 év felettiek körében még magasabb számban fordul elő, hogy alacsonyabb, legfeljebb középfokú

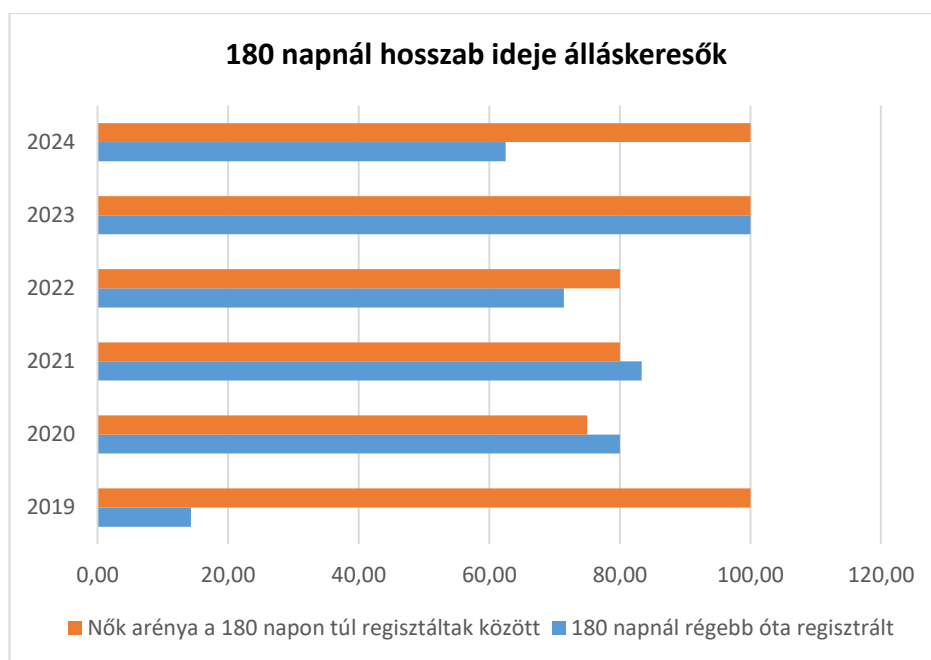
iskolai végzettséggel, valamint már többnyire elavult, nem piacképes szakképesítéssel rendelkeznek. Az 55 év feletti korosztály jelentős aránynövekedése ennek a korcsoportnak az elhelyezkedési esélyei romlását jelzi.

Az elhelyezkedési lehetőségek térségünkben jellemzően nem az országos méretekben bővültek. Ahogy már kitűnt, a leghátrányosabb helyzetben lévő munkatapasztalat nélküli fiatalok, az alacsony iskolai végzettségűek és a korosabb munkavállalók arányának növekedése azzal jár, hogy a munkanélküliek jelentős hányada rossz elhelyezkedési esélyekkel rendelkező, az állástalansággal hosszú távon küzd.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állásskereső aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állásskeresőknél (TS 058)
	%	%
2019	14,29	100,00
2020	80,00	75,00
2021	83,33	80,00
2022	71,43	80,00
2023	100,00	100,00
2024	62,50	100,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Nem rendelkezünk adatokkal a foglalkoztatottak iskolai végzettségéről. Az alacsony iskolai végzettségűek munkanélküliség által való érintettségét tudjuk vizsgálni.

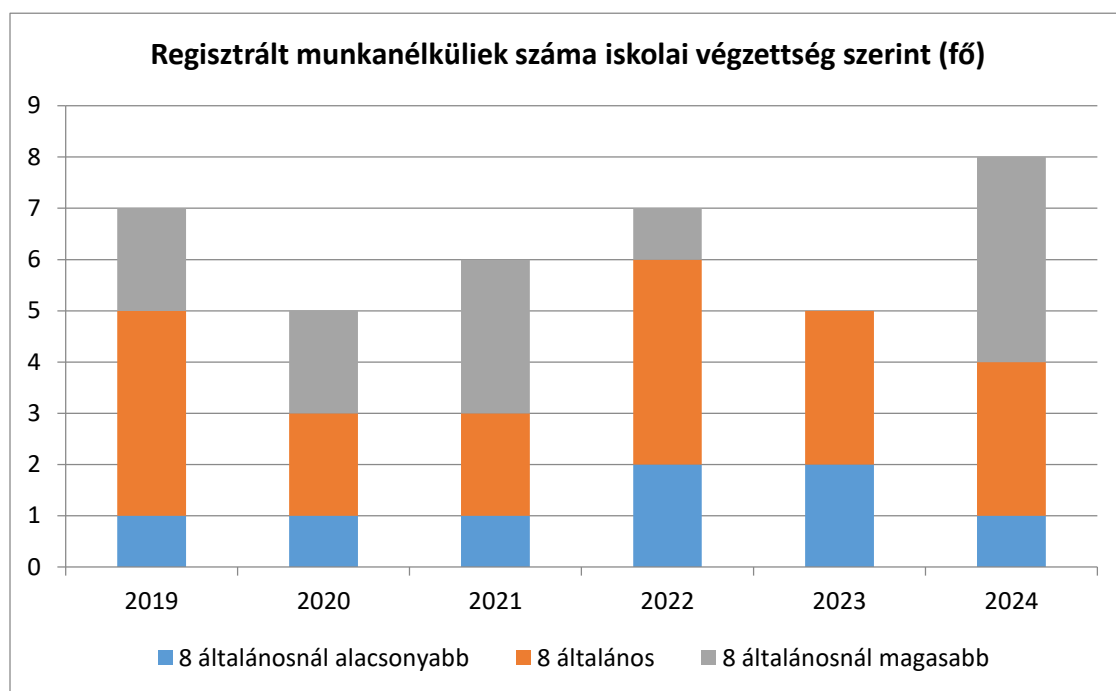
A nyilvántartott álláskereső több mint fele alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, csak néhány százalékuknak nincs 8 általános iskolai végzettsége sem. A középfokú végzettséggel rendelkezők megjelenése a munkanélküliek között az utóbbi évek kedvezőtlen tendenciája, a piacképes végzettséggel nem rendelkezők elhelyezkedési esélye romlott, a munkaerőpiacról kiszorult emberek minél hatékonyabb munkába állításának fontos feladata korszerű, „piacképes” szakképzések biztosítása.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2019	7	1	14,29%	4	57,14%	2	28,57%
2020	5	1	20,00%	2	40,00%	2	40,00%
2021	6	1	16,67%	2	33,33%	3	50,00%
2022	7	2	28,57%	4	57,14%	1	14,29%
2023	5	2	40,00%	3	60,00%	0	0,00%
2024	8	1	12,50%	3	37,50%	4	50,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Bár pontos adatokkal nem rendelkezünk a romák foglalkoztatottságáról, de tudjuk, hogy jelentős számban élnek segélyből, közmunkából, egyéb állami transzferekből, és azt is leszögezhetjük, hogy a roma háztartások legalább fele tartós szegénységben él. Az állandósuló, immár több mint két évtizedes munkanélküliség miatt egyre szélesebb körben

fenyeget az inaktivitás, mint a fiatalok számára látott társadalmi minta normává rögzülésének veszélye, mely negatív hatással van a fiatal korosztályok tanulási/továbbtanulási motivációira. A jelenlegi romákkal kapcsolatos foglalkoztatási adatok háttérében komplex társadalmi-gazdasági folyamatok állnak. Ezek eredője a nyolcvanas évektől induló gazdasági folyamatokra vezethető vissza, amikor is a piacgazdaság kiépülésével egyidejűleg olyan iparágak épültek le, amelyek a szakképzetlen munkaerőt korábban tömegesen szívták fel: bányászat, mezőgazdaság stb. Érintettségüknél fogva ezen jelenségek súlyosabban érintették a roma lakosság foglalkoztatási viszonyait, mint a nem roma népességet. Az országos statisztikai becsléseket tekintve általában véve a következő tendenciák figyelhetők meg: a romák foglalkoztatottsági szintje durván a fele, munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse, az egy keresőre jutó eltartottak aránya háromszorosa a nem roma népességnek.

A roma nők kétszeresen is hátrányban vannak a mindennapi élet számos területén, így a foglalkoztatásban is. Nőként a gyermeknevelés és a családi élet biztosítása megnehezíti az iskolák elvégzését, egy teljes értékű munkahely megszerzését és megtartását, és mindez fokozottan így van a romák körében a korai gyermekvállalás és magasabb gyerekszám miatt.

Az Önkormányzat egyik kiemelt célja, hogy a romák közül minél többen váljanak munkából élő, családjuk eltartására és a közterhek viselésére alkalmas polgárokká.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Önkormányzatunk a kezdetektől fogva aktívan vett részt a különböző típusú közfoglalkoztatási programokban. Célunk egyrészt a tartós munkanélküliek számára a munkaképességük szinten tartása, a munkaerőpiaci lehetőségek bővítése, de a munkajövedelem pótlása is: segélynél magasabb összegű jövedelem lehetősége, harmadrészt önkormányzati érdek a forráshiány miatt nehezen finanszírozható közfeladatok ellátása.

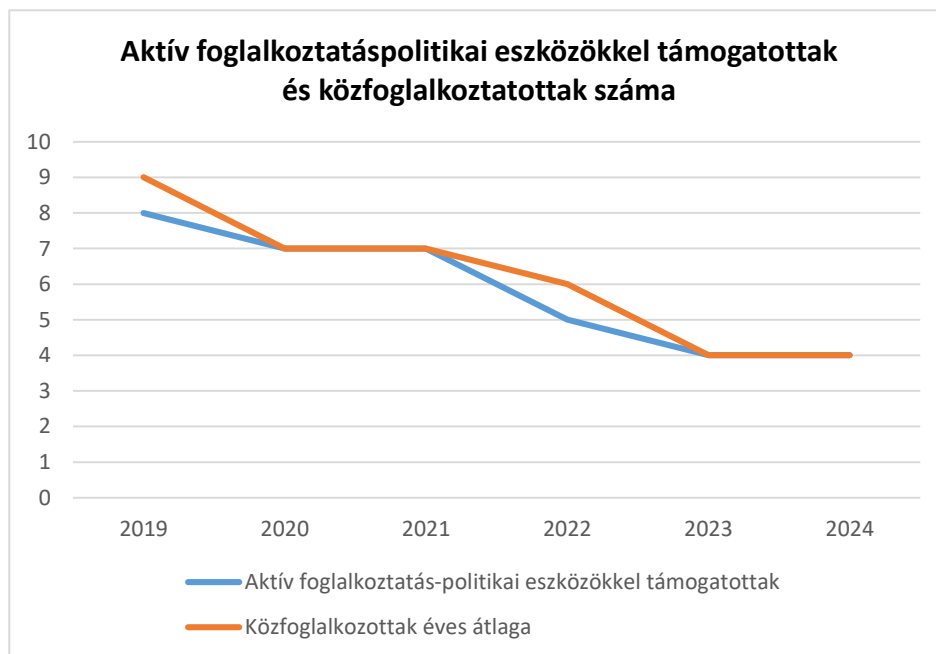
A közfoglalkoztatás szerepét a Kormány másként értelmezi: egy olyan átmeneti foglalkoztatásnak tekinti, amely segély helyett munkát és fizetést biztosít az álláskereső számára. Célja az elsődleges munkaerő-piaci integráció és reintegráció, a tartósan munka nélkül lévők aktiválása által. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra.

A Kormány értékelése szerint a közfoglalkoztatást egyértelműen és alapjaiban befolyásolja a nyílt munkaerőpiac helyzete, az általánosan jelentkező, már a közfoglalkoztatásban is tapasztalható munkaerőhiány, valamint a gazdaság élénkülésével folyamatosan csökkenő álláskeresői létszám, a megfelelő, végzettséggel, képzettséggel rendelkező, motivált, dolgozni képes és akaró álláskeresői munkaerő egyre szűkülő létszáma.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2019	8	9
2020	7	7
2021	7	7
2022	5	6
2023	4	4
2024	4	4

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A

kormányzati szándékból adódóan egyre csökken a közfoglalkoztatásban résztvevők száma.

A közfoglalkoztatottak mindannyian közterületi vagy intézményen belüli munkát végeznek, főként fizikai munkákat, kiegészítő tevékenységet.

A közmunkások feladatai közé legnagyobb részben kommunális, környezetvédelmi célú tevékenységek ellátása, intézmények tevékenységét segítő szolgáltatások végzése (pl.

takarítás) tartozik. A férfi és női közmunkások által ellátott feladatok szerkezete értelemszerűen különbözik egymástól. A férfiak által leggyakrabban végzett munkák: köztisztasági és karbantartó feladatok, parkgondozás, intézményekhez tartozó udvar takarítása, vízelvezető árkok fenntartása. A nők esetében a köztisztasági munkák és a kisegítő feladatok jellemzőek.

A közfoglalkoztatottak munkájával, tevékenységével az önkormányzat alapvetően elégedett.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A településen élők foglalkoztatási helyzete a környező kistelepülésekhez, más zsáktelepülésekhez hasonlítva némiképp kedvezőbb. A település hagyományosan jelentős két nagyfoglalkoztatója, a felsőegerszegi téglagyár és a sertéstelep évek óta nem üzemelnek, immár szezonálisan sem tudja foglalkoztatni a munkavállalókat. Korábban a település majd valamennyi családjának kenyeret adó üzemeket működtető vállalkozások vagy felszámolás alá kerültek, és/vagy a korszerűtlen, nem piacképes termelés nem volt fenntartható, az egyik üzem sorsa bizonytalan, míg a sertéstelep teljes egészében felszámolásra került. A két üzemmel összesen 70 munkahely szűnt meg a településen.

Bár Sásdra, Dombóvárra, Komlóra, Kaposvárra és Pécsre még megfelelő szintű a bejárási lehetőség, a település lakóinak lehetőségük van e városokban munkát találni, a közlekedési lehetőségek beszűkítik az ingázást is. Az átszállás, csatlakozási lehetőségek nem szolgálják az ingázók érdekeit.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A munkanélküliség kezelésében jelentős szerepet kap a képzés, továbbképzés.

Bár az álláskeresőik között akad 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, ha nem is túl magas számban, nem jellemző, hogy felnőtt oktatás keretében elvégeznék az általános iskolát. Ennek egyrészt az az oka, hogy ez helyben, de még Sásdon sem elérhető, de az érintettek nagy része már a nehezen mozgósítható korosztályba is tartozik. A kistérségben utoljára 2011/12-ben folyt álláskeresőik számára képzési program. Akkor 3 szakmában 45 fő képzésére került sor. A 2013/14-s téli start közmunka programon belül 10 fő foglalkoztatását és képzését bonyolította az önkormányzat.

Kutatások a magyar képzési rendszer egyik negatívumaként említik, hogy túlképzés folyik az oktatásban, elsősorban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya nőtt meg az utóbbi években oly mértékben, amelyet a munkaerőpiac által támasztott szükségletek nem indokolnak. Ugyanakkor a szakmunkásképzés egyre inkább háttérbe szorul, nincs elegendő számú szakképzettséggel rendelkező olyan munkaerő, amelyet a piac megkívánna.

A szakiskolai képzésben szakképzettséget szerző fiatalok már az oktatási rendszerből való kilépéskor rosszabb esélyekkel indulnak a munkaerőpiacon, mint azok a társaik, akik érettségit adó iskolatípusban szereztek meg bizonyítványukat. A szakiskolai képzést a felmérések szerint azok a fiatalok választják, akik az általános iskolát rosszabb eredménnyel végezték. Ezek a fiatalok többnyire más hátrányokkal is küzdenek: a

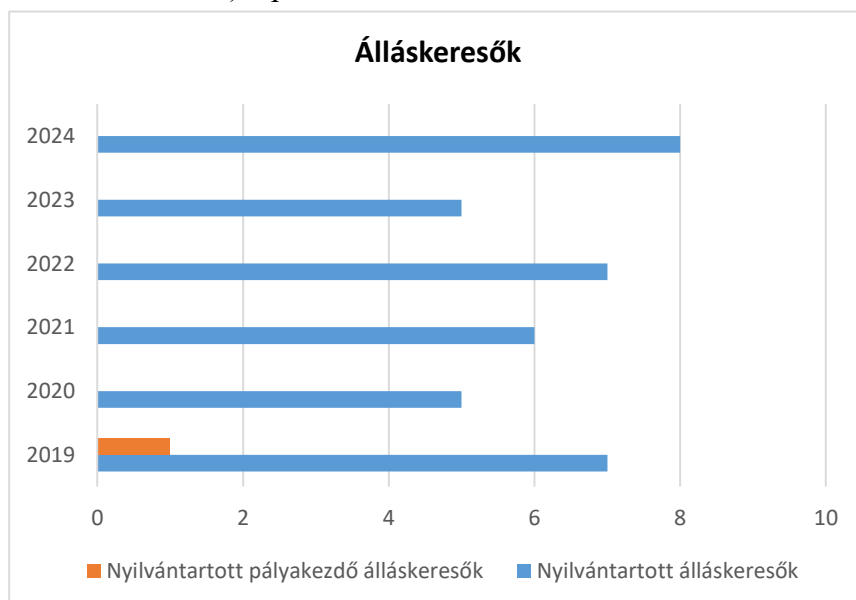
csalásban a szülők iskolai végzettsége alacsony, így már az alapfokú oktatásba belépéskor rosszabb helyzetben vannak. A tanulást a szülők ugyan preferálják, de abban segítséget adni nem tudnak, a gyermekeik iskolai kudarcainak kezelésében nem járatosak.

Látható, hogy főként a nők körében magas a 8 általános iskolai osztályt el nem végzők aránya, melynek magyarázata lehet a korai gyermekvállalás. Az elmúlt 10 évben ugyanakkor mindkét nemnél csökkent az alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma és aránya.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2019	7	1
2020	5	0
2021	6	0
2022	7	0
2023	5	0
2024	8	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A lakosság iskolai végzettsége ugyan egyre kedvezőbb összetételű, de az is kimutatható, hogy az alacsony iskolai végzettség újratermelődik. Manapság is minden egyes évjárat körülbelül ötöde a munkaerőpiacon alig konvertálható alacsony iskolai végzettséggel (legfeljebb általános iskola) lép ki az oktatásból.

Ennek egyik oka a lemorzsolódás: a középfokú oktatásban jelentős azok aránya, akik elkezdnek valamilyen iskolát, de nem fejezik azt be.

A lemorzsolódás folyamatairól csak töredékes képet alkothatunk a jelenlegi statisztikai adatok alapján. A hazai statisztikai rendszer nem tud megbízható adatokat szolgáltatni arról, hogy hány tanulót érint évről évre ez a probléma.

Egy település életében rendkívül fontos az oktatás jelenléte és minősége. Ez nem csak az adott település fejlődését befolyásolja, hanem hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez mind a pedagógiai munka, mind az infrastrukturális tényezők, és az eszközellátottság tekintetében is. A népesség korösszetétele nagy súllyal esik a latba egy település lakosságának iskolai képzettsége meghatározásakor, hiszen a fiatalabb korosztály aránya általában magasabb végzettséget is jelent. A népesség iskolázottsága a két legutóbbi népszámlálás között eltelt 11 év során jelentős emelkedést mutatott.

Felsőegerszegen helyben több évtized óta nincs iskola, az alap és középfokú oktatás is legközelebb Sásdon elérhető el.

A településen nem merült fel igény az általános iskolai felnőtt oktatásra. A 2013 év végén indult közfoglalkoztatási képzési program keretében ezen hiányosságot pótlendő alapkompenciát fejlesztő, felzárkóztató képzést kaptak a programba bevont közfoglalkoztatottak. Sásd és Komló helyszínnel 8 fő képzése folyt.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Felsőegerszeg község a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Komlói Járási Hivatal Munkaügyi Osztálya illetékességi területéhez tartozik. Az állami munkaügyi szervezet feladata, hogy elősegítse a foglalkoztatási helyzet javítását, az álláskeresők megfelelő munkához jutását. Céljuk, hogy a munkahelyek számbavétele, felkutatása során az álláskeresők megfelelő munkahelyet, a munkaadók megfelelő munkatársakat találjanak. A foglalkoztatottak számának növelése, a munkához jutás elősegítése, a munkanélküliség megelőzése, a munkahelyek megtartása, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében különféle támogatásokat, szolgáltatásokat kínálnak ügyfeleiknek.

A Munkaügyi Osztály szolgáltatásainak igénybe vételét, az ügyintézés könnyítését szolgálja, hogy Sásdon kihelyezett ügyfélfogadás van, heti két alkalommal a Hegyháti Járási Hivatal épületében a Munkaügyi Osztály valamennyi szolgáltatása elérhető, elkerülhető a Komlóra utazás is.

A munkanélküliség kezelésében jelentős szerepet kap a képzés, továbbképzés. Bár az álláskeresők között akad 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, ha nem is túl magas számban, nem jellemző, hogy felnőtt oktatás keretében elvégeznék az általános iskolát. Ennek egyrészt az az oka, hogy ez helyben nem elérhető, de az érintettek nagy része már a nehezen mozgósítható korosztályba is tartozik. Térségünkben 2011/12-ben folyt álláskeresők számára képzési program, akkor 3 szakmában 45 fő képzésére került sor.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzat nem jelentős foglalkoztató, a közfoglalkoztatáson felül két alkalmazottja van, a falugondnok és a közművelődési munkatárs.

A közfoglalkoztatás elsőrendű célcsoportjai viszont valóban a munkaerő-piacról kiszoruló mélyszegénységben élők és romák, a közfoglalkoztatottak átlag 80 %-a közülük kerül ki.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Olyan hátrányos megkülönböztetés esetéről nincs tudomásunk, amelyben pusztán a nemzetiséghez tartozása, illetve a mélyszegénység valamely jellemzője alapján került volna valaki hátrányos helyzetbe a foglalkoztatás terén.

Sokkal jellemzőbb a mélyszegénységgel többnyire együttjáró alacsony iskolázottság, alacsony önbecsülés, mentális problémák miatt az elhelyezkedési esély romlása.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Helyben a digitális információkhoz való hozzáférést a mozgókönyvtári információs pont keretében elérhető teleház szolgáltatások biztosítják, a könyvtár rendszeres nyitva tartási ideje alatt.

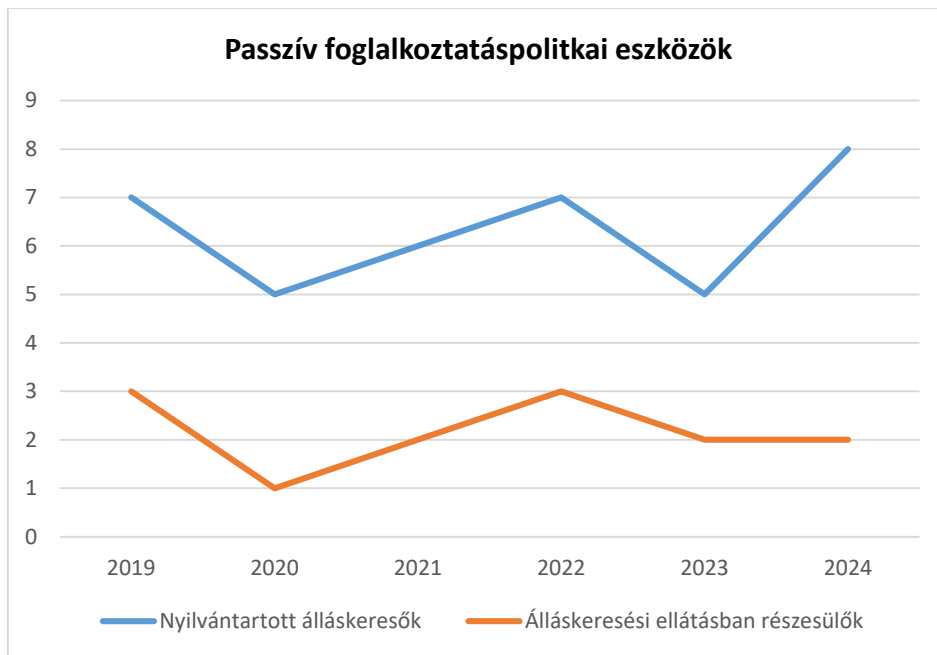
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A regisztrált álláskeresők számának csökkenése örömdetesen megjelent az aktív korúak ellátásában részesülők számának csökkenésében is.

2015. március 1-jével az állami szociális ellátórendszerhez, a járási hivatalhoz került valamennyi munkanélküliséghez kapcsolódó támogatás folyósítása, így az aktív korúak ellátásával kapcsolatos ügyekben az önkormányzatnak nincs közvetlen információja az ellátottak számáról, összetételéről, alakulásáról.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2019	7	10,45%	3	42,86%
2020	5	7,69%	1	20,00%
2021	6	8,00%	2	33,33%
2022	7	9,72%	3	42,86%
2023	5	6,67%	2	40,00%
2024	8	11,43%	2	25,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

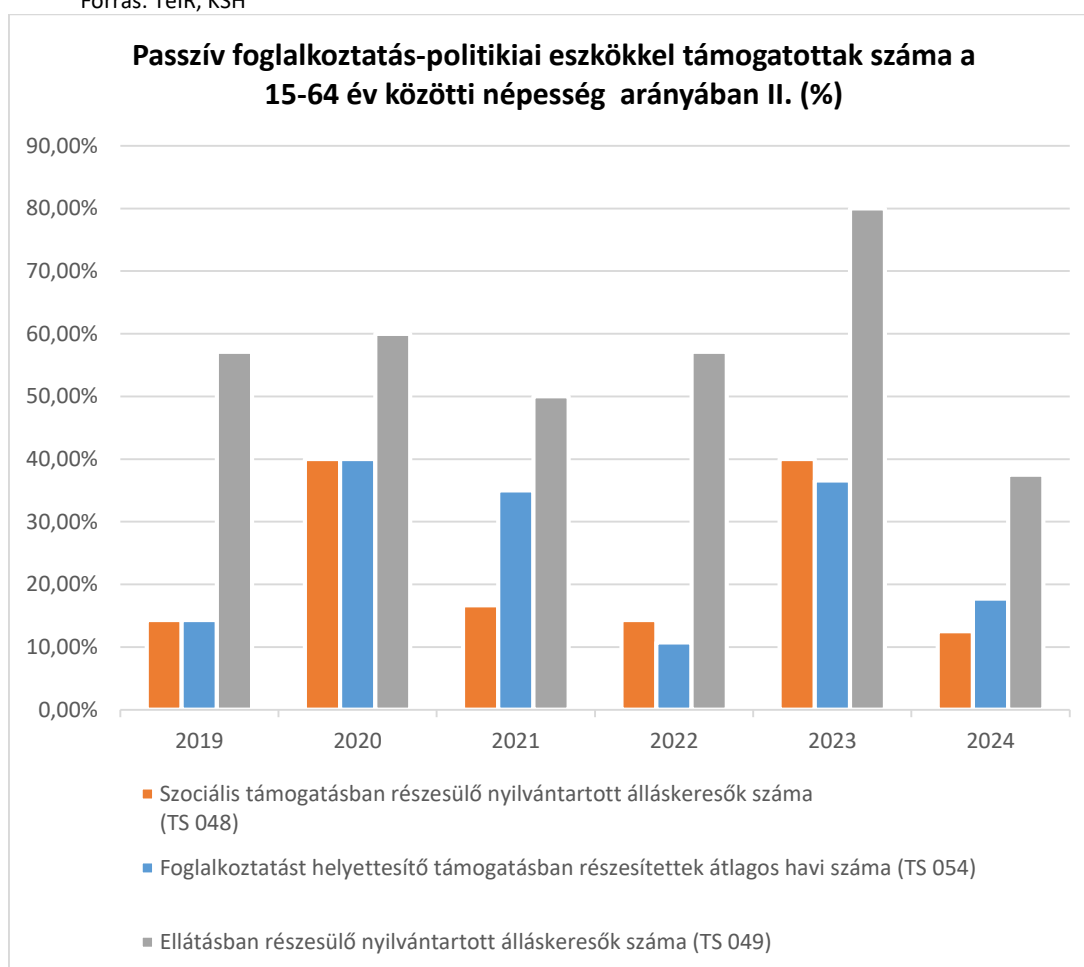

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2019	1	14,29%	1	14,29%	4	57,14%
2020	2	40,00%	2	40,00%	3	60,00%
2021	1	16,67%	2	35,00%	3	50,00%
2022	1	14,29%	1	10,71%	4	57,14%
2023	2	40,00%	2	36,60%	4	80,00%
2024	1	12,50%	1	17,75%	3	37,50%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
2024	0

Forrás: TeIR, KSH

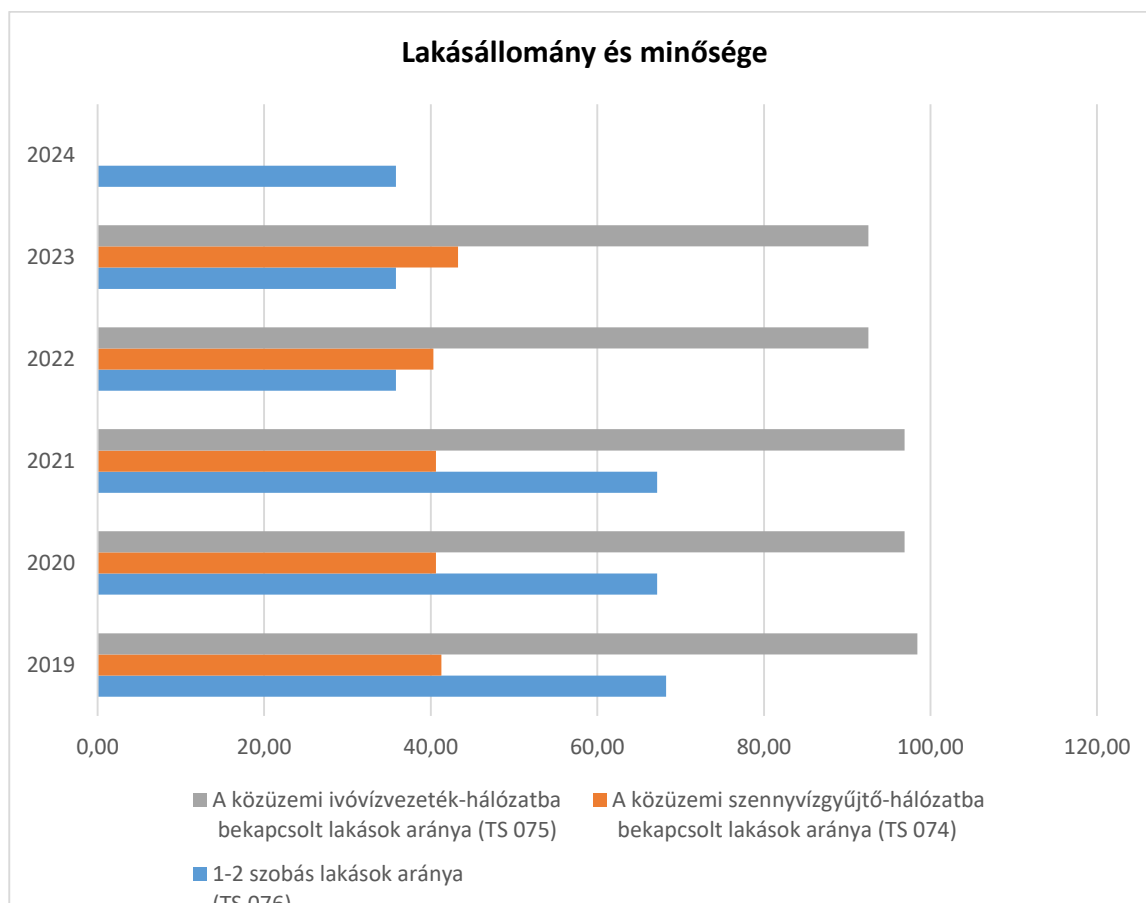

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2019	63	0	0,00	68,25	41,27	98,41
2020	64	1	15,63	67,19	40,63	96,88
2021	64	0	0,00	67,19	40,63	96,88
2022	67	0	0,00	35,82	40,30	92,54
2023	67	0	0,00	35,82	43,28	92,54
2024	67	0	0,00	35,82	43,28	92,54

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Magyarországon továbbra sem elterjedtek a bérlakások, míg az EU államaiban átlagosan a lakók 30%-a lakik bérlakásban, addig Magyarországon országosan 6,5%. Az önkormányzat bérlakással egyáltalán nem rendelkezik, ez a forma nem jellemző a településen.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat bérlakással egyáltalán nem rendelkezik.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az önkormányzatnak sem lakás, sem helyiség bérbeadásra nincs lehetősége.

d) lakhatást segítő támogatások

2015. március 1-jétől a lakásfenntartási támogatás korábbi rendszere megszűnt, a lakhatás támogatása a települési támogatások körébe tartozó, alternatív ellátási formává vált. A képviselő-testület saját döntésétől függő támogatási lehetőség a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott támogatás, amely a korábbi lakásfenntartási támogatást felválthatta. A településen jellemző probléma a megterhelő rezsiköltségek viselésének nehézsége, ezért Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete rendszeres települési támogatást nyújt a lakhatási költségek megfizetéséhez. Lakásfenntartási települési támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 220%-át, egyszemélyes háztartás esetén 250 %-át, továbbá az elismert havi lakásfenntartási költségek a háztartás összjövedelmének 20 %-át eléri, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

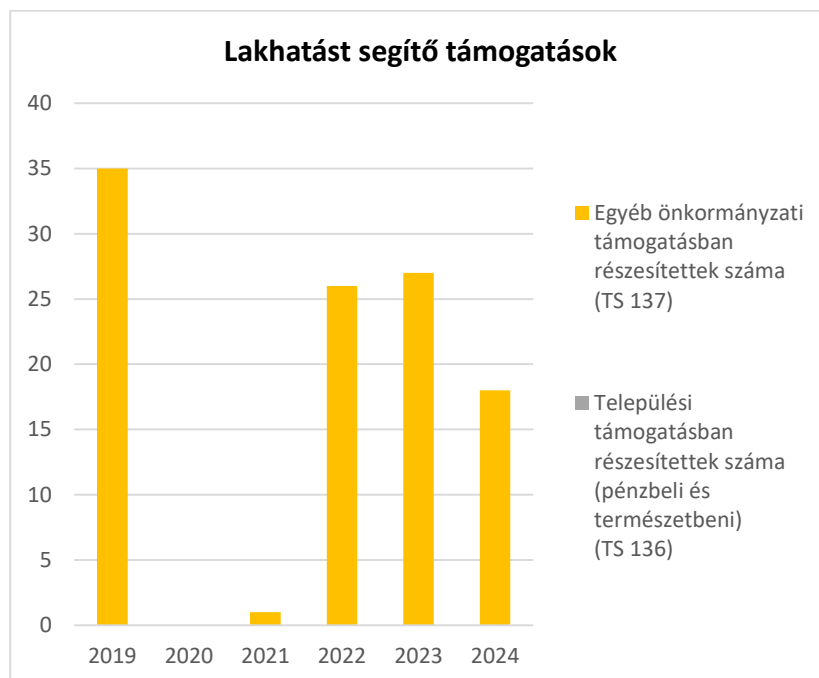
3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2019	94	35
2020	94	0
2021	73	1
2022	57	26
2023	86	27
2024	91	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Jelenleg 3-4 család részesül ebben a támogatási formában, melynek havi összege 3.500 Ft.

A településen letelepedni kívánó fiatal házaspárokat első lakástulajdonuk megszerzésében (lakásvásárlás vagy építés) vissza nem térítendő pénzbeli támogatással segíti az

önkormányzat. Ez 2018-tól kezdődően már 500 ezer forint támogatást jelent. A fiatalok helyben maradását, letelepedését segítő támogatás több évtizedes múltra tekint vissza, Törekszünk a korábbi években megkezdett lakásépítési program újraindítására, bár ingyen telkek biztosítására már nincs az önkormányzatnak lehetősége, de talán a pénzbeli segítség is lehet hatékony település megtartó erejének növelésére.

e) eladósodottság

Nem rendelkezünk átfogó ismeretekkel a lakással kapcsolatos eladósodottság pontos mértékéről. Az önkormányzat azokról az esetekről szerez tudomást, amikor a család támogatásért fordul az önkormányzathoz, többnyire közmű-hátralékok, amelyeket szociális kölcsönnel sikerült megoldani: Bedőlt lakáshitelről pedig nem volt tudomása az önkormányzatnak.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A lakásállomány néhány éve-évtizede a stagnálás állapotában van. A lakóépületek többsége 1960 előtt épült. Az ösközség lakásai egytől-egyig egylakásos, többszobás hagyományos családi házak, a téglagyáriak kétlakásos ikerházak, elkülönült önálló kerttel, udvarral. A lakások közművel való ellátottsága terén van még mit javítani, bár a szennyvízberuházás 2012-es befejezésével, a lakások több mint felének közcsatornára való rákötésével jelentős előrelépés történt a község komfortosítása irányába.

A község belterületi úthálózatának a hossza 1,196 km. A belterületi utak nagy része aszfaltburkolatos. A kiépített járdák hossza csaknem 1,692 km. Van még a községben olyan utca, ahol szükséges lenne kiépíteni legalább az egyik oldalon a hiányzó burkolt járdát.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A községben nincs olyan lehatárolható terület, ahol az alacsony státuszú lakosok koncentráltan jelennének meg. A település belterülete ugyan nem egységes, az ösközségből és az ún. téglagyári településrészből áll. Téglagyár hagyományos munkáskolónia, az üzem területén létesült, privatizációt követően saját tulajdonúvá vált munkáslakásokkal. Bár problémái jó részét az üzem bezárása okozza, a lakók nagy része időközben nyugdíjas lett, így a munkanélküliség, és az ezzel járó általános elszegényedés ezt a településrészt az ösközségben élőkhez hasonló mértékben sújtja. A településrészen ma körülbelül 10 család, mintegy 24 fő él.

Téglagyár közlekedési lehetőségei a 66. főközlekedési út menti fekvésével a zsákfalú ösközséghez képest jelentősen jobbak. Ugyanakkor közlekedési gondjait is a nagy forgalmú út okozza: a téglagyáriak az alig egy kilométerre található Sásdot gyalog vagy kerékpárral is szívesen felkeresik, ami a főút szélén életveszélyes, gyakorta vezet tragédiához. Mindkét településrész közlekedési helyzetét nagyban tudná javítani egy Sásd-Téglagyár kerékpárút létesítése.

A településrész újonnan felmerült égető problémája az itt lévő lakások ivóvíz-ellátásának bizonytalansága. A településrészt, amely a sásdi iparteleppel is szomszédos, a sásdi ivóvíz-hálózat látja el. A Felsőegerszeghez tartozó 12 lakás vízellátását azonban nem önálló vízbekötés, hanem a bezárt üzemhez (téglagyár) tartozó belső hálózat és a lakásokhoz felszerelt almérők biztosítják. A magánhálózat bizonytalan működési háttere veszélyezteti a lakások ivóvízellátását.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A háziorvosi ellátást a település lakossága számára a Sásdon működő 3 felnőtt és 1 gyermek háziorvos biztosítja, 8 településre kiterjedő körzetekben. Valamennyi háziorvosi körzet szakképzett orvossal betöltött. Az egészségügyi privatizáció teljes körű, a háziorvosok valamennyien vállalkozói formában, saját rendelőben és eszközökkel látják el tevékenységüket. A Felsőegerszeg települést területi ellátási kötelezettséggel gondozó házi gyermekorvos kéthetente a településen tart helyi rendelőt a faluházban.

A fogorvosi alapellátás – összevontan a felnőtt és a gyermeklakosság számára, illetőleg iskola fogászati feladatokkal - egy körzetben történik, 22 település lakossága számára, szintén sásdi székhellyel. A vállalkozó fogorvos tevékenységét 2025-ben megszüntette, a szakemberhiány miatt utódja nincs, jelenleg az önkormányzatok helyettes fogorvossal maguk tartják fenn a szolgáltatást.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	0	1	1,00
2017	0	0	0	0	1	1,00
2018	0	0	0	0	2	1,00
2019	0	0	0	0	2	1,00
2020	0	0	0	0	1	1,00
2021	0	0	0	0	1	1,00

Forrás:

TeIR,KSHTstar

A védőnői szolgálatot 2 védőnő látja el, sásdi székhellyel. Néhány éve a védőnői szolgálatok funkcionális privatizációjára is sor került, majd a finanszírozási feltételek változásával a két szolgálat ismét önkormányzati fenntartásba kényszerült, 2020 novemberétől kezdődően. Ezt követően 2023. július 1-jétől a védőnői feladatellátás kikerült az önkormányzati feladatok közül, fenntartásuk állami kézbe került, a vármegyében a védőnői szolgálatokat a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központja működteti. A fenntartó-változások nem okoztak az ellátás folyamatosságában az ellátottak számára észrevehető változást.

Az alapellátáshoz kapcsolódó sürgősségi ellátás (központi házi orvosi ügyelet) 2023. augusztus 31-ig, amíg önkormányzati feladatellátásként működött, dombóvári székhellyel és sásdi információs ponttal működött. A fokozatosan kiépülő állami feladatellátás rendszerében településünk a vármegye részeként 2023. szeptember 1. napjától került be az Országos Mentőszolgálat ellátásával működő országos sürgősségi ügyeleti ellátásba. Az eddig Sásdon, majd Dombóváron elérhető szolgáltatás most vagy Dombóváron vagy a távolabb fekvő és tömegközlekedéssel még nehezebben megközelíthető Komlón és Pécsen vehető igénybe.

Az iskola-egészségügyi ellátást a sásdi oktatási intézményekben külön megbízással a házi gyermekorvos, illetve az állami védőnői ellátás részeként a két körzeti védőnő végzi.

A legközelebbi járóbeteg-szakellátás és a fekvőbeteg ellátás a Dombóvári Szent Lukács Kórházban érhető el. A gyógyszerekhez, gyógyhatású készítményekhez való hozzájutást a Sásdon működő patika biztosítja. Sásdon 2 egészségügyi szolgáltató is vállal otthonápolási szolgáltatást, a házi orvosi szolgálatokkal együttműködve a beteg otthonában biztosítva a szakápolást.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A gyermekek számára kötelezően biztosítandó szűrések a házi gyermekorvosi szolgálat és a védőnői szolgálat közreműködésével, illetve az iskola-egészségügyi ellátás keretében történnek. Hozzájárulásukban a falugondnoki szolgálat járatai nyújtanak segítséget.

Az egészség megőrzését, betegségek korai felismerését célzóan Sásdon az önkormányzat az egészségügyi szolgáltatóval együttműködve alkalmanként, néhány évente szűrővizsgálatokat szervez (szűrőkamion), mely a környező települések lakosai számára is elérhető.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A helyben elérhető szolgáltatások között településnagyságunkra tekintettel nem szerepelnek a fejlesztő és rehabilitációs ellátások. Ezeket a község lakossága a környező települések ellátóinál (pl. Dombóvár, Harkány, Mosdós, Pécs, Szigetvár stb.) elérheti el, szükség esetén a falugondnoki szolgálat szolgáltatásának az igénybe vételével.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A településen közétkeztetés csak máshonnan megrendelt szolgáltatásként (szünidei gyermekétkeztetés, szociális étkeztetés) működik, helyben konyha nincs.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat helyben a közművelődési tevékenysége keretében, valamint a mozgókönyvtári szolgáltató hely működtetés során kulturális, közösségi és sport programokat szervez a település minden lakója részére, térítésmentesen, általában havi rendszerességgel. Sportlétesítményként a tágas játszótér és füves focipálya vehető igénybe, a település változatos területe pedig számtalan kirándulásra, túrázásra alkalmas útvonalat, látnivalót rejt.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociálisan rászorultak részére a szociális ellátást és a személyes gondoskodást az állam, az önkormányzat, illetve magánszolgáltatók biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

A településen jelenleg működő személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások:

- a) falugondnoki szolgáltatás
- b) házi segítségnyújtás
- c) család- és gyermekjóléti szolgáltatás
- d) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- e) támogató szolgálat
- f) nappali ellátás idősek és demens betegek részére.

2005-ben 27 települési önkormányzat közösen hozta létre a Sásdi Többcélú Kistérségi Társulást, amely a kistérség szociális és gyermekvédelmi alapszolgáltatásait biztosította a társulásban működtetett intézmény, a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ (a továbbiakban: HSZAK) útján, itt látták el a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres segítségnyújtás, a családsegítő és a támogató szolgálat, illetőleg a gyermekjóléti szolgálat feladatokat is.

2014. január 1-jétől az önkormányzatok – finanszírozási nehézségek és egyeztetési problémák miatt – a szociális alapellátási feladatokat kiemelték a társulás által ellátott feladatok közül. A feladatok egy részét - a jelzőrendszeres segítségnyújtást és a támogató szolgálatot - fenntartó-váltással kiszervezték egy civil fenntartóhoz, a Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft. működteti. A Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft. fenntartásában 2014. november 30-tól működő Hegyháti Szociális Alapellátási Központ jelenleg két szociális alapszolgáltatást működtet Sásd és térségében.

Az intézmény által ellátottak köre, szakfeladatok területi hatálya a működési engedély szerint:

a) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: - a Hegyháti járás 26 településének közigazgatási területe, valamint 45 önkormányzat közigazgatási területe a Szigetvári Járás területén.

b) támogató szolgáltatás: A Hegyháti járás 27 településének közigazgatási területe

A kft. az önkormányzatoktól teljes mértékben elkülönülve végzi tevékenységét, az önkormányzatokkal való kapcsolata csekély, a feladatellátás nehézségeiről, finanszírozási problémák jelentkezéséről tudnak az önkormányzatok, mivel a fenntartó támogatást kérve rendszeresen fordul az önkormányzatokhoz

A szociális alapellátás kötelező feladatait a társult önkormányzatok maguk oldották meg, különböző megoldásokkal. A sásdi és a Mindszentgodisai közös önkormányzati hivatalok 14 önkormányzata, köztük Felsőegerszeg 2014. január 1-jétől Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Társulás néven intézményfenntartó társulást, a családsegítés, gyermekjóléti szolgálat és házi segítségnyújtás ellátására Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat néven közös intézményt hozott létre. A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás 2015. év végi reformja következtében az ellátott feladatok közül kikerült a család- és gyermekjóléti szolgáltatás, amely feladatot a járási központ feladataival együtt Sásd Város Önkormányzata önálló intézményben old meg, a teljes közös önkormányzati hivatal, illetve a járás területén. A szociális társulás, illetve az általa fenntartott intézmény feladata maradt a házi segítségnyújtás, illetőleg a 2015-ben új feladatként kialakított nappali ellátás biztosítása.

A város fenntartásában működő Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ a településre kijárva, heti rendszerességgel tartott helyszíni félfogadással biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szociális- és gyermekvédelmi szolgáltatásokat.

A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális- és gyermekvédelmi szolgáltatások:

A város fenntartásában működő Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális- és gyermekvédelmi szolgáltatásokról a 2022. évi beszámolója ad képet:

„A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ, Sásdi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Szakmai Egysége ellátási területére vonatkozóan (Sásd, Gödre, Váznok, Varga, Palé, Meződ, Felsőegerszeg) 2022. évben együttműködési megállapodás alapján 12 családot gondozott, tanácsadottként, illetve egyszeri alkalommal 205 klienst látott el.

A családsegítő szolgáltatást igénybevevők tekintetében elsődleges problémaként továbbra is az anyagi, megélhetési problémák, gyermeknevelési nehézségek, a családi-kapcsolati konfliktus, illetve, a digitális oktatásban való részvétel, valamint az álláskeresésben nyújtott segítség nyújtása emelhető ki.

A szakmai tevékenységekre vonatkozóan: az előző évhez hasonlóan az ügyintézéshez történő segítségnyújtás, családlátogatások, valamint az egyéni gondozási nevelési terv megvalósításában nyújtott szociális segítő tevékenység halmozott adatai emelhetők ki valamint a pénzbeli ellátások igénylése, és adományközvetítés, elsősorban tartós élelmiszer adománya.

A KSH-nak 2023. januárban megküldött statisztikai összegzésből néhány elem:

- ☐ Adományközvetítés 488 db csomag, 205 fő esetben (szakmai tevékenység halmozott adata elsősorban az étel-miszer adományt nyújtó projektünk vonatkozásában)
- ☐ Családlátogatások száma: 133
- ☐ Szünidei étkeztetéshez kapcsolódó családlátogatások a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők esetében

Az elmúlt esztendőben több alkalommal is felmerült az időskorúak intézményi elhelyezésének nehézsége, mert alacsony jövedelemmel, családtagok, hozzátartozók segítségével nélkül ez rendkívül nehéz, ezt ellátórendszerünk hiányosságaként értékelem.”

„Intézményünk minden év március 31-ig jelzőrendszeri intézkedési tervet készít. Az intézkedési terv elkészítéséhez a jelzőrendszeri tagok írásos beszámoló megküldésével járulnak hozzá.

A jelzőrendszeri intézkedési terv célja, hogy tervszerűen, szervezeten és hatékonyan működjön a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv 64.§ (2) bekezdésében, illetve a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. tv 17.§ (1) bekezdésében meghatározott észlelő és jelzőrendszer.

Jelzéseket tekintve összegezhető, hogy

- ☐ 105 jelzés összesen
- ☐ 34 jelzés köznevelési intézményekből
- ☐ egészségügyi intézmény (kórház, védőnő, házi orvos)
- ☐ rendőrségtől érkező jelzés
- ☐ áldozatsegítő
- ☐ önkormányzat, jegyző
- ☐ összességében: a kórházak jeleznek a fiatalok esetében pl. pszichés problémák miatt bekerülőkről, illetve a rendőrség az ideiglenes távollátás esetében, valamint felnőttek esetében a lehetséges gondnokság kapcsán.”

„Járási Család- és Gyermekjóléti Központ Szakmai Egysége

A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ, Járási Család- és Gyermekjóléti Központ Szakmai Egysége tevékenységét illetően összegezhető, hogy 2022. decemberben 66 védelemben vett gyermek állt gondozásban, 5 javaslat került benyújtásra ideiglenes hatályú elhelyezésre, védelemben vételre vonatkozóan 14 javaslat került benyújtásra.

A családba fogadások száma továbbra is jelentős a Hegyháti Járásban, tekintettel arra, hogy a gyermeket nevelő szülők külföldön vállalnak munkát, sok esetben a lakáshitelek törlesztése, vagy egyéb anyagi megfontolás miatt. A családba fogadás során a szülők a nagyszülőre, vagy valamely más családtagra bízák gyermeküket.

A bűncselekményekkel érintett kiskorúakra vonatkozóan történő családgondozás és szociális munka tapasztalatára vonatkozóan összegezhető, hogy 5 kiskorú gyermek állt megelőző pártfogó felügyelet alatt, garázdaság illetve kisebb értékben elkövetett lopás vétsége miatt.

A szabálysértést elkövető gyermekek szülei jellemzően együttműködnek az esetmenedzserrel, pártfogó felügyelővel. A pártfogó felügyelő és az esetmenedzser munkájával elősegíti, hogy további bűncselekményt ne kövessen el a kiskorú gyermek.

Az esetmenedzserek véleménye szerint a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések közül a védelemben vétel továbbra is kevésbé éri el az elvárt eredményeket, főként az 50 órát meghaladó igazolatlan iskolai hiányzás esetén. Ennek okát abban látják a szakemberek, hogy az érintett szülők nem partnerek ennek javításán.

Az elmúlt év egyik lényeges tapasztalata az, hogy a szülő maga kéri be a gyermekét a szakellátásba, ideiglenes hatályú elhelyezését kérve, de előfordult két alkalommal az is, hogy a gyermek maga kérte a családból való kiemelését.

Pornográf felvétel megszerzésével vagy tartásával elkövetett gyermekpornográfia megalapozott gyanúja miatt került négy középiskolás gyermek a látókörünkbe, akiknél védelemben vétel és megelőző pártfogás is elrendelésre került. Az elmúlt években még nem volt hasonló esetünk.

A szülők közötti párkapcsolati konfliktusok, illetve gyermekelhelyezés, kapcsolattartás körüli problémák említésre méltóak, amelyek sok esetben a védelemben vételt is indokolttá teszik több család esetében.

Intézményünk speciális szolgáltatásai:

- kapcsolattartási ügyeletet
- telefonos készenléti szolgálat
- jogi tanácsadás
- pszichológiai tanácsadás,
- munkavállalási, pályaválasztási tanácsadás biztosítása,

Óvodai iskolai szociális segítő szakember

2020. augusztustól lehetőség nyílt Óvodai iskolai szociális segítő szakember alkalmazására, a szakmai létszámot bővítve az intézményben.

A Hegyháti Járás ellátási területén működő köznevelési intézményekben látja el feladatát; a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával az óvodás és iskoláskorú gyermekek, tanulók szociális kompetenciáinak fejlesztése, sikeres iskolai előmenetelük támogatása, illetve az esetlegesen felmerülő veszélyeztetettség megelőzése érdekében.

2022. október 1-óta ez az álláshely betöltésre került.

A Sásdi Család- és Gyermejjóléti Központ jelenlegi, és a közelmúltban lejárt pályázatait:

1. Az EFOP-1.4.2-16-2016-00023 azonosító számú Integrált térségi gyermekprogramok „Gyökerek és Szárnyak” elnevezésű projekt került megvalósítása a Hegyháti járáshoz tartozó településeken, továbbá Bikal és Oroszló községekben 2017. október 1-től, 2023. február 28-ig.

2. Intézményünk a 2022. évben is megvalósítóként vesz részt a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal, az RSZTOP-1.1.1-16 – „Szegény gyermekes családok és rendkívül alacsony jövedelmű személyek számára természetbeni juttatás biztosítása” tárgyú RSZTOP-1.1.1-16-2016-00002 azonosító számon regisztrált pályázat megvalósításában. A pályázat keretein belül 12 kg-os tartós élelmiszer csomag kerül kiosztásra havonta, a projekt időszakra vonatkozóan, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 0-3 éves korú gyermeket nevelő családok között, időskorúak és rokkant ellátásban részesülők között.

3. Gyermekétkeztetési Alapítvány, 5 család számára támogatás biztosítása 1 éven át, 20.000.- Ft összegben, tartós élelmiszer vásárlására. 2022. februártól kezdődően.

Sásd Város Önkormányzata és a Sásdi Család- és Gyermejjóléti Központ, illetve a Gyerekesély Program szervezésében nyári napközis tábor valósult meg, 75 férőhelyet biztosítva a sásdi gyermekek számára.

A tábornak az Általános Művelődési Központ adott helyszínt, 2022. július - augusztus között, három héten át. A programokat tekintve az első héten a különböző sportoké volt a főszerep, a második harmadik héten a népi motívumok témakörében mesék feldolgozása, művészeti alkotások készítése volt a kicsik feladata, valamint részt vehettek néptánc oktatáson, egészségvédő foglalkozáson, íjászon és kirándulást tettek a Mecsextrém Parkba, a Bükkösi Ökoparkba, és a Bikali Élmenybirtokba.

Kollégáimnak, valamint a Sásdi Általános Iskola pedagógusainak köszönhetően a résztvevő gyermekeknek lehetőségük volt tartalmasan eltölteni a nyári szünidőnek egy részét.”

A közelmúltban lezárt ún. 2. gyerekesély program, az EFOP-1.4.2-16-2016-00023 azonosító számú Integrált térségi gyermekprogramok „Gyökerek és Szárnyak” elnevezésű projektet az intézményben 2017. október 1-től 2023. február 28-ig a szakmai vezető, 5 koordinátor, közösségi ház-vezető, és asszisztens alkalmazásával, összesen 23 kifejezetten a program idején foglalkoztatott kolléga valósította meg.

A Sásdi Szociális Szolgálat által nyújtott személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások:

„Házi segítségnyújtás

A társulás közigazgatási területén a házi segítségnyújtás tevékenységet az elmúlt évben 4-3,5 gondozó végezte. A gondozónők 8 - 6 - 4 órában látták el a gondozási tevékenységet. Végzettségük megfelelt a törvényi előírásoknak. A feladataik ellátásához a szükséges tárgyi feltételekkel rendelkeztek. (kerékpár, vérnyomásmérő, gumikesztyű, fertőtlenítőszer) A szolgáltatást 2018 évben 28-30 fő igényelte.

Település szerinti bontás:

Település	Ellátottak száma (fő)
Baranyaszentgyörgy	4
Felsőegerszeg	4
Gödre	3
Meződ	4
Sásd	13
Varga	1
Vázsnok	1
Összesen	30

A törvény által meghatározott létszám aránya: egy gondozóra jutó gondozotti létszám 7 főben van meghatározva, nyolc órás munkaviszony mellett. A 30 fő gondozotti létszámhoz a törvény által előírt szakfeladat ellátását végző dolgozók száma: 4,5 fő – amit jelenleg 3,5 fő lát el - tehát ez 1 fővel kevesebb az előírt létszámnál. A szakmai vezető a létszám arányában a törvény által előírtaknak megfelelt. A szakterület engedélye 60 fő. A szükségletek a segítségnyújtás tevékenységen belül arányaiban az alábbiak szerint alakultak: Bevásárlás, mosás, takarítás tevékenységekben való segítségre volt a legnagyobb igény. Ezt követte a mentális gondozás, amelyen belül az orvos által előírt gondozási ápolási feladatok is szerepeltek. A személyi higiéné megtartásában való segítségnyújtás is fontos feladat volt a gondozás során. Kisebb mértékben szerepelt a szükségletek között az ügyintézésben való segítségnyújtás, és a meleg ételkészítésben való segítség.”

„Nappali ellátás

„Idősek és demens személyek nappali ellátása szolgáltatás bevezetésére 2015. év végével a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat intézmény új szakmai egységeként került sor. Sásd esetében e szolgáltatás a település nagyságrendje miatt kötelező feladat, míg a társulás kistélepülései esetében önként vállalt feladat. 2018. január 01-től 75 főre bővült az ellátottak száma, melyre a Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya megadta az engedélyt. A 75 fős létszám nagyobb része sásdi idős.

A szociális szolgáltatás célja: A hiányzó családi gondoskodás pótlása főként az idős ember szociális helyzetének javítása, kulturált körülmények közé juttatása, egyedüllétének megszüntetése, a tétlenséggel járó káros hatások megelőzése, valamint egészségi állapotának figyelemmel kísérése és javítása, higiénés szükségleteinek biztosítása. A klubban nyújtott gondozás összetett, komplex tevékenység –melyet a klubtag egyéni sajátosságainak és lehetőség szerinti igényeinek tervszerű, együttes alkalmazásával valósítjuk meg. Komplex gondozás megvalósítása: az intézmény biztosítja igény szerint az ellátottak napi egyszeri meleg ebédjét, a tisztálkodási, mosási, vasalási lehetőséget. Törekszik az ellátottak nyugalmanak biztosítására, valamint mentálhigiénés ellátására. Az önállóság helyreállítása, fenntartása: az ellátottak mozgásának aktivizálása, csoportbeszélgetések, foglalkoztatás, egyéni és közösségi vallásgyakorlás. Az ellátott az intézmény által szervezett feladatvégzésekbe, foglalkoztatásokba egészségügyi állapotától függően kapcsolódjon be, saját fizikai és szellemi erőnlétének megtartása érdekében is. Az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartása: az ellátottaknak segítjük az egymás közötti, illetve a hozzátartozókkal való rendszeres kapcsolattartását. Elsősorban saját otthonukban élő 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy időskoruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, illetve igény szerint napközbeni étkeztetési lehetőséget nyújt.

Demens személyek nappali ellátása a Pszichiátriai Szakkollégium által befogadott demencia centrum demencia kórképet megállapító szakvéleményével rendelkezők számára biztosít rendszeresen szervezett egyéni és csoportos foglalkozásokat, meglévő képesség megőrzésére és fejlesztésére irányuló programokat, mentális gondozást, felügyeletet.

Az intézmény által ellátott feladatok:

- Az intézmény biztosítja az idős emberek számára a megszokott életvitelük fenntartása mellett az egyes szolgáltatások igénybe vételének lehetőségét.
- Az ellátottak rendszeres ápolói felügyelete.
- Szűrő vizsgálatok megszervezése.
- Az ellátottak pszichés állapotának folyamatos megfigyelése, az észlelt változások jelentése, az előírt dokumentáció vezetése.
- Családi- és társas kapcsolatok ápolása, kiépítése, szinten tartása.
- Személyre szabott, évszaki sajátosságokat figyelembe vevő foglalkoztatása az előre elkészített foglalkoztatási terv alapján.
- Demenciában szenvedőknél a meglévő képességek megőrzése, fejlesztése, az állapot rosszabbodás gyorsaságának csökkentése.
- A lelki egészség védelme.

A demens betegek ápolása. Alapvető cél, hogy a demenciával küzdő idős ember a szellemi leépülése során életminőségét megőrizve, jó közérzettel, boldogan élje életét, érzékelje a jó bánásmódot, képes legyen az adott pillanatok élvezetére, állapotromlását késleltető támogatást kapjon. Önellátási képességének csökkenése mellett is kielégítettek legyenek szükségletei és meg tudja őrizni emberi méltóságát. Vagyis mindazon beavatkozások és eljárások biztosítása, melyek hozzájárulnak a demens jól-létének, -a "well-being" –biztosításához."

Falugondnoki szolgáltatás

Felsőegerszegen a falugondnoki szolgáltatás – a Vargai Falugondnoki Szolgálat szolgáltatásainak igénybe vételével, majd saját fenntartásban - 2009 óta működik, 2022. június óta már önállóan, a Felsőegerszegi Falugondnoki Szolgálat keretében.

Az önkormányzat célja a falugondnoki szolgáltatás biztosításával:

- a) a lakosság számára a településen hiányzó, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, valamint a közszolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítése,
- b) a rászorult személyek közlekedési, szállítási problémájának megoldása, valamint
- c) a lakosságot érintő információk gyűjtése és továbbítása.

A falugondnoki szolgálat feladatait a teljes munkaidőben alkalmazott falugondnok látja el a rendelkezésre álló gépjármű segítségével.

A szolgáltatás igénybe vételére minden Felsőegerszegen lakó személy jogosult.

A falugondnoki szolgálat keretében ellátott feladatok:

- a) étkeztetés, házi segítségnyújtás és nappali ellátás szociális szolgáltatásokban, valamint a szünidei gyermekétkeztetésben való közreműködés,
- b) egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása (gyógyszerkiváltás, orvosi rendelésre, tanácsadásra stb. szállítás),
- c) óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása,
- d) napi bevásárlás érdekében szállítás, nagybevásárlás, illetve árubeszerzés,
- e) munkanélküliek szállítása munkaügyi ügyintézés céljából,
- f) önkormányzati, települési rendezvényre szállítás,
- g) rokonok, hozzátartozók látogatásra szállítása,
- h) tömegközlekedéshez való csatlakozás biztosítása,
- i) eseti és egyedi egyéb személy- és áruszállítás.
- j) Egyéb szolgáltatási feladatok, így különösen művelődés, sport, szabadidős tevékenység szervezése, segítése (színház, kirándulás, rendezvények szervezése a lakosság részére), lakossági szolgáltatások (különböző ügyintézés, családi eseményekre szállítás stb.), közreműködés az önkormányzati feladatok megoldásában (árubeszerzés, ügyintézés, tájékoztatás, információ közvetítés), az egyéni és az önkormányzati hivatalos ügyek intézésének segítése.

Szociális étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

2013-ig társulásban, 2013-2024 között a környékbeli kistelepüléseket is ellátva Sásd gondoskodott az étkeztetés feladatairól. 2024. márciustól a szolgáltatás a Sásdi Szociális Társulás fenntartásában működő Sásdi Szociális Szolgálat intézménybe integrálódott. Az ebéd beszerzése a napközi konyháról (ÁMK) történik, a szolgáltatás megszervezéséhez szociális asszisztens, a kiszállításhoz gépkocsivezető és gépkocsi áll rendelkezésre. Az ellátottak átlagos száma az utóbbi 5 évben, de különösen a pandémia és az élelmiszerár-robbanás óta duplájára nőtt, jelenleg több mint 200 fő részére biztosítja a szolgálat hétköznapiokon a meleg étkezést.

2016-tól új kötelező feladatként kell megszervezni a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 21/C. § szerinti szünidei gyermekétkeztetést. Felsőegerszeg Község Önkormányzata e feladatot a Sásdi ÁMK napközi konyháról történő ebédszállítással látja el. Néhány éve azonban a településen erre jogosult gyermek hiányában nincs tényleges igénybe vétel. Ennek okait a gyermekek célcsoportjánál, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekekkel, illetve a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel foglalkozó részekben tárgyaljuk

Az önkormányzat a szociális alapszolgáltatási feladatokat ellátó intézményei, szolgálatai munkáját évente értékeli, fenntartóként, illetve a társulás tagjaként részt vesz a fenntartói feladatok ellátásában, az önkormányzati hivatal útján pedig napi kapcsolatot tart az ellátottak érdekében az intézmények, szolgáltatók munkatársaival.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

Az önkormányzat kifejezetten drogprevenációs célú szolgáltatásokat a település lélekszámából adódóan nem nyújt, de a közművelődési feladatai körében, a Felsőegerszegi Faluház Községi Tér kulturális, közösségi programjait drogprevenációs céllal szervezi, amely a település minden lakója számára elérhető.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nincs tudomásunk a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások területén hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményét betartjuk.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
2024	0

Forrás: Önkormányzati adat

Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete az 1993. évi III. törvényben kapott felhatalmazás alapján, annak helyi végrehajtására utoljára Az egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 2/2020.(II.6.) önkormányzati rendeletben határozta meg az önkormányzat által biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások és szolgáltatások szabályait, alkotta meg a települési támogatások új rendszerét, helyi szabályait.

Az önkormányzat rendkívüli települési támogatással, valamint rendszeres települési támogatással segíti a szociálisan rászorult, méltánylandó anyagi nehézséggel küzdő személyeket.

A rendszeres települési támogatás a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (lakásfenntartási települési támogatás) nyújtott segélyfajta.

Lakásfenntartási települési támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 220%-át, egyszemélyes háztartás esetén 250 %-át, továbbá az elismert havi lakásfenntartási költségek a háztartás összjövedelmének 20 %-át elérik, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. A lakásfenntartási települési támogatást 6 hónapra kell megállapítani, havi összege 3.500 forint.

Rendkívüli települési támogatást kell nyújtani a létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére.

Gyermekneveléshez kapcsolódó rendkívüli támogatási esetek:

A gyermekek iskoláztatásához kapcsolódó egyszeri költségek, elsősorban a tanszerek beszerzéséhez való hozzájárulásként beiskolázási rendkívüli települési támogatás nyújtható. A képviselő-testület évente minden rászoruló tanulót a beiskolázás költségeire tekintettel támogatásban részesít, de ezen felül bérlettámogatással segíti a középiskolás, felsőfokú oktatásban továbbtanuló fiatalokat is, tekintettel a megnövekedett közlekedési költségeikre.

Az önkormányzat a helyi önkormányzatok szociális célú tűzifavásárlásához kapcsolódó kiegészítő támogatása keretében a rászoruló lakosság számára természetbeni rendkívüli települési támogatásként szociális célú tűzifa juttatást biztosít.

Rendkívüli települési támogatás a nem várt rendkívüli kiadás miatt nehéz helyzetbe került kérelmező részére 2 évente egyszer pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható. A kamatmentes kölcsön összege 50.000 forintig terjed.

Az elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként rendkívüli települési támogatást nyújt az eltemettető részére az önkormányzat, 50.000 forint értékben.

2016-tól új kötelező feladatként kell megszervezni a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 21/C. § szerinti szünidei gyermekétkeztetést. Az önkormányzat ezt az ellátást úgy szervezte meg, hogy a rászoruló gyermekek számára a gyermekintézmények zárva tartása idején hétköznapiokon a meleg ebéd előállítását a Sásdi ÁMK napközi konyháról megrendelve, a falugondnoki szolgálata által a településre szállítva, éthordóban szolgálja ki.

Önkormányzatunk a kezdetek óta részt vesz a Bursa Hungarica Felsőoktatási Szociális Ösztöndíjpályázatban, havi 15-20.000 forint támogatást nyújtunk a település szociálisan rászorult hallgatói részére. Általában egyszerre egy-egy pályázó veszi igénybe ezt a támogatást.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Az önkormányzat a közösségi színtér, valamint a helyi mozgókönyvtári szolgáltató hely működtetésével rendkívül jelentős értékteremtő erő a település életében, az itt élők sokféle igényének tesz eleget. Szerepe alapján a lakosság széles rétegének nyújtja a kultúra, különösen a társas, közösségi művelődés, másrészt a kulturált társas együttlét lehetőségét.

Az önkormányzat és a helyi könyvtári szolgáltató hely által biztosított, a lakosság számára térítésmentesen igénybe vehető szolgáltatások:

Könyvtári nyitvatartási időben:

- könyvtári szolgáltatások biztosítása: könyv és folyóirat kölcsönzés, CD, DVD kölcsönzések,
- általános információs szolgáltatás
- közművelődési, kulturális programok szervezése.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	295	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Felsőegerszegi Faluház Községi Tér

- a) segíti a közösségi tevékenységeket, a művelődő közösségek működését, ösztönzi a társadalmi összetartozást és a közösségek kulturális értékteremtésben való aktív részvételét,
- b) működése a közösségek öntevékenységen alapul, és azt ösztönzi, tevékenységét a közösségek érdeklődése, igényei és szükségletei alapján végzi, tevékenységének tervezésébe, értékelésébe a közösségeket bevonja,
- c) mindenki számára nyitott, mindenki számára hozzáférhető,
- d) együttműködik a civil, gazdasági és egyéb szervezetekkel, kulturális intézményekkel, más szakterületekhez tartozó intézményekkel.

A közösségi tér nyitvatartási ideje:

- a) kedd 8-12 óra,
- b) csütörtök 8- 12 óra,
- c) péntek 8-12 óra között
- d) szombat 16-19 óráig nyitva tart.

Az önkormányzat a régi építésű épület állandó korszerűsítése, a változó igényekhez való igazítása érdekében folyamatosan törekszik az épület felújítására, alakítására, részben saját

forrásból, részben pályázati pénzek felhasználásával az elmúlt évtizedekben igyekezett fenntartani a közösségi tér használatra alkalmas állapotát.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A rendszeresen szervezett közművelődési, közösségi programokra a település minden lakója meghívásra kerül, a részvétel minden esetben ingyenes. Rendszeres közművelődési, közösségi rendezvények: farsang, nőnap, húsvét, családi majális, falukerülő túra, új kenyér ünnepe, falunap, idősök napja, újbóri kóstoló Vargával közösen, Mikulás, Karácsony.

Az önkormányzat gondoskodik a kötelező közsolgáltatási feladatok megszervezéséről, a humán szolgáltatások, az egészségügyi, szociális és gyermekjóléti alapellátások, a községüzemeltetési feladatok ellátásáról. E kötelezettségeinek részben közvetlenül, mint intézményalapító és fenntartó, részben közvetett módon, ellátási szerződés útján tesz eleget.

Egyes feladatok ellátása során együttműködik más önkormányzatokkal, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal és egyéb szervezetekkel.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Településünk lakóinak összetételét tekintve előregedő településnek mondhatjuk magunkat. A lakosság nagy része 60 év feletti, idős nyugdíjas. Őket elég nehéz bevonni bármiféle közösségi rendezvénybe. A könyvtári szolgáltatásokban annyit tudunk segíteni, ha könyvet, újságot szeretnének, azt házhoz is szállítjuk. Bármiféle ügyintézésre szorulanak (nem működik a telefon, egy elmaradt csekk miatt nincs tv szolgáltatás) segítünk elintézni. Orvoshoz időpontkérésnél, telefonos ügyintézéseknél, állunk a lakosság rendelkezésére. Ha segítség kell a téli tüzelő behordásához ebben is tudunk segíteni. Évente egyszer október hónapban megrendezésre kerülő idősök napján, viszont 1-2 kivételtől eltekintve szép számmal jelen vannak. Igyekszünk figyelni az idősekre ki - ki a saját szomszédjára. A középkorostály saját megmozdulásaival teszi színesebbé a hétköznapiakat különböző rendezvényeket találnak ki a maguk szórakoztatására, amihez a helyi önkormányzat ad termet és a hangtechnikai berendezéseit. Meg kell említeni a kisgyerekes családokat is, akik szintén kevésbé és ritkábban mozgathatók ki a mindennapi rendszeres körforgásukból. Egy-egy család jár össze egymáshoz a gyerekeik közös játéka érdekében. A falu által szervezett rendezvényeinket úgy próbáljuk igazítani, hogy a délutáni alvás után szervezzük és inkább hétvégén, hogy a szülők is részt tudjanak venni Nekik családi nap, gyermeknap, falunap, tökfáragás mikulásünnepély és a karácsonyi műsor a minden évben ismétlődő programsor.

Az elmúlt évben nyertes pályázaton falubusz birtokosai lettünk, így ez a szolgáltatás is igénybe vehető, bármely korosztály számára. Idősöknek orvos járat, temetőjárat, a gyerekek óvodába, iskolába jutása érdekében a lakosság érdekeit szolgálják. Valamint havi rendszerességgel a buszt bevásárló járatát is igénybe tudják venni a lakosok.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Felsőegerszegen 2010-2014. között működött nemzetiségi önkormányzat. A nemzetiségi önkormányzat a helyi roma közösség érdekérvényesítő, nemzeti identitás őrző tevékenysége mellett mindig is céljának tartotta a roma közösség életlehetőségeinek, esélyegyenlőségének javítását. Főként a gyermekek segítségével, az ő kulturális, közösségi programjaik szervezésével igyekezett célját megvalósítani. Roma napok, helyi ünnepek szervezésével, ajándékozással segítette a gyermekeket és a fiatalokat.

A nemzetiségi és a községi önkormányzat közötti együttműködés kevésbé volt aktív, inkább az egymás mellett munkálkodás jellemezte.

A nemzetiségi önkormányzat a jogszabályi változás miatt szűnt meg, a település lélekszáma és a népszámláláson tett nemzetiségi nyilatkozatok alacsony száma miatt nem alakítható a községben nemzetiségi önkormányzat.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Az idősebb korosztályt egy évben csak egyszer-kétszer tudjuk bevonni, mert nagyon elzárkóznak a közösségtől, egészségükre és korukra hivatkozva. Kevesebb számban, de létezik a faluban a fiatalabb- és középkorosztály, akik aktívan részt vesznek akár a falu által rendezett rendezvényeken, akár saját kezdeményezésből eredő megmozdulásokon is. Tartottak már pótészilvesztert, farsangi bulit, túrát, autós találkozót, batus bált, retro discot, karaoke estét, és közös szilvesztert is. Létezik egy egyesület településen a Barátok Felsőegerszegért, amely helyi szerveződésből alakult. Rendelkezik facebook csoporttal is és évente ők is tartanak különböző rendezvényeket, bált, főzőversenyt. A programok megrendezésében az önkormányzat minden esetben biztosítja a helységeket és a szükséges felszereléseket is. Létezik még egy facebook csoport a helyi kulturális rendezvényszervező által létrehozott és koordinált Felsőegerszeg Baráti Köre nevezetű kezdeményezés, melyen jelen pillanatban 188 látogató érdeklődik a helyi aktualitások iránt.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Felsőegerszegen 2010-2014. között működött nemzetiségi önkormányzat. A nemzetiségi önkormányzat a helyi roma közösség érdekérvényesítő, nemzeti identitás őrző tevékenysége mellett mindig is céljának tartotta a helyi roma közösség életlehetőségeinek, esélyegyenlőségének javítását. Főként a gyermekek segítségével, az ő kulturális, közösségi programjaik szervezésével igyekezett célját megvalósítani. Roma napok, helyi ünnepek szervezésével, ajándékozással segítette a gyermekeket és a fiatalokat.

A nemzetiségi és a községi önkormányzat közötti együttműködés kevésbé volt aktív, inkább az egymás mellett munkálkodás jellemezte.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A téglagyári településrész lakosai ivóvízbekötése az ott lévő, évek óta nem működő üzem vízbekötésének részei, emiatt a vízrendszer működtetése, karbantartása veszélyben van.	Egészséges és biztonságos ivóvízellátás. Önálló bekötés megteremtése, a vízrendszer kiépítése, fejlesztése.
Az emberek kevésbé tudatosak az egészségük fenntartásában.	Egészséges élet – szűrővizsgálatok szervezése.
A képzetlen munkavállalók kellő informatikai ismeret hiányában hátránnyal indulnak az állások megszerzése, a munkafeladatok ellátása és az élet több területén felmerülő informatikai megoldások használata területén.	Informatikai képzés, alapvető számítógépes, informatikai ismeretek (e-mail kezelés, internetezés, elektronikus ügyintézés stb.) 4-5 fő részvételével, gyakorlatorientált képzés, tanácsadás, segítség.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői, gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	65	63	128	50,78%	49,22%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			5	3,91%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	8	10	18	6,25%	7,81%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	0	2	2	0,00%	1,56%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Az önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladat-ellátási kötelezettségének a Gyvt. alapján

- a) egyrészt a rászorulóknak nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosításával,
b) másrészt pedig személyes gondoskodást nyújtó ellátások, gyermekvédelmi szolgáltatások fenntartásával tesz eleget.

A gyermekvédelmi alapellátást az önkormányzat 2013-ig a Sásdi Többcélú Kistérségi Társulás által létrehozott Sásd és Vidéke Vagyonkezelő és Intézményfenntartó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, mint fenntartóval kötött feladatellátási szerződéssel, a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ (HSZAK), majd a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Társulás tagjaként a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat útján látta el. 2016-tól a komplex család- és gyermekjóléti szolgáltatási tevékenységet a Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ végzi.

Felsőegerszegen nem jellemző a gyermekek veszélyeztetettsége, védelembe vételre sem került sor az utóbbi időszakban.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0
2024	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekek mintegy fele azonban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült. Bár hátrányos helyzetűnek ezek a gyermekek sem minősülnek, a családokban meglévő anyagi nehézséget, az alacsony jövedelmet jól jellemzi ez az adat.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2019	7
2020	7
2021	6
2022	4
2023	0
2024	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

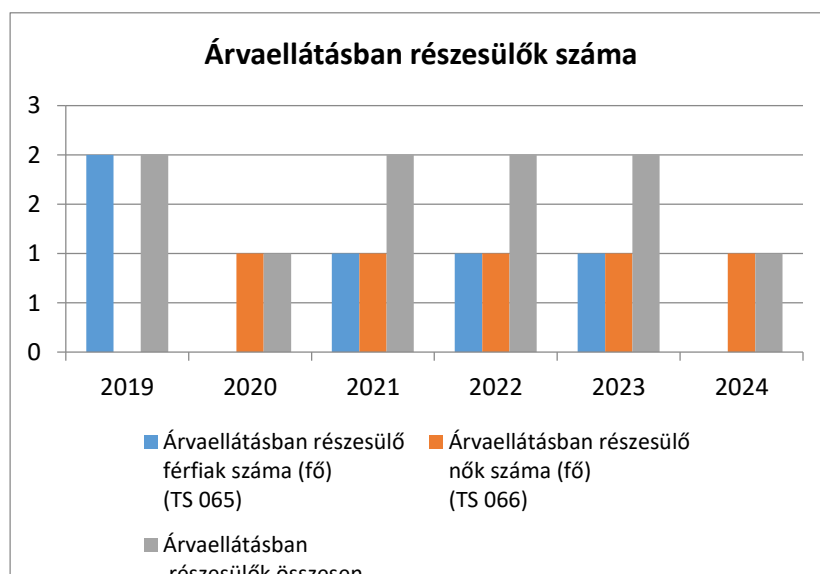
A településen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma évek óta inkább stagnált, majd a pandémiás időszakot követő felülvizsgálatokkal 2022-ben valamennyi rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultság megszűnt, ennek oka a családok jövedelmének emelkedése, amellyel már nem lettek jogosultak az ellátásra. Közülük néhány év óta a legrászorultabbak, a hátrányos helyzetű megállapítással is rendelkezők elfogytak, így jelenleg egyetlen gyermek sem tartozik ebbe a kategóriába, így nincs szünidei gyermekétkeztetést igénylő sem.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A korábban a gyermekvédelmi törvényben is szabályozott rendkívüli gyermekvédelmi támogatás helyébe lépő települési támogatásban (főként beiskolázási segély, illetve a gyermekes családok sajátos élethelyzete, a gyermekneveléssel összefüggő anyagi problémák figyelembe vételével megállapított általános támogatási lehetőség) is több család részesült az év során.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2019	2	0	2
2020	0	1	1
2021	1	1	2
2022	1	1	2
2023	1	1	2
2024	0	1	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermek születésekor 50 ezer forint támogatással segíti a családot az önkormányzat, és beiskolázási támogatást fizet valamennyi tanuló részére, a továbbtanulókat pedig a közlekedés megnövekedett költségeire tekintettel bérlettámogatással segíti.

2017-ben 75 családot/kérelmezőt segített rendkívüli települési támogatással az önkormányzat, összesen 1189 ezer forint értékben. A kifizetett összeg az elmúlt évinél magasabb volt, az összeg folyamatosan nő.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Mivel a településen nincs gyermekintézmény, a Sásdon intézménybe járó felsőegyszerűségi gyermekekre viszont rendelkezünk adattal, az ő ellátásaikat tudjuk vizsgálni.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2019	3	3	0	0	0	1
2020	3	1	0	0	0	0
2021	4	3	0	0	0	0
2022	4	3	0	0	0	0
2023	4	0	2	0	0	0
2024	2	0	5	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az óvodások esetében a jellemző az alacsony jövedelemre tekintettel nyilatkozat alapján a teljes mentesség. Jellemzően a település valamennyi óvodása után igénybe veszik a szülők ezt a lehetőséget.

Az iskolások esetében viszont a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény után járó térítésmentességet veszik a szülők igénybe, az iskolás gyermekek mintegy harmada esetében kerül megállapításra ez a kedvezmény.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A településen nem rendelkezünk információval nem magyar állampolgárságú gyermekekről.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A településen nem rendelkezünk információval külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermekekről.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Téglagyár munkáslakásaiban – főként a korábbi lakosok leszármazottaiként – gyermeket nevelő családok is élnek. A gyermekek száma itt 4-5 fő, helyzetük a település gyermekeiéhez hasonló.

A településrész jobb megközelíthetősége miatt a téglagyári gyermekek óvodába, iskolába jutása Sásdra egyszerűbb az ösközségben élőkénél, azonban a gyermekek esetében fokozottan igaz, hogy biztonságos gyalogos vagy kerékpáros közlekedésüket elősegítené egy Sásd-Téglagyár kerékpárút.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Felsőegerszeg a sásdi 2. számú védőnői szolgálat körzetébe tartozik, a védőnő Sásd város egyik felében és további öt településen látja el feladatait, és a sásdi köznevelési intézményekben végzi iskola-védőnői teendőit.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2019	0	5	-
2020	0	4	-
2021	0	6	-
2022	0	8	-
2023	0	7	-
2024	0	7	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2019	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A település lakossága a sásdi székhellyel működő házi gyermekorvosi szolgálat körzetéhez tartozik, további 7 településsel együtt. A Felsőegerszeg települést területi ellátási kötelezettséggel gondozó házi gyermekorvos kéthetente a településen tart helyi rendelést a faluházban.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A településnagyságból adódóan a gyermekek speciális ellátás (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátás iránti igénye sem elégíthető ki helyben, a környező nagyobb városokba kell elutazniuk a szülőknek.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti alapellátást a településen a Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat hetente tart ügyfélfogadást a település gyermekes családjai részére helyben.

e) gyermekek napközbeni ellátása, bölcsődei ellátás;

Felsőegerszeg községben helyben nem működik sem bölcsőde, sem óvoda, a település a Sásdi Általános Művelődési Központ Mésérét Óvodája és Bölcsődéje felvételi körzetébe tartozik. A Sásdon működő óvoda 1904. évi megalapítása óta körzeti feladatokat látott el, a települést körülvevő 6-7 kistépülés óvodai alapellátása történik itt.

Az önkormányzatok megalakulásakor ezen települések közös tulajdonába is került épületegyüttesben kezdetben közös fenntartásban működött az intézmény. Majd az érintett 7 önkormányzat 1997-ben Települések Oktatási Társulása néven intézményfenntartó társulást hozott létre, amely az óvoda mellett az iskola és a gyermekétkeztetés feladatait is igazgatta. A társulás tagjainak száma az elkövetkező években bővült, 2009-ben az akkor 11 tagú fenntartói társulás az óvodát, az általános iskolát, a községi zeneiskolát, továbbá a szintén községi művelődési központ és könyvtárat összevonva többcélú intézményt hozott létre Sásdi Általános Művelődési Központ (továbbiakban: ÁMK) néven. Az ÁMK óvodai intézményegységén belül 2010-ben kezdte meg munkáját a szakmailag önálló egy csoportos bölcsőde. 2013. január 1-jétől az ÁMK általános iskolai és zeneiskolai intézményegysége megszűnt, ezen feladatok ellátása az állami köznevelési rendszerben történik. 2013. július 1-től – a társulásokra kedvezőtlenebb szabályozási környezet és a finanszírozási változások miatt – az ÁMK fenntartását Sásd Város Önkormányzata vette át.

Az óvodai és bölcsődei feladatellátás azonban továbbra is körzeti jelleggel történik, Felsőegerszeg település óvodai feladatait is ellátja az intézmény, az önkormányzatok között megkötött feladatátadási szerződés alapján. 2022 szeptemberében a bölcsőde új épületbe költözött, a modern, minden igény kielégítő épületben az eddig egy csoport helyett már 2 csoportban, összesen 28 férőhellyel fogadja a gyermekeket.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0
2024	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

Nem kimagasló arányban, de néhány éve még Felsőegerszegen is sor került veszélyeztetett kiskorú ügyében védelembe vételi eljárásra. A jellemző ok a szülői elhanyagolás, amely aztán a gyermekek saját magatartásában is megjelenik: iskolakerülés, egyéb fegyelmezési, viselkedési problémák.

A védelembe vétel során a gyámhatóság a gyermek számára kötelező magatartási szabályokat állapított meg, a szülőt kötelezte arra, hogy gondoskodjon arról, hogy a gyermek a segítséget nyújtó ellátást igénybe vegye. A gyámhatóság feladatait a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Hegyháti Járási Hivatala látja el, Sásdon.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások – anyaoththon, családok átmeneti otthona - közvetítése a családsegítő szolgálat által történik. Hiányzik a járásban a krízishelyzetben levő családok azonnali megsegítését szolgáló szolgáltatások közül az anyaoththon, illetve a családok átmeneti otthona (CSÁO). Ezeket a szolgáltatásokat lehetne járási szinten is biztosítani, nagy igény lenne rá a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szakemberek véleménye és tapasztalatai alapján.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A településen a Faluházban működő közösségi színtér és a mozgókönyvtári szolgáltató hely napi nyitva tartással, kulturális, szabadidős programokkal, teleház szolgáltatással várja a gyermekeket.

A faluház mellett található egyetlen települési játszótér eszközei elöregedtek, korszerűtlenné és akár balesetveszélyessé is válhatnak. Szükség volna a gyermekek testi, lelki fejlődése, szabadidejük hasznos eltöltése érdekében egy új, korszerű eszközökkel felszerelt játszótérre.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Önkormányzatunk a kezdetek óta részt vesz a nyári gyermekétkeztetés programokban, amikor az ehhez biztosított állami támogatás feltételrendszere lehetővé tette, saját erő nélkül, a legrászorultabb gyermekek számára a nyári szünidőben is biztosította a napi legalább egy ingyenes meleg ételhez való hozzájutást.

2016-tól épült ki a szünidei gyermekétkeztetés jogszabályi alapokon nyugvó új rendszere. 2016. január 1-jétől a nyári gyermekétkeztetés pályázati rendszerét felváltotta a kötelező önkormányzati feladatként megszervezett, az ágazati jogszabályban foglaltak szerint működtetett szünidei gyermekétkeztetés. Eszerint a hátrányos helyzetű, és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű

a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermeknek a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt,

b) az a) pont alá nem tartozó, de 18 év alattiak számára minden munkanapon

a tavaszi, őszi és téli a szünetben, továbbá a nyári szünet alatt legalább 43 munkanapon szülői igénylés esetén biztosítani kell a napi meleg étellel (ebéddel) való ellátást, térítés nélkül.

Eddigi tapasztalataink szerint ezt az ellátást igényelték is a szülők, valamennyi gyermek a 2016-2018. nyári szünetben, illetve a tanévközi szünetekben a falugondnoki szolgálat által a sásdi napközi konyháról leszállított ebédet ehette. A hátrányos helyzetű megállapítással rendelkező gyermekek létszámának csökkenése, majd megszűnése óta nincs igény e szolgáltatásra.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Az önkormányzat, illetőleg a közösségi programokat szervező közösségi színtér programjai az eltérő családi háttérrel rendelkező gyermekek számára egyaránt elérhető, a programok szervezése során ügyelünk a gyermekek közötti kapcsolatok kiépítésére, a közösségépítésre.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nincs tudomásunk a gyermekeket érintő egészségügyi, szociális, oktatási stb. ellátások területén hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményét betartjuk.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az önkormányzat a gyermeknevelés terheinek csökkentése érdekében szülési (gyermek születésekor 50 ezer forint támogatás jár), beiskolázási (évente 15-20 ezer forint támogatás) települési támogatás, továbbtanulók bérlettámogatása (félévente 15-20 ezer forint támogatás) és Bursa ösztöndíj folyósításával segíti a gyermekes szülőket.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Általános iskolai ellátást az óvodához hasonlóan Sásdon tudnak igénybe venni legközelebb a felsőegerszegiek. Az 1990-es állami vagyon átadásakor az óvodához hasonlóan a sásdi iskolai ingatlanok is 7 település közös tulajdonába kerültek. Néhány éves közös működtetést követően e 7 önkormányzat önálló jogi személyiségű intézményfenntartó társulást hozott létre Települések Oktatási Társulása néven. 2009-ben az akkor 11 tagú fenntartói társulás az óvodát, az általános iskolát, a zeneiskolát, továbbá a szintén községi művelődési központ és könyvtárat egy költségvetési szervbe összevonva többcélú közoktatási intézményt hozott létre Sásdi Általános Művelődési Központ (továbbiakban: ÁMK) néven.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00
2022	0	0	0,00
2023	0	0	0,00
2024	0	0	0,00

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az ÁMK általános iskolai intézményegysége látta el a sásdi kistérség pedagógiai szakszolgálati (gyógytestnevelés és logopédia) feladatait is. 2013. január 1-jétől az általános iskolai és zeneiskolai feladatok ellátása az állami köznevelési rendszerben történik. A sásdi általános iskola felvételi körzetébe tartozik Felsőegerszeg település.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00
2022	0	0	0,00
2023	0	0	0,00
2024	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A gyermekek az általános iskolába a menetrend szerinti autóbuszjáratokkal jutnak el. A szakkörök, hétvégi iskolai programok és a nagyobb városokban található fejlesztő foglalkozások elérése csak a falugondnoki szolgálat útján lehetséges.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanuló számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2019	1	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0
2024	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2019	5	0	0	0	0	0	0	0
2020	5	0	0	0	0	0	0	0
2021	3	0	0	0	0	0	0	0
2022	3	0	0	0	0	0	0	0
2023	5	0	0	0	0	0	0	0
2024	7	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2019	0	0	0	0,00	0,00
2020	0	0	0	0,00	0,00
2021	0	0	0	0,00	0,00
2022	0	0	0	0,00	0,00
2023	0	0	0	0,00	0,00
2024	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön általános iskola sem működik, a gyermekek a Sásdi Általános Iskolába járnak. Sásdon az iskola mellett a Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Sásdi Tagintézménye gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, konduktív pedagógiai ellátás, gyógytestnevelés, óvoda- és iskolapszichológiai ellátás, szakértői bizottsági tevékenység, valamint kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása tevékenységet is ellát.

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
2024	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nincs tudomásunk a gyermekeket érintően oktatási területen hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményét betartjuk.

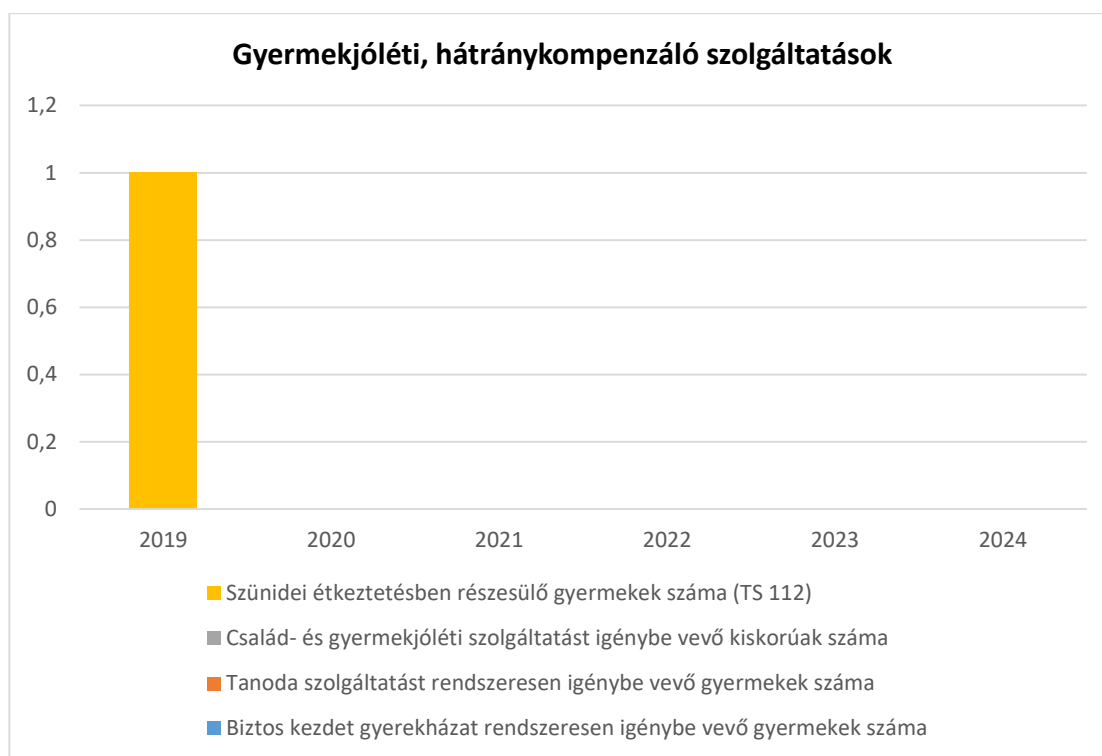
- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Településünkön általános iskola nem működik.

- d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2019	0	0	5	1
2020	0	0	2	0
2021	0	0	1	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	2	0
2024	0	0	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A család- és gyermekjóléti szolgáltatást a Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ nyújtja a településen. A sásdi székhely mellett hetente helyi ügyfélfogadáson várják a családokat a faluházban is.

Az önkormányzat a gyermekek taníttatása terheinek csökkentése érdekében évente 15-20 ezer forint beiskolázási települési támogatást, továbbtanulók bérlettámogatása (félévente 15-20 ezer forint támogatás) és Bursa ösztöndíjat biztosít a gyermekes szülőket.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Korai iskolaelhagyás, iskolai hiányzás.	Gyermekeink iskoláztatása
Az iskoláztatási költségek a gyermeknevelés költségeinek jelentős részét képezik, megterhelik a családokat.	Gyermeknevelés támogatása
A gyermekek szabadidejének tartalmas eltöltése nehézséget okoz a szülő számára, ugyanakkor a gyermekek egyre kevésbé kötődnek a településhez	Gyermekközösség
A faluház mellett található egyetlen települési játszótér eszközei elöregedtek, korszerűtlenné és akár balesetveszélyessé is válhatnak. Szükség volna a gyermekek testi, lelki fejlődése, szabadidejük hasznos eltöltése érdekében egy új, korszerű eszközökkel felszerelt játszótérre.	Új játszótér kialakítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők elleni erőszak a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája, ám csak egy azok közül. A nők alacsony részvétele a politikai életben, a munkahelyi "üvegplafon", amely egy bizonyos ponton túl nem engedi a női alkalmazottak előléptetését, a nők férfiakhoz viszonyított alacsonyabb bérezése, néhány más kiemelkedő példája a nők tágabb társadalomban megélt hátrányos megkülönböztetésének.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest. Nehéz a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni, hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, NAV vagy OEP – sem kérik kellő részletességgel.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan (pl. Alaptörvény XV. cikk (3) bek., a Munka Törvénykönyve 12. §), de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály.

Magyarország biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai a mindennapokban is érvényesüljenek, a nők férfi társaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. Az Európai Unió irányelveinek következetes érvényesítésére tettünk ígéretet, amely irányelvek kiemelt fontosságot tulajdonítanak az élet minden területén a nők nyílt vagy rejtett diszkriminációja felszámolásának, és meghatározzák a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének nemzetközileg elismert terminológiáját is.

Az önkormányzat a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkezik a gender szempontok és problémák tekintetében.

A nemek szerinti összetétel az országos mutatókhoz hasonlóan alakul, általában a társadalomban a nők aránya magasabb, mint a férfiaké.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

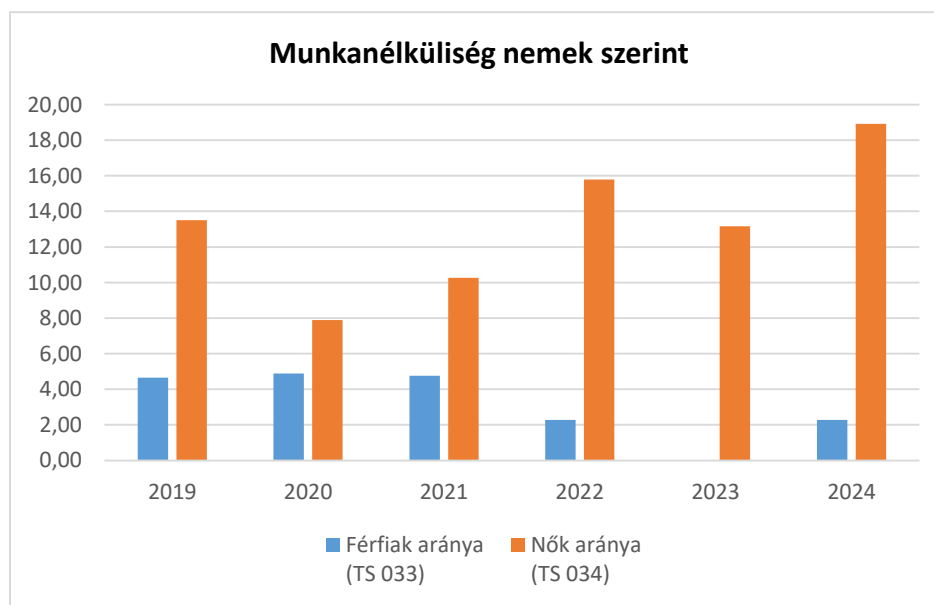
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja, szűkíti térbeni és időbeni mozgásterüket, mivel hazánkban jelenleg még elsősorban a nők vállalnak nagyobb részt a családi és háztartási teendők ellátásában.

E felfogás általánossága folytán a munkáltatók esetenként a férfiakénál korlátozottabb rendelkezésre állással számolnak, olykor a toborzásnál, az előmenetelben is a férfiakat részesítik előnyben.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2019	4,65	13,51	9,08%
2020	4,88	7,89	6,39%
2021	4,76	10,26	7,51%
2022	2,27	15,79	9,03%
2023	0	13,16	6,58%
2024	2,27	18,92	10,60%

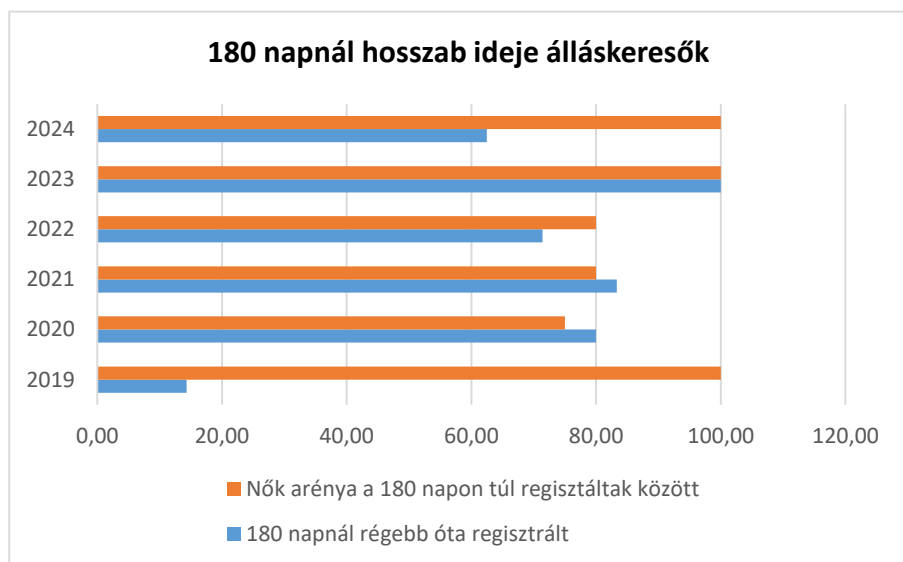
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nemekhez kötődő sztereotípiák, miszerint a nőket tulajdonságaik és motivációik elsődlegesen az otthoni feladatok ellátására predesztinálják, míg a férfiak rendeltetése és célja a családról való anyagi gondoskodás, leginkább a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét, képességeiknek megfelelő munkahelyi érvényesülését korlátozzák. A sztereotípiák többségében a nőkre vonatkoznak, és úgy családi állapotuk (kisgyerekes, gyermektelen, egyedülálló, családos, gyermeket egyedül nevelő) mind státuszuk (női vezető) alapján megfogalmazódnak, és rendszerint a nők hátrányos megkülönböztetését eredményezik. A sztereotípiák hatására a nők megbecsültsége alacsonyabb a munka világában, ezért az otthoni helytállást jobban lehetővé tévő szakmát, munkahelyet és munkaidő-beosztást választanak, alacsonyabb presztízsű munkakörökben dolgoznak, alacsonyabb munkabérért, kevésbé vállalnak nagyobb leterheltséggel járó, mobilitást igénylő feladatokat, visszafogják karrier-elképzeléseiket.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresőők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőőkön belül (TS 058)
	%	%
2019	14,29	100
2020	80	75
2021	83,33	80
2022	71,43	80
2023	100	100
2024	62,5	100

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

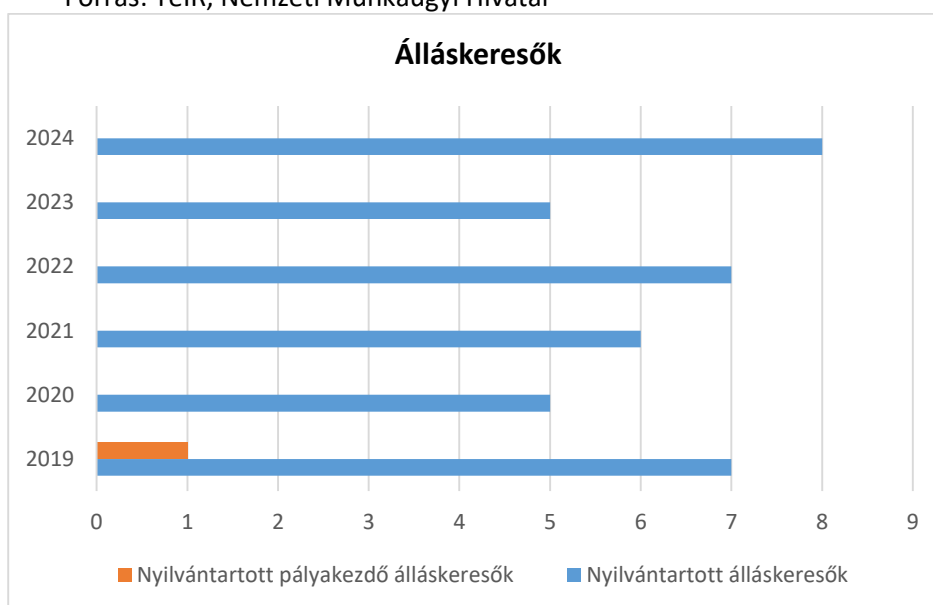
A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljes körűen rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot, demográfiai adatok). A gyermekes családok gazdasági aktivitásáról az önkormányzat nem gyűjtött adatokat, ilyen jellegű felmérés nem készült a településen.

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. Az egyenlő bánásmód érvényesülését saját példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb. A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata is magasabb.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2019	7	1
2020	5	0
2021	6	0
2022	7	0
2023	5	0
2024	8	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyák a munkából való kiesés miatt.

A munkaerőpiacról történő kiesés nem csak és nem elsősorban a szaktudás elavulása miatt jelent nagy hátrányt a kisgyerekes nőknek. Fontos probléma lehet a kapcsolati háló gyengülése, ám a szakmai, munkahelyi kapcsolatok ápolása segítheti a visszatérést.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők részvétele a közfoglalkoztatásban mindig is jelentős foglalkoztatáspolitikai eszköz volt. A családi, gyermekneveléssel kapcsolatos feladatok ellátása hagyományosan itt a leginkább összeegyeztethető a munkahelyi elvárásokkal, ezért szívesen választják ezt a foglalkoztatási formát a kisgyermekes, valamint a munkaerőpiacról kiszoruló, nyugdíj előtt álló nők.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A statisztikai adatokból megállapítható, hogy az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerő piacon történő elhelyezkedés szempontjából. Elhelyezkedési esélyüket tovább rontja, hogy gyakran vállalnak három vagy több gyermeket.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nincs tudomásunk a nőket érintően a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről, a munkáltatók az egyenlő bánásmód követelményét betartják.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a gyermekek napközbeni ellátásának színvonala.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2019	0	5	-
2020	0	4	-
2021	0	6	-
2022	0	8	-
2023	0	7	-
2024	0	7	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekek napközbeni ellátása a gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését jelenti, amelyet arra az időre kell megszervezni, amíg a szülő munkavégzése, betegség vagy egyéb ok miatt nem tud gondoskodni gyermekéről. A napközbeni ellátás megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - bölcsődében, családi napköziben, házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban vagy napközis táborban, valamint az óvodában és iskolai napköziben.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0
2024	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A GYES utáni visszatérést nehezíti a bölcsődei férőhelyek korlátozottsága, a vidéki munkavállalást az óvodai nyitva tartás korlátozottsága.

Településünkön bölcsőde és óvoda nincs, a szülők ezt a szolgáltatást legközelebb Sásdon vehetik igénybe, az eljutást a falugondnoki szolgálat segíti, kifejezetten az óvoda nyitva tartásához igazított járással.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. Magyarországon hetente hal meg egy nő társa általi bántalmazástól. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része településünkön is felderítetlen marad. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján derülhet erre fény, illetve ha már egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A nők elleni erőszak, brutalitás nyíltan és látens formában egyaránt jelen van, ugyanakkor a nőket érő erőszak, a családon belüli erőszak (CSBE) statisztikái nem kiugróak. A megtörtént esetek következetes kivizsgálása, a gyermekvédelmi, családsegítő szervezetek, szolgálatok azonnali intézkedése jelent előrelépést.

Felsőegerszegen az elmúlt 3 évben hozzátartozók közötti erőszak, családvédelmi koordinációs eset nem fordult elő.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások – anyaothton, családok átmeneti otthona - közvetítése a családsegítő szolgálat által történik. Hiányzik a járásban a krízishelyzetben levő nők és családok azonnali megsegítését szolgáló szolgáltatások közül az anyaothton, illetve a családok átmeneti otthona (CSÁO). Ezeket a szolgáltatásokat lehetne járási szinten is biztosítani, nagy igény lenne rá a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szakemberek véleménye és tapasztalatai alapján.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzati képviselő-testületünk 5 tagjából 2 nő, a község alpolgármestere is köztük van. A női lakosságra általában jellemzőbb, hogy a közösség érdekében végzett munkából kiveszik a részüket, jobban mozgósíthatóak önkéntes közösség-szervező munkára, mint a férfiak.

A községben azonban a nők érdekvédelme nem tudatos, tervszerű módon történik, nem működik olyan szervezet sem, amely a női érdekvédelmet tűzte volna célul.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon.

Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez össztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. A kisgyermekes anyák életét igyekszik segíteni a védőnői szolgálat által patronált, civil kezdeményezésként Sásdon létrejött Baba-Mama Klub is, amely a hasonló élethelyzetben, azonos kihívásokkal rendelkező anyák önszorgató csoportja.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az egyedül élő, idős nőknek gondot jelent a hagyományos nagy háztáji területek karbantartása.	Segítő kezet nyújtani az egyedül élő, fizikai aktivitását veszített idős nők számára.
A napi bevásárlás gondot okoz, helyben bolt nincs, az egyetlen mozgóbolt kínálata csekély.	Falugondnoki szolgálat bevásárló járatai kétnaponta, havonta kétszer nagybevásárlás járat.
Kisgyermekintézmények elérhetősége nehezített.	Óvodásjárat a falugondnoki szolgálat keretében, az intézmény nyitva tartásához igazodó időben.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

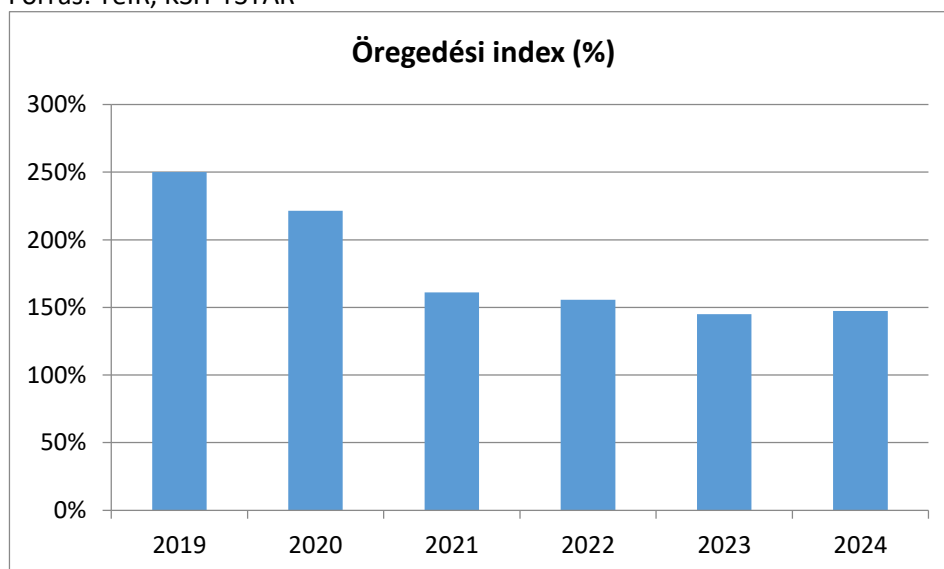
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az idősök életminőségének javítását célzó társadalmi programok a szociális segítség feladatai mellett újszerű kihívásokkal is szembe találják magukat.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2019	30	12	250,00%
2020	31	14	221,43%
2021	29	18	161,11%
2022	28	18	155,56%
2023	29	20	145,00%
2024	28	19	147,37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Demográfiai előrejelzések szerint valamennyi időskorú csoport aránya növekedni fog, de a legidősebbek, azon belül pedig a nők részaránya emelkedik legintenzívebben. A nemek aránya fokozatosan a nők felé tolódott el: 1980-ban ezer férfira 1064, 2001-ben 1102, 2005-ben 1107 nő jutott. Fontos körülmény, hogy a nők várható átlagos élettartama hosszabb, halandósága alacsonyabb, mint a férfiaké. Ennek következtében a 40 évesnél-idősebb korosztályokban nőtöbbség alakul ki, és a kor előre haladtával növekszik.

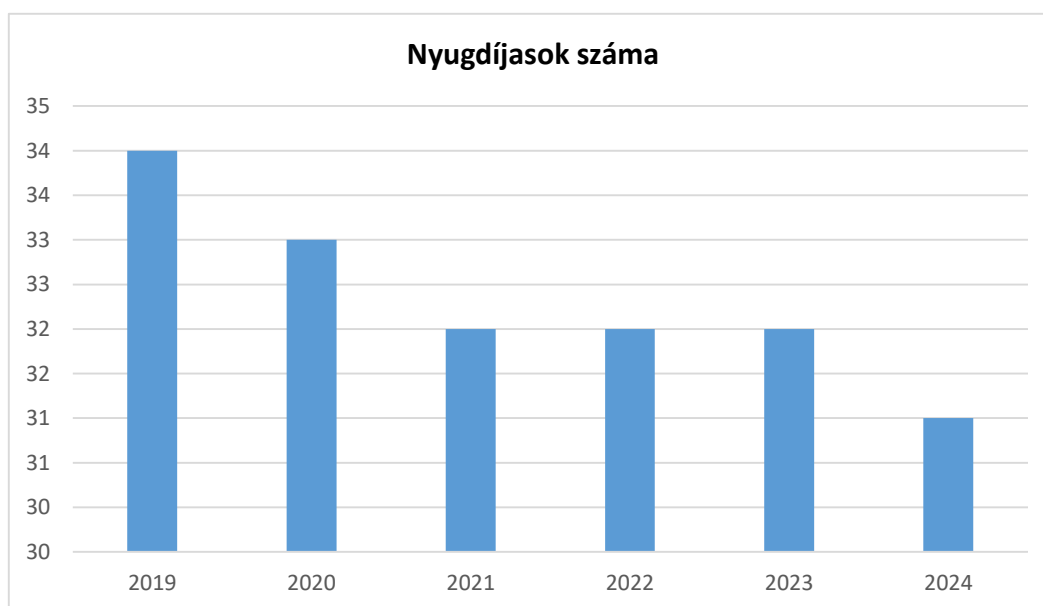
Az idős korban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

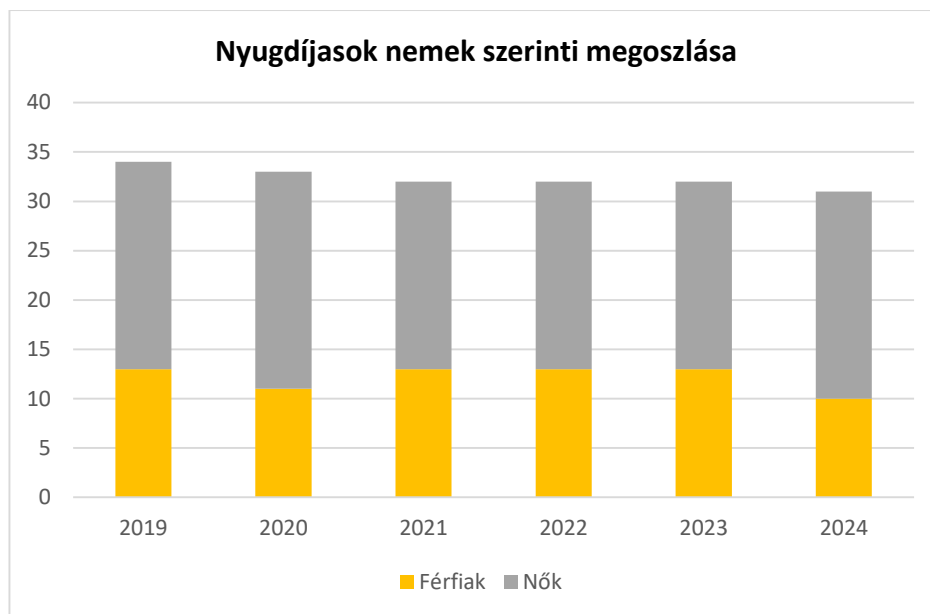
Az országos trenddel egyezően községünkben is jellemző a lakónépesség elöregedése, még ha lassú mértékben is jelentkezik. Jelenleg az össznépesség mintegy harmada, 38 fő tartozik a 60 évnél idősebb korosztályba.

A mai egészségügyi, tudományos, technológiai lehetőségek már biztosítják az időskor jobb egészségben történő megélését. Az időskorúak aktívabban vállalnak részt a közéletben, hatékonyabban járulnak hozzá a saját közösségeik alakításához.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2019	13	21	34
2020	11	22	33
2021	13	19	32
2022	13	19	32
2023	13	19	32
2024	10	21	31

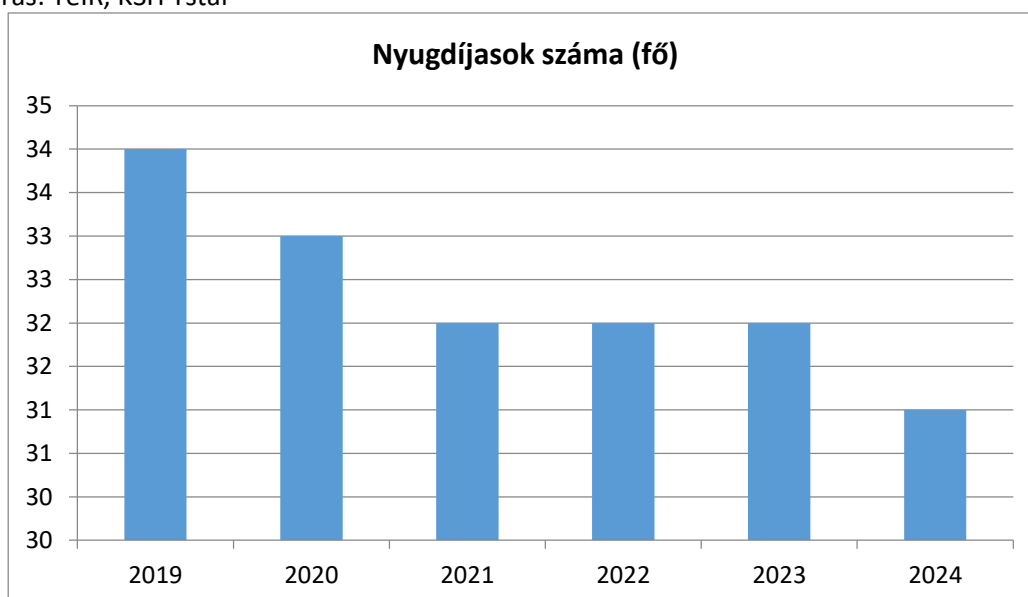
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2019	13	21	34
2020	11	22	33
2021	13	19	32
2022	13	19	32
2023	13	19	32
2024	10	21	31

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az öregedő népesség mellett az aktív korúak állásnélkülisége, az alacsony keresettel és nyugdíjjal rendelkezők arányának növekedése jellemző. Az időskorúak anyagi, fizikai, egészségügyi, szellemi állapota nagyon heterogén képet mutat. A 2011. évi népszámlálás adatai szerint Felsőegerszegen 18 egyszemélyes háztartás volt. Ez nagyrészt az időskorúakat érinti, hiszen közülük élnek legtöbben egyszemélyes háztartásban, magányosan, akik nélkülözik a családi gondoskodást. Jellemzően alacsony jövedelemmel rendelkeznek, a megélhetési és gyógyszerköltségeik magasak, önálló képességük korlátozott, segítségre, támogatásra szorulnak. Egy kisebb rétegük számára biztosított a családi gondoskodás, az anyagi biztonság, elérhetőek számukra a fizetős jóléti és kulturális szolgáltatások.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Fő összesen	7	5	6	7	5	8
41-45 év (TS 042)	Fő	2	1	1	0	0	1
	%	28,57%	20,00%	16,67%	0,00%	0,00%	12,50%
46-50 év (TS 043)	Fő	0	1	1	1	1	1
	%	0,00%	20,00%	16,67%	14,29%	20,00%	12,50%
51-55 év (TS 044)	Fő	0	0	0	1	0	0
	%	0,00%	0,00%	0,00%	14,29%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1	1	1	1	1	1
	%	14,29%	20,00%	16,67%	14,29%	20,00%	12,50%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	1	1	2	2	1
	%	0,00%	20,00%	16,67%	28,57%	40,00%	12,50%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély a munkaerő-piacon kevés van, kivéve ha speciális tudással rendelkezik. Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Jellemzően azonban ezek az esetek nem kapnak nagy visszhangot. A társadalmi megítélése azonban még gyakran az, hogy az idősödő ember igyekezzék minél előbb, a rá vonatkozó szabályok szerint az első alkalommal nyugdíjba, ne „vegye el” a lehetőséget, munkahelyet a fiatalok elől. Ezt a megközelítést sokszor maguk az érintettek is magukévá teszik, manapság a társadalmi igazságosság elvévé kezd válni – annak ellenére, hogy valójában nem szolgálja sem a nemzetgazdaság fejlődését, sem pedig az egyén számára az egészséges, aktív időskor megélését.

Nem rendelkezünk adatokkal az idősek foglalkoztatottsága, a még dolgozni akaró, illetve munkahellyel rendelkező nyugdíjasok pontos számáról. Azt azonban leszögezhetjük, hogy az aktív korú, de már nem fiatal, gyakran megfelelő képzettséggel sem rendelkező állástalanok

munkába állási esélye a fiatalabbakhoz képest határozottan romlott, ezért ma már a munkanélküliek háromnegyede ebbe a korcsoportba tartozik.

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősorok, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Önkormányzatunk lehetőségei kötöttek az idősorok foglalkoztatása terén, az önkormányzat nem jelentős foglalkoztató, a közfoglalkoztatáson felül két alkalmazottja a falugondnok és a közművelődési munkatárs. Ennek megfelelően nincs lehetőség idősorok, nyugdíjasok önkormányzati foglalkoztatására.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Nincs tudomásunk az idősorok érintően a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről, a munkáltatók az egyenlő bánásmód követelményét betartják. Az idősorok elhelyezkedési esélyeit főként a megfelelő, piacképes képzettség hiánya rontja.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősorok egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A háziorvosi alapellátást Sásdon 3 körzetben, 3 háziorvosi szolgálatnál vehetik igénybe az idősorok. A vállalkozó háziorvosok saját tulajdonú rendelőben fogadják a pácienseket, a rendelő akadálymentesítettek. A háziorvosi ellátás keretében történik az idősorok vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotuk ellenőrzése, orvosi rehabilitációjuk, szükség esetén szakorvosi, vagy fekvőbeteg gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalásuk. A szolgálatok a napi betegforgalom ellátása mellett jelentős szerepet vállalnak az idősorok gondozásában, felvilágosításában. A leggyakoribb betegségek a magas vérnyomás, melyben a 65 évesnél idősorok korosztály közel fele szenved, a szívizombetegségek, mely a népesség negyedét érinti.

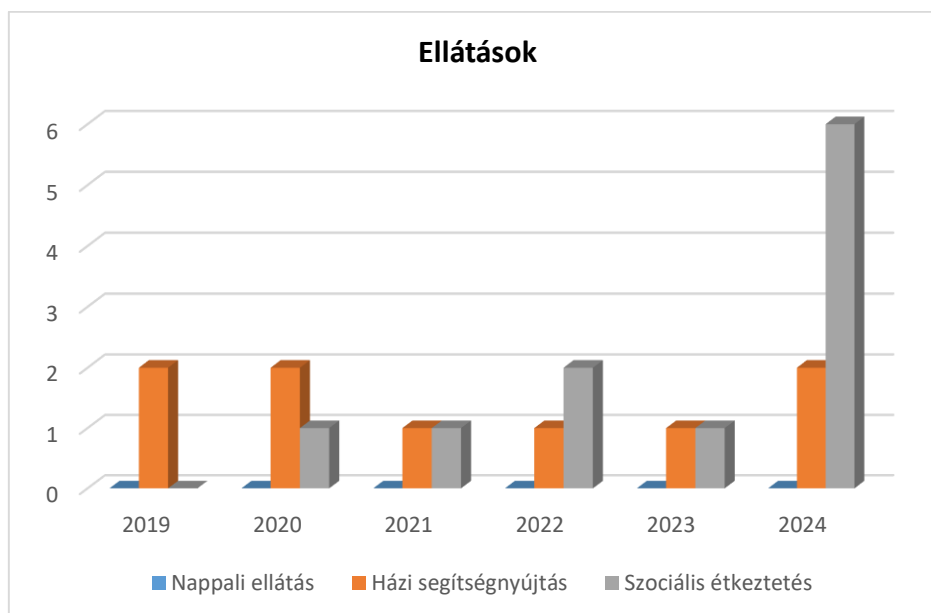
6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősorok népesség és nappali ellátásban részesülő idősorok száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősorok száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2019	30	0	2	0
2020	31	0	2	1
2021	29	0	1	1
2022	28	0	1	2
2023	29	0	1	1
2024	28	0	2	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az alapellátáson túl az önkormányzat az idősorok egészségmegőrzése érdekében az állam által biztosított alanyi jogosultság mellett méltányosságból is támogatást nyújt a

gyógyszerköltségekhez, gyógyászati segédeszközök kiváltásához (pl. szemüveg készítés, fogpótlás stb.) az időskorúak részére települési támogatás útján.

A szakrendelések dombóvári elérhetősége időskorban korlátozott, nehézséget jelent, melyet az önkormányzat a falugondnoki szolgálat keretében szervezett szakrendelés járattal segít.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény szerint a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások célja, hogy az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújtson a saját otthonukban az önálló életvitelük fenntartásában azoknak a szociálisan rászorulóknak, akik egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában egyedül nem képesek boldogulni. Az idős emberek és a gyakran ezzel együtt járó egészségromlás miatt kiemelt célcsoportja a helyi alapellátásnak.

Községünkben jelenleg az időskorúak részére az alábbi kötelezően nyújtandó szociális szolgáltatások segítik az idős emberek megszokott környezetükben való önellátását.

- a) Falugondnoki szolgálat,
- b) Étkeztetés,
- c) Házi segítségnyújtás,
- d) Családsegítés,
- e) Nappali ellátás,
- f) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- g) Támogató szolgálat.

Helyben működik az önkormányzati fenntartású falugondnoki szolgálat, Sásdon vehető igénybe a város által fenntartott családsegítés és az étkeztetés, valamint a társulási intézmény által nyújtott házi segítségnyújtás és nappali ellátás. A községben civil fenntartó által nyújtott támogató szolgálat és jelzőrendszeres házi segítségnyújtás érhető még el. A csak Sásdon igényelhető (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat), valamint a csak Sásdon igénybe vehető (nappali ellátás) szolgáltatásokhoz való hozzájutásban a falugondnok nyújt segítséget az idős emberek számára.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Önkormányzatunk a faluház épületében közösségi színteret működtet, valamint a Csorba Győző Könyvtárral együttműködve, a Sásdi ÁMK könyvtára szakmai segítségét is igénybe véve mozgókönyvtári szolgáltató helyet tart fenn, e szolgáltatások naponta elérhetők bárki számára, térítésmentes könyvtári, információs és kulturális rendezvények szervezésével közművelődési szolgáltatásokat nyújtanak. A közművelődési munkatárs teljes munkaidős alkalmazott, főállásban várja a szolgáltatások iránt érdeklődőket.

b) idősök informatikai jártassága;

Településünk idősei körében nem készült felmérés, így teljes körű adatokkal nem rendelkezünk az idősök informatikai jártasságáról.

Országos statisztikák szerint az 50-69 éves korosztály nagy lemaradásban van az internet használat terén, ezeknek a hátrányoknak a leküzdése, az egyénben ösztönösen működő gátlások lerombolása, és a megfogalmazódó igények kielégítése érdekében országosan olyan kezdeményezés, képzés indult útjára, amelynek célja a senior korosztály számítástechnikai oktatása.

A mozgókönyvtári szolgáltató hely szolgáltatásai között megtalálható az internet elérés, amely lehetőséget nyújt a korosztálytól független, széleskörű információk megismeréséhez és kicseréléséhez. Az itt dolgozó könyvtáros információs-technikai segítséget nyújt az érdeklődőknek.

c) a generációk közötti programok

Az önkormányzat a nemzedékek közötti szolidaritás, az elfogadás, tolerancia fejlesztését azzal is segíti, hogy a település kulturális rendezvényein különböző korosztályok az aktív szereplők, illetve a fellépők. Ezek a rendezvények egyúttal ismerkedési, kapcsolatépítési lehetőséget is biztosítanak a más-más korosztályhoz tartozók számára.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az általunk is támogatott aktív idősödés koncepciójában nemcsak arra nyílik lehetőség, hogy a szociális védelmi kiadásokat csökkentjük, és minőséget adjunk az emberi életnek idős korban is, hanem ahhoz is hozzájárul, hogy megoldást találjunk azokra a társadalmi élettel kapcsolatos követelményekre, amelyeket egy idősödő társadalom állít elénk.

Az idős korra való felkészülésnek még nem alakultak ki hagyományai. A nyugdíjba vonulás után megmaradó több szabad idő depresszív tünet-együttest generál. A megbirkózási stratégiák megismerésével, mind szélesebb ismeretterjesztő programok keretében kell segítséget adni az időskori problémák megoldására. Ennek formája a támogató kisebb közösségek létrehozása, mely egyben véd az elmagányosodástól, a fölöslegesség érzésétől is.

Szükség van az alábbi gyakorlatok fejlesztésére, erősítésére:

- rendszeres beszélgetések az időseket érintő témákról;
- fiatalokkal való találkozások, közösségi kapcsolatok kialakítása;
- olyan programokba való bevonás, amely a csoportkohéziót erősítik;
- színházi előadások látogatása, illetve kirándulások szervezése;
- klubfoglalkozások, társas programok, képzőművészeti körök szervezése;
- igény szerint mentálhigiénés gondozás, valamint lelki segélyszolgálat biztosítása.

Az idősebb korosztály egyrészt nagy szakmai tapasztalatokkal rendelkezik, másrészt sokan keresik az aktív elfoglaltság és szabadidő-eltöltés lehetőségeit, így az önkéntességben fontos szerepet játszhatnak.

Önkéntes tevékenység keretében az idősek tudásuk és tapasztalataik révén nagy segítséget nyújthatnak a civil szervezetek működéséhez is. Legfőbb céljaink között szerepel a generációk együttműködését elősegítő programok bevezetése, együttműködés kialakítása a civil és önkormányzati, más-más generáció érdekeit képviselő intézmények között.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősek koruk, rossz egészségi állapotuk, az elmagányosodás veszélye miatt közösségi segítségre szorulnak napi életvitelük fenntartása érdekében.	Napi életvitel fenntartása, saját otthonában való gondoskodás a rászorulókról.
Egészséghelyreállító, -fenntartó kezelések magas költsége.	a korosztály ösztönzése, hogy korábbi életvitelének fenntartása, aktivitásuk megőrzése érdekében vállaljanak fel szükséges kiadásokat
Az időseket a közösségben megkülönböztetett figyelem illesse meg.	Az idősek tisztelete jeléül idősek napja keretében közösségteremtő szándékkal rendezvény a közösségi színtér keretében, ajándécsomaggal.
A háziorvosi ellátás, a gyógyszertár Sásdon érhető el, egy szakrendelés, egy laborvizsgálat, vérvétel elvégzése miatt Dombóvárra kell utazni, amely az idősek számára terhet jelent.	Falugondnoki járattal segíteni az időseket az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásban.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

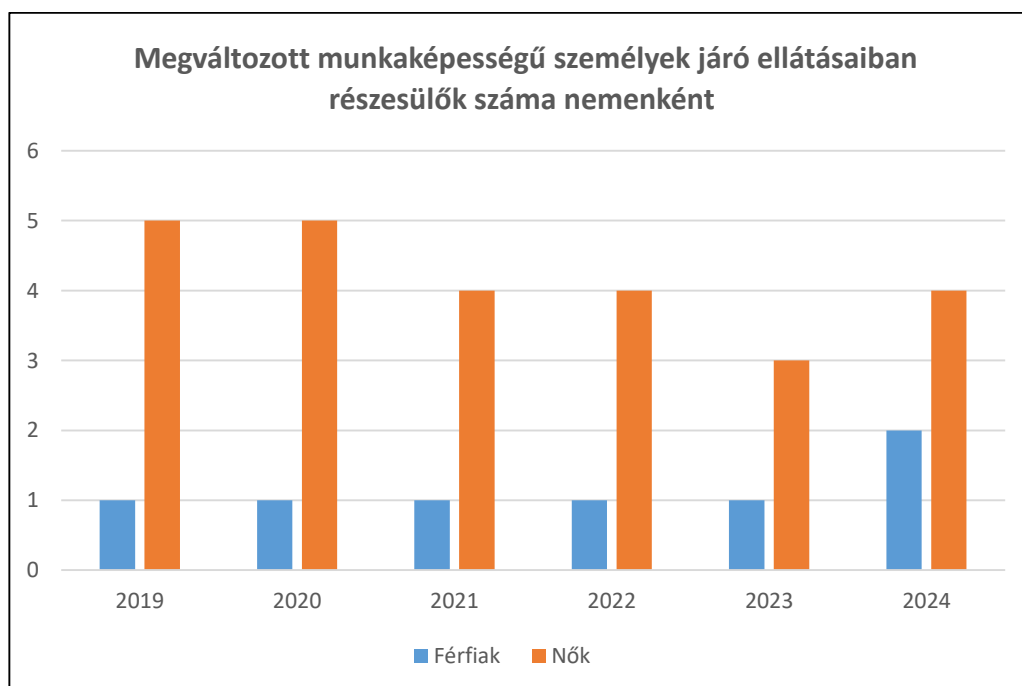
7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élő személyek számára vonatkozóan helyi adat nem áll rendelkezésre. A 2001. évi népszámláláskor Magyarországon 577 ezer fő volt a fogyatékkal élők száma, ez a népesség 5,7%-át tette ki. Az adatfelvétel - a KSH szerint is - alulbecsüli a fogyatékos népesség adatait, így a létszám 600 ezer főre becsülhető.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előre haladtával betegség vagy baleset következtében vált azzá. A fogyatékos személyek között a 60 évnél idősebbek aránya 44,8 %, több mint kétszerese a népesség egészében képviselt arányhoz viszonyítva. A fogyatékossgat leginkább valamilyen tartós betegség idézi elő (53,8 %). A fogyatékos személyek 17 %-a szenved születése óta fogyatékossgban.

A 2001. évi népszámlálás kategóriái szerint megállapítható, hogy a fogyatékos személyek közül legnagyobb arányt a testi fogyatékosok és a mozgássérültek képviselik együttesen (43,6%), míg az értelmi fogyatékosok aránya megközelítőleg 10 %, a vakok és gyengén látók aránya 14,4 %. Az egyéb fogyatékossgban szenvedők aránya 21,6 %. Hallás-, beszédzavar fogyatékossgban kb. 10%-uk szenved.

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 13,2%-a valamilyen speciális általános iskolában végezte tanulmányait. Az általános iskolánál magasabb fokú végzettséggel legnagyobb számban a mozgássérültek rendelkeznek, kisebb arányban a vakok és a hallássérültek, az értelmi fogyatékos tanulók pedig ebből szinte teljesen kirekesztődnek. A fogyatékos személyek iskolai végzettsége összességében alacsonyabb, mint a népesség egészéé. A népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 32%-a nem fejezte be az általános iskolát, s befejezett alpfokú iskolázottsággal csak 39%-uk rendelkezett. Ez a nem fogyatékos személyek iskolai végzettségének arányától messze elmarad. Szakképesítéssel, illetve érettségivel 25%-uk rendelkezik, míg egyetemi, főiskolai végzettsége a fogyatékos személyek 5%-ának van.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2019	1	5	6
2020	1	5	6
2021	1	4	5
2022	1	4	5
2023	1	3	4
2024	2	4	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Felsőegerszegen a fogyatékossgal élők számára a célcsoport részére juttatott szociális ellátások számából következtethetünk, a lakosság mintegy 5 %-a tartozhat a célcsoportba.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- rehabilitációs ellátásban részesül,
- aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Ft. 57/B §.)

A fogyatékos személyek esetében gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben.

A 2001. évi népszámlálás szerint a fogyatékos személyek foglalkoztatási mutatója 9%-os volt az 1990. évi 16,6%-hoz képest. Ezzel párhuzamosan a munkanélküli fogyatékos személyek 0,7 %-os aránya 2%-ra emelkedett. Ez azzal magyarázható, hogy az érintettek inaktív keresővé (57,5%-ról 76,7%-ra) váltak.

A fogyatékossgal élő emberek még a kevés számú akkreditált foglalkoztatónál sem tudnak elhelyezkedni, a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésük szinte lehetetlen. Ráadásul a fogyatékossgal élő foglalkoztatottak egy része:

- nem rendelkezik képesítéssel, szaktudással,
- mentális és fizikai képessége alacsonyabb szintű,
- munkateljesítménye jelentősen elmarad a kívánt normáktól.

A célcsoport foglalkoztathatósági dimenziói:

- nem jelennek meg a helyi munkaügyi kirendeltségeken, ahol az átképzéseket biztosítanák számukra,
- nem jutnak el a segítő szolgáltatások igénybevételéhez (pl. életvezetés, rehabilitációs tanácsadás stb.),
- többségük immobil, azaz fizikálisan is nehezen mozdul el lakóhelyéről.

Fogyatékossgal élők foglalkoztatásának intézményi formája a szociális foglalkoztatás. Környékünkön szociális foglalkoztató nincs. E célcsoport közfoglalkoztatásba való bevonása sem jellemző, valószínűleg korukból adódóan nem aktív korúak a felsőegerszegi fogyatékkal élők.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékossgal élők foglalkoztatását a többi munkavállalóhoz hasonlóan településünkön az állami foglalkoztatási szolgálat, a Komlón található Munkaügyi Központ segíti.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincs információnk arra vonatkozóan, hogy éri-e és milyen mértékben hátrányos megkülönböztetés a településünkön lakó fogyatékkal élőket a foglalkoztatás terén. Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
2024	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítése. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába. A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgáltatótól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni foglalkoztatási kilátásaik is csökkennek.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A saját lakókörnyezetében élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad segítséget, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést.

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén. A szolgáltatásban 2018-ban 39 fő, ebből 9 fő sásdi lakos ellátott vett részt.

Az 1/2000 (I.7.) SZCSM rendelet 39/B. §. által meghatározott feladatokat látja el:

- a) gondozás,
- b) készségfejlesztés,
- c) tanácsadás,
- d) szállítás,
- e) felügyelet,
- f) gyógypedagógiai segítségnyújtás,
- g) háztartási segítségnyújtás és
- h) esetkezelés

A Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft, mint a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ szociális szolgáltató fenntartója a volt sásdi kistérség 27 településén lát el feladatokat, amelyek:

- Gondozás: Általános életviteli segítségnyújtás: gyalogos kísérés, lakáson belüli személyi segítség, ügyintézési segítség, közszolgáltatáshoz való hozzáférés segítése, lakásfenntartással kapcsolatos segítségnyújtás, gondozottal közös bevásárlás.
- Speciális szállítás személyi segítségnyújtással: rámpával, kerekesszékekben történő szállítás, kísérő személyi segítséget biztosító személyzettel.

Nem kizárólag fogyatékkal élők számára létrehozott, de más célcsoportok mellett számukra is elérhető szolgáltatási formák: falugondoki szolgálat, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek egészségi állapotából adódó hátrányok és többletkiadások leküzdéséhez, többféle támogatás vehető igénybe.

- a. Magasabb összegű családi pótlék a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos kiskorú, illetőleg a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos nagykorú személy részére
- b. Fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől független anyagi segítség a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- c. Rokkantsági járadék a 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett 18 éven felüliek ellátása
- d. A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány adható ki. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott
- e. járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig, (az egyéni gyógyszerkeret legfeljebb 12.000,- Ft, az éves eseti keret 6.000,- Ft)
- f. gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- g. az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.
- h. A súlyos mozgáskorlátozott személyeket közlekedési kedvezmények, gépkocsi szerzési és gépkocsi átalakítási támogatás illeti meg, mely felhasználható személygépkocsi vásárlásához, segédmotoros kerékpárnak minősülő, három- vagy négykerekű jármű, vagy járműnek nem minősülő, sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes gépi meghajtású kerekesszék vásárlásához. További közlekedési kedvezmény a parkolási igazolvány.
- i. Személyi jövedelemadó kedvezményre jogosult a súlyosan fogyatékos személy.
- j. Gépjárműadó mentességre jogosult a súlyos mozgáskorlátozott személy (a súlyos mozgáskorlátozott kiskorút vagy cselekvőképességet korlátozó (kizáró) gondnokság alatt álló súlyos mozgáskorlátozott nagykorú személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő szülő) egy darab, 100 kW teljesítményt el nem érő, nem személytaxiként üzemelő személygépkocsija után legfeljebb 13.000,- forint erejéig.
- k. Helyi és helyközi utazási jegy- és bérlet kedvezmények (vasúti személyszállítás, helyközi autóbusz közlekedés, helyi közúti közlekedés)
- l. A fogyatékos gyermek korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény igénybevételével kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár. Mértéke a menetrend szerinti közforgalmú közlekedési eszközök menetjegy ára.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. Az információs társadalom nyújtotta lehetőségek erősítik az esélyegyenlőséget a fogyatékos személyek számára. A fogyatékos személyt az információs esélyegyenlőség megilleti az információs társadalmi szolgáltatások igénybevételekor. A fizikai akadálymentesítés mellett szükség van a kommunikációs akadálymentesítésre is, hogy látványosan csökkenjen a társadalom közönye, idegenkedése a fogyatékossgal élőkkel szemben.

Amíg a kommunikációs, komplex akadálymentesítés nem történik meg, a fogyatékossgal élők hozzáférése a közszolgáltatásokhoz, információkhoz, kulturális és sportprogramokhoz korlátozott, nehézkes. Ennek leküzdéséhez olyan komplex tervezés és szemlélet szükséges, amellyel már kiinduláskor figyelembe veszik a fogyatékosok igényeit (pl. épületek, járdák, parkok, beszerzett járművek esetében).

Közlekedési nehézségek miatt az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe, az ide történő eljutásuk (eljuttatásuk) a falugondnoki szolgálat feladata. Fogyatékkal élő gyerekek és fiatalok eljutása az iskolába, középiskolába is problémás. A nehézségek leküzdéséhez a falugondnoki és a támogató szolgálatot kell megerősíteni, annak hatékonyságát kell javítani. Az önkormányzat pedig ehhez csak részben rendelkezik közvetlen eszközökkel, lévén a támogató szolgálatot civil szolgáltató biztosítja.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékkal élők egészségügyi alapellátásokhoz való hozzáférése részben valósult meg a községben.

A faluház épülete nyújtja a helyben elérhető közszolgáltatások zömét:

1. Az egészségügyi ellátásban a helyszíni háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelés itt történik,
2. Itt tart felfogadást a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat,
3. Itt működik a könyvtári szolgáltató hely,
4. A kulturális rendezvények jó része is itt érhető el,
5. Ez a helyi közigazgatás székhelye: képviselő-testületi ülések, közmeghallgatás, hivatali helyszíni ügyfelfogadás itt történik.

Az önkormányzat épülete, a Faluház több funkciós helyiségei fizikai akadálymentesítése megvalósult. A teljes körű infokommunikációs akadálymentesítés azonban még nem megoldott. A mosdók akadálymentesítését tervezi jelenleg az önkormányzat, megvalósítása még 2023-ban történik meg.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A településen helyben az egyetlen szolgáltatóhely a faluház épülete, ahol a közösségi szolgáltatások nyújtása történik. Az épület teljes akadálymentesítése a vizesblokk felújításával, akadálymentes mosdó kialakításával újabb szintre ér majd el.

A település lakossága számára a helyben el nem érhető közszolgáltatásokat Sásdon, kivétel nélkül akadálymentes épületekben lehet igénybe venni.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A településen nincs számottevő munkahely, így ezek akadálymentesítettsége sem releváns.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhatalmatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Az egyetlen közintézmény közúton jól megközelíthető, közelében a parkolás is biztosított, bár kijelölt parkolóhelyek létesítésére nem került sor.

- f) fogyatékossggal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossggal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Településünkön az alacsony lélekszám miatt nem áll rendelkezésre kifejezetten fogyatékossggal élő személyek számára helyi szolgáltatás.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Településünkön az alacsony lélekszám miatt nem működnek kifejezetten a fogyatékossggal élőknek nyújtott juttatások, szolgáltatások. A lakosság számára nyújtott támogatások, szolgáltatások kialakítása során tekintettel voltunk a koruk, betegségük stb. miatt mozgásukban, látásukban vagy hallásukban akadályozottak helyzetére. Így az önkormányzat minden rászoruló számára a nagy kiadást jelentő, egészséget helyreállító kezelés, egészségügyi eszköz költségeihez anyagi hozzájárulást fizet. A falugondnoki szolgálat pedig a mozgásukban korlátozottak, akár kerekesszékesek számára is nyújt szállítás szolgáltatásokat.

7.4. Fogyatékossggal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Településünk alacsony lélekszámából adódóan nem kifejezetten a fogyatékossggal élők számára, hanem a célcsoport nagyobb részét kitevő idősek számára az említett szociális (falugondnoki szolgálat, családsegítés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, jelzőrendszeres házi

segítségnyújtás, támogató szolgálat) szolgáltatások nyújtjuk, továbbá a település minden lakójával együtt bevonjuk a helyben elérhető közművelődési, kulturális, közösségi programokba.

7.5 A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A faluház épületének teljes körű akadálymentesítése érdekében, a mozgásukban akadályozottak számára is könnyen használható mosdó kialakításával még több személyt lehetne bevonni a közösségi kulturális programokba. Ennek érdekében az önkormányzat tervezi akadálymentes mosdó kialakítását a faluház épületében.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A helyben elérhető közszolgáltatásokat a faluházban nehezen tudják igénybe venni a mozgásukban akadályozottak, mivel nincs akadálymentes mosdó	Akadálymentes mosdó kialakítása a faluház épületében.
A közösségi programok elérhetősége a fogyatékkal élők számára nehezített.	A közösségi programok elérhetőségének javítása a fogyatékkal élők számára, elmagányosodásuk elkerülése érdekében a faluházhoz vezető járdák akadálymentesítésével.
Egészségügyi szakellátás elérhetősége, Dombóvárra jutás nehézkes.	Falugondnoki céljarral megkönnyíteni a szakrendelésre való eljutást.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A lakosság települési kötődése, helybenmaradása, az itt élők komfortérzete nagyban múlik a közösségi, közművelődési programokon, ezért az önkormányzatnak az továbbra is támogatnia kell a helyi közművelődés motorját, a közösségi színteret.	Közösségsservező alkalmazása, a közművelődési ellátás fejlesztése.
A lakosság biztonságérzetét nagyban növelik az olyan intézkedések, amelyek az esetleges bűncselekmények bekövetkezésének esélyét csökkentik, a bekövetkezett bűnelkövetés feltárását segítik.	A közterületi térfigyelő kamerarendszer további fejlesztése, új megfigyelőpontok létesítése.

A közösségi térként szolgáló, többfunkciós faluház folyamatos felújításra, korszerűsítésre szorul, hogy betölthesse funkcióját.	A faluház nagytermét és kiszolgáló helyiségeit, vizesblokkját fel kell újítani.
A nagy létszámú közösségi rendezvények számára nincs elegendő fedett tér a faluházban és környékén.	Kültéri fedett közösségi tér bővítés, nagyobb közösségi rendezvényeire alkalmas fedett rendezvényter építése pályázatból, a faluházhoz kapcsolódóan.
A település melletti erdei tisztáson, tóparton kedvelt kirándulóhely található, amely azonban jelenleg nem rendelkezik olyan infrastruktúrával, amely a teljesebb kihasználására alkalmassá tehetné.	Erdei pihenőhely, szabadidőpark, tanösvény kialakítása a falu külterületén található kirándulóhelyen, pályázatból.
A terepviszonyok és a nem megfelelően kialakított csapadékvíz-elvezető árok miatt a település több pontján a közterületeket és magánterületeket is a nagy mennyiségű csapadék elöntéssel fenyegeti.	Csapadékvíz-elvezető hálózat felújítása a település több pontján, pályázatból.
A falu mellékutcainak egy része rossz minőségű, felújításra szorul.	Útfelújítás, mellékutak burkolatának felújítása, pályázatból.
A közterület-fenntartás, zöldterület-gondozás egyre nagyobb terhet ró az önkormányzatra a közfoglalkoztatás lehetőségeinek csökkenésével.	Közterület-karbantartó, kommunális gépi eszközök (fűnyíró traktor, fűkasza stb.) beszerzése pályázatból.
Az egészséges jövő záloga, az egészséges települési környezet minél több földfelület, fák telepítését igényli.	Településfásítási program folytatása: közterületekre, temetőbe további fák ültetése, pályázati programmal.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Önkormányzatunk kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása során számít és épít is a civil szervezetek közreműködésére. A közfeladat ellátás civil szervezetekkel való együttműködés útján történő megvalósulását erősíti, hogy néhány jelentős, az önkormányzatok feladatait meghatározó törvény kifejezetten ajánlja a szerződéses feladatellátást.

Jelenleg községünk az alábbi területeken működő civil szervezetek tevékenységére számíthat.

Szociális és gyermekvédelmi ellátás:

Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft.

Köznevelés:

Engedd, hogy segíthessünk! Közalapítvány

Kultúra, közművelődés, sport:

Barátok Felsőegerszegért Egyesület

Deutsch Klub Magyar-Német Barátság Egyesület

Sásdi Vegyeskar Kulturális Egyesület,

Hegyhát Fúvós Egyesület

Őszidő Nyugdíjasklub

Levendula Nyugdíjasklub

Sásdi Honismereti Szakkör

A civil szervezetek egy része sásdi székhellyel működik, programjaik, rendezvényeik jó része is itt érhető el, de várják a településünk lakóit is.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzat 2019-ben kötött együttműködési megállapodást az akkor alakult Barátok Felsőegerszegért Egyesülettel. A megállapodás szerint az önkormányzat helyet biztosít az egyesületi programokhoz, rendezvényekhez.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Felsőegerszeg 1997. év 2013 júliusa között közoktatási intézményei, az óvoda és az iskola, majd az ezek és a zeneiskola, könyvtár, művelődési központ összevonásával létrejött ÁMK közös fenntartására a környékbeli 11 önkormányzattal társulást működtetett. A

köznevelésben és a társulások finanszírozásában végbement változások hatására az önkormányzatok a társulást megszüntették. Az óvodai és bölcsődei feladatok Sásd által történő ellátásáról feladatátadási megállapodást kötött a város 7 községgel, köztük településünkkel is.

A Sásdi Többcélú Kistérségi Társulás, majd a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Társulás feladatkörébe adta a község a családsegítést, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, a támogató szolgálatot és a gyermekjóléti szolgáltatást.

Önkormányzatunk 2018-ban csatlakozott a Nyugat-Hegyháti Önkormányzati Társuláshoz, amely gödrei székhellyel a környékbeli 8-10 település összefogását valósítja meg a legkülönbözőbb önkormányzati feladatok hatékonyabb közös ellátása érdekében. Közös pályázataink révén közösségi, közművelődési programok, külterületi utak karbantartása, szennyvízberuházás valósulhat meg gazdaságos közös projektben.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön 2014-ben szűnt meg a roma nemzetiségi önkormányzat, a nemzetiséghez tartozók alacsony létszámú nyilatkozatai miatt.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft. fenntartásában működő Hegyháti Szociális Alapellátási Központ két szociális alapszolgáltatást működtet Sásd és térségében, így Felsőegerszeg település lakossága számára is.

Az intézmény által ellátottak köre, szakfeladatok területi hatálya a működési engedély szerint:

a) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: - a Hegyháti járás 26 településének közigazgatási területe, valamint 45 önkormányzat közigazgatási területe a Szigetvári Járás területén.

b) támogató szolgáltatás: A Hegyháti járás 27 településének közigazgatási területe.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Településünkön nem működik olyan for-profit szervezet, amely a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában közreműködne.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítéséhez szükséges adatszolgáltatásban részt vettek a településen illetékes szociális, gyermekjóléti, egészségügyi, köznevelési, közművelődési szakemberek. A szakemberekkel online és a személyes kapcsolattartás útján tártuk fel az esetleges, az egyes esélyegyenlőségi csoportokat érintő problémákat. A program tervezet és az intézkedési terv véleményezésére a HEP Fórumon koncentrálódott. A HEP tervezet Felsőegerszeg község (www.felsoegerszeg.hu), valamint Sásd város honlapján (www.sasd.hu) is közzétételre kerül, így a programról és az intézkedési tervről a lakosság is véleményt mondhat.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A képviselő-testületi döntést követően a honlapon az elfogadott dokumentum és intézkedési terv hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatok, intézkedések megismerhetők lesznek, amellyel biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. A lakosság a végrehajtással kapcsolatos észrevételeit online, illetve személyesen teheti meg, melyet a HEP fórumokon lehet megvitatni. A terv készítésébe be nem folyt szervezetek ugyanezen úton, a HEP Fórum munkájában résztvevő szervezetek a legalább évente megtartott értékelő ülésen tehetnek észrevételt, javaslatot.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a honlapján, valamint a faluházban, a mozgókönyvtári szolgáltató helyen történő elhelyezéssel közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. A téglagyári településrész lakosai ivóvízbekötése az ott lévő, évek óta nem működő üzem vízbekötésének részei, emiatt a vízrendszer működtetése, karbantartása veszélyben van. 2. Az emberek kevésbé tudatosak az egészségük fenntartásában. 3. A képzetlen munkavállalók kellő informatikai ismeret hiányában hátránnyal indulnak az állások megszerzése, a munkafeladatok ellátása és az élet több területén felmerülő informatikai megoldások használata területén.	1. Egészséges és biztonságos ivóvízellátás. 2. Egészséges élet – szűrővizsgálatok szervezése. 3. Informatikai képzés, alapvető számítógépes, informatikai ismeretek (e-mail kezelés, internetezés, elektronikus ügyintézés stb.).
Gyermekek	1. Korai iskolaelhagyás, iskolai hiányzás. 2. Az iskoláztatási költségek a gyermeknevelés költségeinek jelentős részét képezik, megterhelik a családokat. 3. A gyermekek szabadidejének tartalmas eltöltése nehézséget okoz a szülő számára, ugyanakkor a gyermekek egyre kevésbé kötődnek a településhez. 4. A faluház mellett található egyetlen települési játszótér eszközei előregedtek, korszerűtlenné és akár balesetveszélyessé is válhatnak.	1. Gyermekeink iskoláztatása 2. Gyermekeknevelés támogatása 3. Gyermekközösség 4. Új játszótér kialakítása
Idősek	1. Az idősek koruk, rossz egészségi állapotuk, az elmagányosodás veszélye miatt közösségi segítségre szorulnak napi életvitelük fenntartása	1. Napi életvitel fenntartása, saját otthonában való gondoskodás a rászorulókról. 2. Teljes élet - új szem, fogsor, fül.

	érdekében. Napi életvitel fenntartása, saját otthonában való gondoskodás a rászorulókról. 2. Egészséghelyreállító, -fenntartó kezelések magas költsége. 3. Az időseket a közösségben megkülönböztetett figyelem illesse meg. 4. A háziorvosi ellátás, a gyógyszerár Sásdon érhető el, egy szakrendelés, egy laborvizsgálat, vérvétel elvégzése miatt Dombóvárra kell utazni, amely az idősek számára terhet jelent.	3. Idősek tisztelete. 4. Egészségügyi ellátás biztonsága
Nők	1. Az egyedül élő, idős nőknek gondot jelent a hagyományos nagy háztáji területek karbantartása 2. A napi bevásárlás gondot okoz, helyben bolt nincs, az egyetlen mozgóbolt kínálata csekély. 3. Kisgyermekintézmények elérhetősége nehezített.	1. Segítő kezét nyújtani az egyedül élő, fizikai aktivitását veszített idős nőknek. 2. Falugondnoki szolgálat bevásárlójáratai 3. Óvodásjárat a falugondnoki szolgálat keretében.
Fogyatékkal élők	1. A helyben elérhető közszolgáltatásokat a faluházban nehezen tudják igénybe venni a mozgásukban akadályozottak, mivel nincs akadálymentes mosdó 2. A közösségi programok elérhetősége a fogyatékkal élők számára nehezített. 3. Egészségügyi szakellátás elérhetősége, Dombóvárra jutás nehézkes.	1. Akadálymentes mosdó a faluházban. 2. A közösségi programok elérhetőségének javítása. 3. Falugondnoki céljárat a szakrendelésre.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	1. A lakosság települési kötődése, helybenmaradása, az itt élők komfortérzete a helyi közművelődés motorján, a közösségi színtér működésén múlik. 2. A lakosság biztonságérzetét nagyban növelik az olyan intézkedések, amelyek az esetleges bűncselekmények bekövetkezésének esélyét csökkentik, a bekövetkezett bűnelkövetés feltárását segítik. 3. A többfunkciós faluház épülete folyamatos felújításra, korszerűsítésre szorul. 4. A nagy létszámú közösségi rendezvények számára nincs elegendő fedett tér a faluházban és környékén. 5. A település melletti erdei tisztáson, tóparton kedvelt	1. A helyi közművelődés fejlesztése. 2. Közterületi térfigyelő kamerarendszer fejlesztése 3. Községi tér felújítás. 4. Kültéri fedett közösségi tér fejlesztése. 5. Erdei pihenőhely, szabadidőpark, tanösvény kialakítása. 6. Csapadékvíz-elvezető hálózat felújítása. 7. Útfelújítás, mellékutak burkolatának felújítása. 8. Közterület-karbantartó, kommunális gépi eszközök (fűnyíró traktor, fűkasza stb.) beszerzése. 9. Településfásítási program folytatása: közterületekre, temetőbe további fák ültetése.

	kirándulóhely található, amely azonban jelenleg nem rendelkezik olyan infrastruktúrával, amely a teljesebb kihasználására alkalmassá tehetné. 6. A terepviszonyok és a nem megfelelően kialakított csapadékvíz-elvezető árkok miatt a település több pontján a közterületeket és magánterületeket is a nagy mennyiségű csapadék elöntéssel fenyegeti. 7. A falu mellékutcainak egy része rossz minőségű, felújításra szorul. 8. A közterület-fenntartás, zöldterület-gondozás egyre nagyobb terhet ró az önkormányzatra a közfoglalkoztatás lehetőségeinek csökkenésével. 9. Az egészséges jövő záloga, az egészséges települési környezet minél több földfelület, fák telepítését igényli.	
--	--	--

Az önkormányzat gazdasági programjával és az éves költségvetéssel összhangban.
Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.

Az önkormányzat a fejlesztéshez szükséges forrással nem rendelkezik, pályázati lehetőségeket kell feltárni az intézkedés megvalósítása érdekében.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák otthon érzik magukat.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők segítése találkozzon az önmegvalósítással.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek színvonalas ellátását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek igényeire.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén lehetőséget adni, hogy a gyermeknevelés mellett dolgozhassanak.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők önálló életvitelének segítésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Közművelődés fejlesztése	A lakosság települési kötődése, helybenmaradása, az itt élő komfortérzete nagyban múlik a közösségi, közművelődési programokon. Ezt felismerve az önkormányzatnak továbbra is támogatnia, sőt fejlesztenie kell a helyi közművelődés motorját, a közösségi színteret.	Az önkormányzat célja a település népességmegtartó erejének növelése, a fiatalok helybenmaradása és az elvándorlás visszaszorítása. A közösségfejlesztő foglalkoztatása és a munkájához szükséges eszközök beszerzése, a közművelődési infrastruktúra folyamatos fejlesztése hozzájárul a helyi közösségi folyamatok kezdeményezéséhez, a helyi kultúra, szabadidős tevékenységek fejlődéséhez és a helyi közösségek közötti	Az éves költségvetési rendelet, éves közművelődési szolgáltatási terv tartalmával összhangban.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Közösségsszervező, közművelődési munkatárs foglalkoztatása, a munkájához szükséges eszközök beszerzése, a közművelődési infrastruktúra folyamatos fejlesztése szükséges. Az önkormányzat elegendő anyagi forrással nem rendelkezik a fejlesztéshez, ezért szükséges pályázati lehetőségek bevonása a finanszírozásba.	önkormányzat	2028. 12. 01. (péntek)	Az éves szolgáltatási tervben szereplő programok száma, résztvevők létszáma növekedjen.	A működtetéshez szükséges feltételeket az önkormányzat biztosítani tudja, a fejlesztéshez be kell vonni pályázati forrást is.	Fenntartható.	Meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy a közművelődési feladatellátásban a két szomszédos település, Felsőegerszeg és Varga milyen módon tudna együttműködni.

			kapcsolatok kialakításához.									
2	Közbiztonság fejlesztése	A lakosság biztonságérzetét nagyban növelik az olyan intézkedések, amelyek az esetleges bűncselekmények bekövetkezésének esélyét csökkentik, a bekövetkezett bűnelkövetés feltárását segítik.	A térfigyelő kamerarendszer működtetésének, fejlesztésének közvetlen célja a településen bekövetkező bűncselekmények megelőzése és a közrend fenntartása. A fejlesztés közvetett célja ezáltal pedig, hogy a település lakói biztonságban érezhessék magukat. Ez hozzájárul a helyben élők életminőségének javításához és a település népességmegtartó képességének szinten tartásához, esetleges növeléséhez.	Az önkormányzat gazdasági programjában, költségvetési rendeletében foglaltakkal összhangban.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	A már meglévő közterületi térfigyelő kamerarendszer tovább kell fejleszteni, újabb megfigyelő pontok létesítésével be kell vonni az eddig kívül eső településrészeket is.	önkormányzat	2028. 12. 01. (péntek)	A projekt eredményeként azt várjuk, hogy a kamerarendszer segítsen a bűncselekmények megelőzésében és a közrend fenntartásában. Valamint, ha történik bűncselekmény, akkor annak felderítésében, rögzítésében segítséget nyújtsanak a kamerák által rögzített felvételek.	A kamerarendszer fejlesztéséhez szükséges költségvetési forrás csak pályázati úton teremthető elő, az önkormányzat ehhez nem rendelkezik saját anyagi eszközzel, akkor annak működtetés költségeit azonban a költségvetésében biztosítja.	Fenntartható.	Nem releváns
3	Közösségi felújítás	Önkormányzatunk a tulajdonában lévő Felsőegerszeg, Fő utca 8. cím alatti, 83. helyrajzi számú ingatlan felújítását tervezi. Az épület a település közösségi tereként szolgál, viszont ahhoz, hogy ezt a funkciót a továbbiakban is be tudja tölteni, elengedhetetlen az	Az önkormányzat célja a település népességmegtartó erejének növelése, az ifjatek helyben maradása és az önkormányzat gazdasági programjával és költségvetéssel összhangban.	Az önkormányzat gazdasági programjával és költségvetéssel összhangban.	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	A felsőegerszegi közösségi tér a 7370 Felsőegerszeg, Fő utca 8. cím alatti épületben működik. Az épület viszonylag jó állapotú, azonban a kiszolgáló helyiségek felújításra	önkormányzat	2027. 12. 01. (szerda)	Felújított helyiségek száma.	A szükséges forrás nem áll rendelkezésre az önkormányzat költségvetésében, azt csak pályázat útján lehet előteremteni.	Fenntartható hosszú távon.	Nem releváns

		épület felújítása. Az önkormányzat kezdeményezéséhez, a helyi nehéz anyagi kultúra, helyzete miatt szabadidős önerőből nem tudja tevékenységek megvalósítani a fejlődéséhez és felújítást. A felújítás hozzájárul a helyi azért is fontos, hogy közösségek minél több közötti korosztály számára kapcsolatok biztosítva legyen kialakításához. településünkön a közösségi élet.				szorulnak annak érdekében, hogy a közösségi funkciókat továbbra is elláthassa. Ennek érdekében a szociális helyiségek felújítását és a nagyterem burkolását valósítjuk meg. Mivel az önkormányzat ehhez nem rendelkezik kellő forrással, pályázati lehetőséget kell találni a finanszírozásra.						
4	Kültéri fedett közösségi fejlesztése	A nagy létszámú közösségi rendezvények számára nincs elegendő fedett tér a faluházban és környékén.	A faluház környékét alkalmassá tenni nagy létszámú közösségi rendezvények időjárási viszonyoktól független megrendezésére.	Összhangban az önkormányzat gazdasági programjával, a faluház közművelődési szolgáltatási tervvel és az éves költségvetéssel.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Fedett közösségi terek, kiszolgáló létesítmények a faluházhoz kapcsolódóan, pályázati forrás teremtése.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Újonnan létesített fedett közösségi terek.	Az önkormányzat nem rendelkezik a fejlesztéshez elegendő forrással, ezért pályázati lehetőségeket kell feltárni és igénybe venni a beruházás megvalósításához.	Fenntartható.	Nem releváns
5	Erdei pihenőhely	A település melletti erdei tisztáson, tóparton kedvelt kirándulóhely található, amely azonban jelenleg nem rendelkezik olyan infrastruktúrával, amely a teljesebb	A kedvelt kirándulóhely vonzóbbá tétele, az aktív pihenés lehetőségeinek bővítése.	Az önkormányzat gazdasági programjával és az éves költségvetéssel összhangban.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Pihenésre, kirándulásra, közösségi és családi programokra alkalmas eszközök (esőbeállók, tűzrakók stb.) telepítése az erdei tisztásra,	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A kirándulóhely kihasználtságának növekedése.	Az önkormányzat a fejlesztéshez szükséges forrással nem rendelkezik, azt pályázati úton kell feltárni.	Fenntartható.	Nem releváns

		kihasználására alkalmassá tehetné.				az erdei életet bemutató tanösvény kialakítása.						
6	Csapadékvíz- elvezetés fejlesztése	A terepviszonyok és a nem megfelelően kialakított csapadékvíz-elvezető árkok miatt a település több árokrendszer pontján a közterületeket és gyors, magánterületeket is akadálymentes a nagy mennyiségű csapadék elöntéssel fenyegeti.	A nagyobb esőzések esetén is jól működő, megfelelően kialakított árokrendszer biztosítsa a vizek gyors, akadálymentes elvezetését.	Az önkormányzat gazdasági programjával és az éves költségvetéssel összhangban.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	A csapadékvíz-elvezető hálózat a felújítása a szükséges helyeken.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Létesített, felújított árkok hossza.	Az önkormányzat a fejlesztéshez szükséges forrással nem rendelkezik, pályázati lehetőségeket kell feltárni az intézkedés megvalósítása érdekében.	Fenntartható.	Nem releváns
7	Útfelújítás	A falu mellékutcainak egy részén a burkolat rossz minőségű, felújításra szorul.	Járművel is biztonságosan megközelíthető legyen a település minden ingatlana.	Az önkormányzat gazdasági programjával és az éves költségvetéssel összhangban.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Mellékutak burkolatának felújítása.	önkormányzat	2028. 01. 01. (szombat)	Felújított, aszfaltburkolattal ellátott utak hossza.	Az önkormányzat a fejlesztéshez szükséges forrással nem rendelkezik, pályázati lehetőségeket kell feltárni az intézkedés megvalósítása érdekében.	Fenntartható.	Nem releváns
8	Zöld falu	Az egészséges jövő záloga, az egészséges települési környezet, minél több falusi földfelület, fák telepítését igényli.	Egészséges települési környezet, természetközeli életkörülmények biztosítása.	Az önkormányzat gazdasági programjával és az éves költségvetésével összhangban.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Településfásítási program folytatása: közterületekre, temetőbe további fák ültetése.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Elültetett fák száma.	Az önkormányzat a fák elültetéséhez és gondozásához szükséges humán erőforrással rendelkezik, a fák beszerzése, a nagyobb mennyiségű telepítőanyag biztosítása pályázati lehetőség igénybe vételével lehetséges.	Fenntartható.	Nem releváns
9	Kommunális eszköz- beszerzés	A közterület-fenntartás, zöldterület-	A szűkülő humán erőforrás ellenére továbbra is	Az önkormányzat gazdasági	Összhangban: Magyar Nemzeti	Közterület- karbantartó, kommunális gépi	önkormányzat	2026. 12. 31. (csütörtök)	Beszerezett gépek, gépi eszközök száma.	Az önkormányzat a beszerzéshez szükséges	Fenntartható.	Nem releváns

		gondozás egyre nagyobb terhet ró az önkormányzatra a közfoglalkoztatási lehetőségeinek csökkenésével.	megfelelő színvonalon kell gondozni a település közterületeit, a nagy mennyiségű zöldfelületet.	programjával és költségvetésével összhangban.	Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	eszközök (fűnyíró traktor, fűkasza stb.) beszerzése.				penzügyi feltételekkel nem rendelkezik, ezért pályázati forrást kell találni.		
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Egészséges és biztonságos ivóvízellátás	A téglagyári településrész lakosai ivóvízbekötése az ott lévő, évek óta nem működő üzem a vízrendszer részai, magántulajdonú hálózatként működő vízrendszer üzemeltetése, karbantartása veszélyben van.	A településrészen élő mintegy 10 család egészséges ivóvízellátása is biztosított legyen, a települési vízrendszer részeként.	Az önkormányzat gazdasági programjával és költségvetésével összhangban.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	A meglévő vízvezeték hálózata bővítése, a településrész mintegy 10-12 lakásának önálló bekötése a víziközmű-hálózatba.	önkormányzat	2026. 12. 31. (csütörtök)	A víziközmű-hálózatba újonnan közvetlenül becsatlakozó téglagyári lakások száma.	Az önkormányzat a fejlesztéshez szükséges forrással nem rendelkezik, elsősorban pályázati úton kell a forrást előteremteni.	Fenntartható.	Téglagyár településrészt - az üzem és a lakásokat egyaránt - a sásdi iparterülettel való összekapcsolódása miatt hagyományosan a sásdi víziközmű-rendszer látja el ivóvízzel, emiatt a tervezett fejlesztés kizárólag Sásd Város Önkormányzatával való együttműködésben valósítható meg.
2	Informatika mindenkinek	A képzetlen munkavállalók kellő informatikai ismeret hiányában hátránnyal indulnak az állások megszerzése, a munkafeladatok ellátása és az élet több területén felmerülő informatikai megoldások	A képzetlen, informatikában járatlan emberek bevonása, az információs társadalom kihívásainak jobban megfelelő munkaerővé válás segítése.	Az önkormányzat gazdasági programjával, a közművelődési szolgáltatási tervvel és a költségvetéssel összhangban.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	A közösségi szintű szolgáltatásainak bővítése, informatikai jellegű képzés, tájékoztató előadás, gyakorlati bemutató alapvető számítógépes, informatikai ismeretek	önkormányzat, Felsőegerszegi Faluház, Községi Tér	2028. 12. 31. (vasárnap)	Évente 4-5 workshop jellegű képzési alkalom, legalább 3 fő bevonásával.	A szükséges feltételek (humán erőforrás, számítógépes eszközök stb.) a közösségi szintben rendelkezésre állnak.	Fenntartható.	Nem releváns

		használati területén.				témakörében (például e-mail kezelés, internetezés, elektronikus ügyintézés stb.).							
3	Egészséges élet szűrővizsgálatok	-A mélyszegénységben élő emberek kevésbé tudatosak az egészségük ágf. fenntartásában.	Egészséges életvitel fenntartása, egészségügyi programjával és költségvetésével, a falugondnoki szolgálat szakmai programjával és a közösségi tér szolgáltatási tervével.	Összhangban az önkormányzat gazdasági programjával és költségvetésével, a falugondnoki szolgálat szakmai programjával és a közösségi tér szolgáltatási tervével.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Szűrővizsgálat szervezése helyben, szűrővizsgálaton való csoportos részvétel szervezése, szállítás.	önkormányzat, falugondnoki szolgálat, közösségi színtér	2026. 12. 31. (csütörtök)	31. Szűrővizsgálaton résztvevő lakosok száma.	A szükséges feltételek a közművelődési feladatellátás és a falugondnoki szolgálat keretében rendelkezésre állnak.	Fenntartható.	Nem releváns	
II. A gyermekek esélyegyenlősége													
1	Gyermekeink iskoláztatása	Korai iskolaelhagyás, iskolai hiányzás jelensége.	Segíteni és támogatni kell a szülőt és a gyermeket az iskoláztatás, hosszú távon a képzettség szerzése érdekében.	Az éves költségvetési rendelettel és a falugondnoki szakmai programmal összhangban.	Összhangban: Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	A szülői ház és az intézmény közötti szorosabb kapcsolat érdekében a szülői értekezlet és a fogadóórán való szülői megjelenés megszervezése, szállítás, szülői értekezlet járat indítása.	önkormányzat, falugondnoki szolgálat	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Eredményesen megszervezett óvodai, iskolai fogadóórák, szülői értekezletek száma, növekvő részvétel a szülői részéről.	A falugondnoki szolgálat bevonásával a szükséges humán erőforrás és szállítás szolgáltatás rendelkezésre áll.	Fenntartható.	Nem releváns	
2	Gyermeknevelés támogatása	Az iskoláztatási költségek gyermeknevelési költségeinek jelentős részét képezik, megterhelik a családokat.	Cél a gyermeknevelés terheinek könnyítése.	Az éves költségvetési rendelet, helyi szociális rendelet tartalmával összhangban.	Összhangban: Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032).	Beiskolázási támogatás, középiskolások bejárati támogatása, Bursa és egyéb szociális tanulmányi ösztöndíj stb. nyújtásával támogatni az iskolás, óvodás	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Támogatásban részesülő gyermekes családok száma.	A költségvetési rendelet tartalmazza a szükséges forrást.	Fenntartható.	Nem releváns	

						gyermeket nevelő családokat, nappali tagozaton továbbtanuló fiatalokat.						
3	Gyermekközösség	A gyermekek szabadidejének tartalmas eltöltése gyakran nehézséget okoz a szülő számára, ugyanakkor a gyermekek egyrészt kevésbé kötődnek a településhez.	Rövid távon: szabadidős programok gyermekeknek, hosszú távon: helyi kötődés kialakulása, fiatalok helyben maradása.	Az éves költségvetési rendelet, éves közművelődési szolgáltatási terv tartalmával összhangban.	Összhangban: Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032).	Rendszeres szünidei gyermekprogramok a könyvtár, közművelődési feladatellátás keretében.	önkormányzat, Felsőegerszegi Faluház Községi Tér	2028. 12. 31. (vasárnap)	A programokon résztvevő gyermekek száma.	A szükséges humán erőforrás a művelődésszervező foglalkoztatásával, a pénzügyi forrás a költségvetésben rendelkezésre áll.	Fenntartható.	Nem releváns
4	Új játszótér kialakítása	A meglévő települési játszótérünk eszközei elavultak és balesetveszélyesek. Felújításuk már gazdaságosan nem megoldható, emiatt cseréjére szorulnak.	A fejlesztés célja Felsőegerszeg település népességmegtartó és népességnövelő erejének növelése és fiatalok helyben maradásának elősegítése. Önkormányzatunk igyekszik támogatni és ösztönözni a településünkön a fiatal családok letelepedését. Célunk, hogy a településünkön élő gyermekek egészséges testi és lelki fejlődését segítsük és kortól függetlenül lehetőséget biztosítsunk a szabadidő hasznos	Az önkormányzat gazdasági programjában és éves költségvetésében foglaltakkal összhangban.	Összhangban: „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032).	Fejlesztési helyszínünk a 80. helyrajzi számon található önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan. A meglévő, használaton kívüli játszótér is ugyanezen az ingatlanon található. A projekt keretében 1 db játszóvárat csúszdával és mászókával, 2 db kétüléssel hintát bébi ülőkével és lap ülőkével, 2 db rugós játékot, 1 db mérleghintát telepítünk. Az eszközök kiválasztása során törekedtünk	önkormányzat	2027. 12. 01. (szerda)	A beépített új játszótéri eszközök száma.	A meglévő játszótér eszközök elbontásához szükséges humán erőforrás a közfoglalkoztatásban rendelkezésre áll. Az új eszközök telepítéséhez szükség van pályázati támogatásra.	Hosszú távon fenntartható.	Nem releváns

			eltöltésére. Az új játszótér a kisgyermek és az őket kísérő szülők, nagyszülők, tehát legalább 3 generáció részére biztosíthat egészséges időtöltési lehetőséget.			arra, hogy minél több korosztály megtalálhassa a számára megfelelő játékeszközöket továbbá, hogy a játszótér használata komfortosabb legyen. A beruházás finanszírozására pályázati forrást kell találni.						
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Segítünk megoldani	Az egyedül élő, idősebb nőknek gondot jelent a hagyományos háztáji területek gondozása, karbantartása.	Segítő kezelt az idősebb nők fizikai aktivitását veszített idősek számára, megőrizni a falusi porták gondozott képét.	Az éves költségvetési rendelettel összhangban.	Összhangban: „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030), Időügyi Nemzeti Stratégia (2023–2024).	A közfoglalkoztatási programban önköltséges családtámogatás, hálózati támogatás, foglalkoztatás az arra rászorulóknak.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Segítségnyújtás a rászoruló 2-3 éves idős emberek számára évente 4-5 alkalommal.	A szükséges humán erőforrást a közfoglalkoztatási program biztosítja.	Fenntartható.	Nem releváns
2	Napi bevásárlás	A napi bevásárlás gondot okoz, ahol bolt nincs, az egyetlen mozgóbolt kínálat csekély.	A családok napi életének megkönnyítése, ahol nem elérhető szolgáltatáshoz való hozzájutás akadályainak lebontása, végső soron a lakosság helyben maradásának érdekében segítséget kell nyújtani a bevásárláshoz.	Az éves költségvetési rendelet és falugondnoki szakmai program tartalmával összhangban.	Összhangban: „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030).	Bárki számára igénybe vehető falugondnoki bevételek, a falu életében havonta kétszer nagybevásárlás indítása.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A bevásárló járatokon részt vevők száma.	A humán erőforrás és az anyagi feltételek a szolgáltatás rendelkezésre állnak.	Fenntartható.	Nem releváns
3	Óvodásjárat	A kisgyermekintézmények Sásdon,	Az anyák könnyebben, a munkahelyi	Az önkormányzat gazdasági	Összhangban: „A nők szerepének	Óvodásjárat működtetése a falugondnoki	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A járatot igénybe vevő szülők száma.	A megvalósításhoz szükséges	Fenntartható.	Nem releváns

		gyakran tömegközlekedéssel neheztett módon érhető el.	elfoglaltsággal összeegyeztethető időpontban juttathassák gyermekeiket bölcsődébe, óvodába.	programjával, a falugondnoki szolgálat szakmai programjával és a költségvetéssel összhangban.	erősítése családban és a társadalomban " (2021–2030).	szolgálat keretében, a bölcsődei, óvodai nyitva tartási időhöz és a szülői igényekhez igazított időpontban.	falugondnok a szolgálat			feltételek a falugondnoki szolgálat keretében rendelkezésre állnak.		
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Szociális gondoskodás, idősellátás	Az idősek rossz egészségi állapotuk, az elmagányosodás veszélye miatt közösségi segítségre szorulnak napi életvitelük fenntartása érdekében.	Cél a napi életvitel fenntartása, saját otthonában való gondoskodás a házi segítségnyújtás minél tovább.	Sásdi Szociális Társulás társulási megállapodása, a házi segítségnyújtás szolgálat szakmai programja, éves költségvetési rendelet.	Összhangban: Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024).	Jól működő idősellátás, szociális segítség, fenntartott intézmény útján a településen a házi segítségnyújtás, Sásdon pedig az idősek nappali ellátása biztosított.	önkormányzat, házi segítségnyújtás szolgálat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A költségvetési szerv fenntartása, társulásban történő részvétellel.	A társulásban működtetett házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása központi finanszírozáson felüli pénzügyi hozzájárulással biztosítható, amelyet az éves költségvetési rendeletek tartalmaznak.	Fenntartható	A társulás gesztor önkormányzatával, valamint a feladatellátásban részt vevő további 5 települési önkormányzattal együttműködve, a Sásdi Szociális Társulás keretében történik a feladatellátást végző intézmény, a Sásdi Szociális Szolgálat fenntartása. A társulás legfőbb döntéshozó szerve a társulási tanács, amelyben az együttműködő önkormányzatok polgármesterei lakosságáran nyosan rendelkeznek szavazattal.
2	Egészségügyi ellátás biztonsága	A háziorvosi ellátás, a gyógyszerárak Sásdon érhető el,	Megkönnyíteni az idősek számára az egészségügyi	Összhangban a falugondnoki szolgálat	Összhangban: Idősügyi Nemzeti	A falugondnoki szolgálat egyik legfontosabb	önkormányzat,	2028. 12. 31. (vasárnap)	A falugondnoki szolgálatot egészségügyi	A szükséges feltételek a falugondnoki	Hosszú távon fenntartható.	Nem releváns

		egy szakrendelés, egy laborvizsgálat, vérvétel elvégzése miatt Dombóvárra kell utazni, amely az idők számára terhet jelent-	szolgáltatáshoz való hozzájutást.	szakmai programjával és az éves költségvetéssel.	Stratégia (2023-2024).	feladata az egészségügyi szolgáltatóhoz szállítás megszervezése: hetente kétszer, igény szerint többször is háziorvoshoz, gyógyszerárba szállítja az időseket, a szakrendelések iránti igényeket összehangolva szakrendelés járatot szervez havonta több alkalommal is.	falugondnok i szolgálat		ellátáshoz való hozzájutásra igénybe vevők száma falugondnoki beszámoló alapján.	szolgálat keretében rendelkezésre állnak.		
3	Teljes élet - új szem, fogsor, fül	Az egészség- helyreállító, fenntartó kezelések magas költsége megterheli családokat.	Az időseddő, főként nyugdíjas korosztály korábbi életvitelének fenntartása jelentős kiadásokat jelent, de ösztönözni kell az érintetteket, hogy vállalják fel ezeket annak érdekében, hogy aktivitásukat minél tovább megőrizték.	Az éves költségvetési rendelet, helyi szociális rendelet tartalmával összhangban.	Összhangban: Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024).	A fogorvosi kezelések, szemüveg-, hallókészülék stb. készítés jelentős kiadásaihoz az önkormányzat anyagi hozzájárulást, rendkívüli települési támogatást biztosít (10-20 ezer forinttal járul hozzá a kiadáshoz) a rászorulóknak számára.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Évente mintegy 4-5 fő rendkívüli települési támogatásban részesítése helyreállító, fenntartó egészségügyi ellátás érdekében.	Az évente szükséges pénzügyi forrást a költségvetés tartalmazza.	Fenntartható.	nem releváns
4	Idősek tisztelete	A mai rohanó társadalomban az idősebb családtagok, a falu idősebb lakói iránti tisztelet gyakran elfelejtődik.	Az időseket a közösségben megkülönböztette figyelem illesse meg.	Az önkormányzat gazdasági programjával, a közösségi tér szolgáltatási tervével és a	Összhangban: Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024).	Idősek napja keretében közösségteremtő szándékalkalmazás rendezvény a közösségi szintért keretében,	önkormányzat, Felsőegerszegi Faluház Közösségi Tér	2028. 12. 31. (vasárnap)	A rendezvényen résztvevő idősek aránya.	A szükséges anyagi és egyéb feltételek a közművelődési feladatellátás keretében rendelkezésre áll.	Fenntartható.	Nem releváns

				költségvetéssel összhangban.		ajándécsomagga al.							
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége													
1	Akadálymentesítés	A közösségi programok elérhetősége a fogyatékkal élők számára nehezített.	A közösségi programok minél egyszerűbb elérhetősége a fogyatékkal élők számára fokozottan szükséges elmagányosodásuk elkerülése érdekében.	Az éves költségvetési rendelettel, a közösségi szintén éves szolgáltatási tervével összhangban.	Összhangban: Országos Fogyatékosági Ügyi Program (2015-2025)	A faluház megközelítése érdekében a mozgásukban akadályozottak közlekedését segítő biztonságos járdák létesítése a faluház körül.	önkormányzat	2025. 01. 01. (szerda) Elvégezve Az akadálymentes járdák kiépítése megtörtént.	Akadálymentesítés: a faluház körüli járdák akadálymentesítése.	A szükséges anyagi forrást az éves költségvetési rendelet tartalmazza.	Fenntartható.	Nem releváns	
2	Falugondnoki szolgálattal szakrendelésre	Az egészségügyi szakellátás elérhetősége, Dombóvárra jutás tömegközlekedéssel nehézkes.	Céljával megkönnyíteni a szakrendelésekre való eljutást.	Az éves költségvetési rendelet, falugondnoki szolgálat szakmai programja tartalmával összhangban.	Összhangban: Országos Fogyatékosági Ügyi Program (2015-2025).	A falugondnoki szolgálat útján, a szakrendelésre szállítás, az igények összegyűjtésével, céljait indításával.	önkormányzat, falugondnok szolgálat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A szakrendelés járatok éves száma, falugondnoki beszámoló alapján.	A falugondnoki szolgálat keretében rendelkezésre áll a humán erőforrás, a gépjármű és a működtetéshez szükséges anyagi forrás.	Fenntartható.	Nem releváns	
3	Faluház akadálymentesítésének újabb üteme	A helyben elérhető közszolgáltatásokat a faluházban könnyen tudják igénybe venni a mozgásukban akadályozottak, mivel nincs akadálymentes mosdó.	A faluház épületének teljes körű akadálymentesítése érdekében, a mozgásukban akadályozottak számára könnyen használható mosdó kialakításával még több személyt lehetne bevonni a közösségi kulturális programokba.	Összhangban a 2023. évi költségvetéssel és a falugondnoki szolgálat szakmai programjával.	Összhangban: Országos Fogyatékosági Ügyi Program (2015-2025).	Az önkormányzat épülete, a faluház több funkció helyiségei fizikai akadálymentesítése megvalósult, a következő lépés az akadálymentes mosdó kialakítása.	önkormányzat	2024. 03. 01. (péntek) Elvégezve Az akadálymentesítés megtörtént.	Az akadálymentesítés feltételeinek megfelelő mosdó kialakítása.	A felújításhoz szükséges költségeket a 2023. évi költségvetés tartalmazza.	A mosdó fenntartása az épület működtetésével biztosított.	Nem releváns	

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

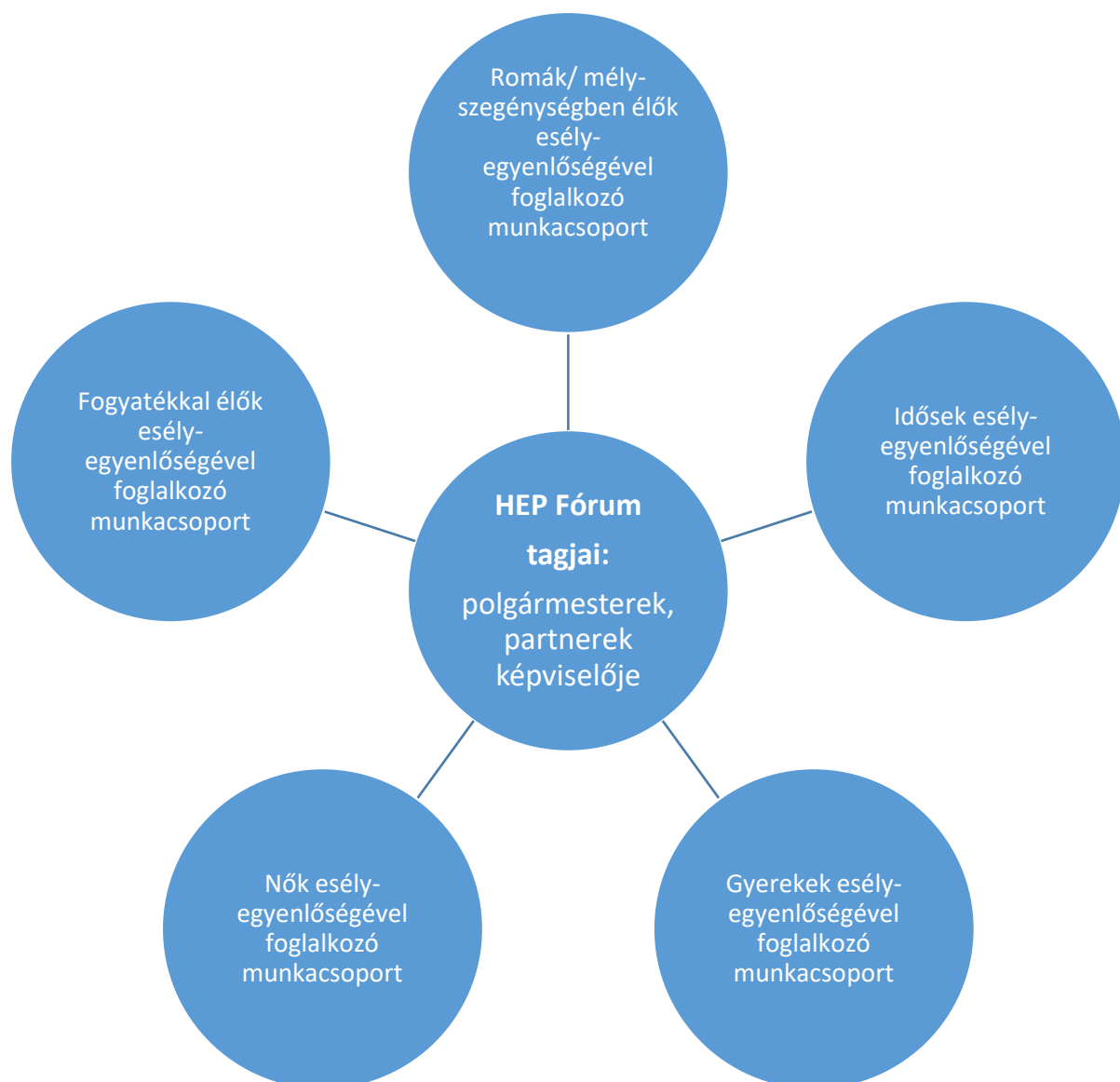
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre, melynek tagjai:

Felsőegerszeg Község Önkormányzata

Sásd Város Önkormányzata

Meződ Község Önkormányzata

Palé Község Önkormányzata

Varga Község Önkormányzata

Vásznok Község Önkormányzata

Sásd Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata

Sásdi Általános Művelődési Központ Meserét Óvodája és Bölcsődéje

Sásdi Általános Művelődési Központ Városi Könyvtára és Művelődési Központja

Sásdi Szociális Szolgálat

Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ

Sásdi Általános Iskola

BSZC Sásdi Vendéglátóipari Szakképző Iskola

Barátok Felsőegerszegért Egyesület

Meződért Egyesület

Paléért Egyesület

Vargáért Egyesület

Sásdi Őszidő Nyugdíjas Klub

Levendula Klub

Sásdi védőnői szolgálatok

Engedd, hogy segíthessünk! Alapítvány

Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nkft.

Helyiek a Városért Egyesület

Sásdi Romákért Egyesület

Sásdi Nőkért Egyesület

Összefogás Baranyaért Egyesület

Sásdi Idősügyi Tanács

Sásdi Közös Önkormányzati Hivatal

**Felsőegerszeg, Meződ, Palé, Varga és Váznok falugondnoki szolgálatának
egy-egy képviselője.**

Állandó meghívottak

- Szigetvári Tankerületi Központ képviselője,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor.

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Felsőegerszeg község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 37/2023. (XII.4.) KTH számú határozatával elfogadta.

III. Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot a következő határozataival vizsgálta felül:

1. 59/2025. (XII.10.) számú határozat

Csatolt melléklet:

1. képviselő-testület elfogadó határozatának kivonata
2. képviselő-testület módosító határozatának kivonata

Felsőegerszeg, 2025. december 12.

KIVONAT

Készült Felsőegerszeg Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2023. december 4. napján tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből.

Tárgy: Helyi Esélyegyenlőségi Program (2023-2028) elfogadása

Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete 5 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

Felsőegerszeg Község Képviselő-testületének
37/2023. (XII.4.) KTH számú
határozata

Felsőegerszeg Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően a település 2023-2028 évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját az Intézkedési Tervvel egységes szerkezetben elfogadja.

Határidő: folyamatos

Felelős: Herke Csaba polgármester

Koszorus Tímea jegyző/HEP referens

Kmf.

Herke Csaba sk.
polgármester

Koszorus Tímea sk.
jegyző

Kiadmány hiteléül:
Sásd, 2024. január 5.

Sallai Lászlóné
hatósági ügyintéző

KIVONAT

Készült Felsőegerszeg Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2025. december 10. napján tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből.

1. Tárgy: Felsőegerszeg Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata

Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete 5 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

Felsőegerszeg Község Önkormányzat Képviselő-testületének

59/2025.(XII.10.) határozata

Felsőegerszeg Község Önkormányzatának Képviselő-testülete áttekintette a település Helyi Esélyegyenlőségi Programját, azt felülvizsgálva, a HEP Fórum tagjaival egyeztetve a következő döntést hozza.

Felsőegerszeg Község Önkormányzata 37/2023.(XII.4.) számú határozatával fogadta el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot. A képviselőtestület az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően, a kétévente előírt áttekintésnek eleget téve a program határidőre megvalósult intézkedéseinek teljesítését elfogadva, az áttekintett Helyi Esélyegyenlőségi Programot a felülvizsgált Intézkedési Tervvel egységes szerkezetben elfogadja.

Határidő: közlésre azonnal

Felelős: Herke Csaba polgármester

Koszorus Tímea jegyző/HEP referens

Kmf.

Herke Csaba sk.
polgármester

Koszorus Tímea sk.
jegyző

Kiadmány.hitelélül:
Sásd, 2025. december 17.

Sallai Lászlóné
hatósági ügyintéző